

Rapportage

Inclusieve

Arbeidsmarkt

2025

Centraal Bureau
voor de Statistiek

adres CBS Den Haag
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag
Postbus 24500
2490 HA Den Haag
T +31 70 337 38 00

datum 30-9-2025

Inhoudsopgave

Over deze publicatie	6
Samenvatting	7
Onderwijs en opleiding	7
Aansluiting onderwijs naar werk	7
Arbeidsmarktpositie en baankenmerken	8
Bijstand en uitstroom naar werk	8
Arbeidsmarktpositie van statushouders	9
Inleiding	10
Doel van de publicatie	10
Inhoud	10
1 Van onderwijs naar werk	12
1.1 Onderwijsniveau	12
1.2 Studierichting mbo-instromers	13
1.3 Voortijdig schoolverlaters vanuit mbo	15
1.4 Zeven keer of vaker moeten solliciteren voor mbo-stage of -leerwerkplek	16
1.5 Netto arbeidsparticipatie na afstuderen mbo	19
1.6 Netto arbeidsparticipatie na afstuderen hoger onderwijs	20
1.7 Conjunctuur en overgang onderwijs-arbeid	22
1.7.1 Duur tot eerste betaalde werk	22
1.7.2 Inkomen 3 maanden na afstuderen	23
Referenties	24
2 Positie op de arbeidsmarkt	25
2.1 Arbeidsmarktaanbod	25
2.1.1 Gediplomeerde uitstromers	25
2.1.2 Geregistreeerde werkzoekenden	27
2.2 Werkloosheid	29
2.3 Brutoarbeidsparticipatie	30
2.4 Nettoarbeidsparticipatie	32
2.5 Vaste baan	34
2.6 Uurloon	36
2.7 Doorstroom in Nederland geboren mannen	38
2.7.1 Werkervaring	39
2.7.2 Loopbaanonderbrekingen	39
2.7.3 Uurloon	40
2.8 Bijstand	41
2.9 Werk na uitstroom uit bijstand	43
Referenties	44
3 Statushouders op de arbeidsmarkt	45
3.1 Arbeidsparticipatie tijdens opvangovereenkomst	45
3.2 Werk na verkrijgen vergunning	47

3.3	Baankenmerken	47
3.3.1	Percentage met vast contract	47
3.3.2	Deeltijdfactor	48
3.3.3	Uurloon	49
3.4	Financiële onafhankelijkheid	50
3.5	Bijstand	53
3.6	Werk na uitstroom uit bijstand	56
3.7	Duur van werk na uitstroom uit bijstand	59
	Referenties	61
4	Verdieping uurloon en vaste baan	62
4.1	Specifieke herkomstlanden	62
4.2	Decompositie	63
4.2.1	Uurloon van Buiten-Europese migranten	64
4.2.2	Uurloon van de tweede generatie	65
4.2.3	Vaste baan van Buiten-Europese migranten	66
4.2.4	Vaste baan van de tweede generatie	67
	Technische toelichting	69
	Algemeen	69
	Begrippen	69
	Afkorting	72
	Arbeidsparticipatie tijdens opvangovereenkomst	73
	Populatie	73
	Peildatum	73
	Methode	73
	Aandachtspunten	74
	Begrippen	74
	Afkorting	74
	Bronnen	74
	Gemiddeld uurloon en percentage vaste baan	74
	Populatie	74
	Peildatum	75
	Methode	75
	Aandachtspunten	75
	Begrippen	75
	Afkorting	77
	Bronnen	77
	Netto arbeidsparticipatie en werkloosheid	78
	Populatie	78
	Peildatum	78
	Methode	78
	Aandachtspunten	78
	Begrippen	79
	Afkorting	79
	Bronnen	79
	Statushouders en hun gezinsherenigers - financiële onafhankelijkheid, bijstand, werk na uitstroom uit bijstand, duur werk na uitstroom uit bijstand	79
	Populatie	79
	Peildatum	80
	Methode	80
	Aandachtspunten	80

Begrippen	81
Afkortingen	82
Bronnen	82
Werk na uitstroom uit bijstand	83
Populatie	83
Peildatum	83
Methode	83
Aandachtspunten	84
Begrippen	84
Afkortingen	86
Bronnen	86
Zeven keer of vaker moeten solliciteren voor mbo-stage of -leerwerkplek	87
Populatie	87
Peildatum	87
Methode	87
Aandachtspunten	87
Begrippen	87
Afkortingen	88
Bronnen	88
Bijlagen	89
Referenties	90

Over deze publicatie

In de Rapportage Inclusieve Arbeidsmarkt staat de arbeidsmarktpositie van personen van Buiten-Europese herkomst centraal. Is er sprake van een inhaalslag ten opzichte van de rest van de Nederlandse bevolking of nemen de verschillen juist toe, zowel op korte, middellange als lange termijn? Om deze vragen te beantwoorden komen er verschillende dimensies aan bod die te maken hebben met arbeidsmarktpositie, zoals opleiding, de overgang van naar werk, baankenmerken en bijstandsafhankelijkheid. Daarnaast is er speciale aandacht voor statushouders (inclusief gezinsherenigers) op de arbeidsmarkt.

Bekostigd door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Samenvatting

In de Rapportage Inclusieve Arbeidsmarkt staat de arbeidsmarktpositie van personen van Buiten-Europese herkomst centraal. Is er sprake van een inhaalslag ten opzichte van de rest van de Nederlandse bevolking of nemen de verschillen juist toe, zowel op korte, middellange als lange termijn? Om deze vragen te beantwoorden komen er verschillende dimensies aan bod die te maken hebben met arbeidsmarktpositie, zoals opleiding, de overgang van naar werk, baankenmerken en bijstandsafhankelijkheid. Daarnaast is er speciale aandacht voor statushouders (inclusief gezinsherenigers) op de arbeidsmarkt.

Onderwijs en opleiding

Personen van Buiten-Europese herkomst hebben minder vaak een hbo- of wo-diploma en verlaten vaker het onderwijs zonder startkwalificatie dan gemiddeld waardoor ze een minder gunstige uitgangspositie hebben. Dat geldt voor zowel personen geboren in Nederland (de Buiten-Europese tweede generatie) als personen geboren buiten Europa (migranten). Het afgelopen decennium is het aandeel personen van Buiten-Europese herkomst met een hbo- of wo-diploma toegenomen, maar deze toename is kleiner dan onder de rest van de bevolking. Het verschil met het gemiddelde is daarmee toegenomen.

Mbo-instromers van Buiten-Europese herkomst kiezen nog vaker dan gemiddeld voor de meest gekozen studierichting zorg, welzijn en sport, vooral de tweede generatie kiest deze richting relatief vaak. Binnen die studierichting volgen mbo-instromers van Buiten-Europese herkomst relatief vaak een opleiding in de richting dienstverlening of sociaal werk en juist minder vaak een opleiding in de richting pedagogisch werk of sport en bewegen. Andere studierichtingen die zij vaker kiezen dan gemiddeld zijn zakelijke dienstverlening en veiligheid, creatieve industrie en ICT, of handel.

Aansluiting onderwijs naar werk

De overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt verloopt minder gunstig dan gemiddeld. Mbo-studenten van Buiten-Europese herkomst hebben vaker dan gemiddeld 7 keer of meer moeten solliciteren voor zij een stageplek vonden. Dat geldt met name voor de tweede generatie. In 2022/'23 bestond ongeveer een vijfde van de mbo-uitstroom en een bijna een zesde van de hbo- en wo-uitstroom uit gediplomeerden van Buiten-Europese herkomst. Het aantal gediplomeerde uitstromers nam in alle herkomstgroepen toe sinds 2018/'19. Een jaar na afstuderen hebben mbo-gediplomeerden van Buiten-Europese herkomst minder vaak werk. Ook in Nederland geboren hbo- en wo-gediplomeerden van Buiten-Europese herkomst hebben een jaar na afstuderen minder vaak werk, al is het verschil met het gemiddelde kleiner dan onder mbo-gediplomeerden. Deze verschillen waren groter in 2012/'13 (periode van laagconjunctuur) maar namen daarna weer af.

Ook uit een onderzoek naar mannelijke afgestudeerden van de Buiten-Europese tweede generatie blijkt dat hun overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt minder gunstig

verloopt dan gemiddeld. Zowel bij hoog als laagconjunctuur vinden zij minder vaak werk met voldoende inkomen, en ontwikkelen hun loopbanen zich minder gunstig dan gemiddeld in de jaren erna. Dit geldt echter in sterkere mate tijdens laagconjunctuur. Dit betekent dat de verschillen naar herkomst toenemen tijdens laagconjunctuur.

Bij een langzame aansluiting van onderwijs naar werk (geen baan met minimumloon binnen 3 maanden na afstuderen) is er op de langere termijn sprake van meer loopbaanonderbrekingen, minder werkervaring en een lager uurloon. Bij mannen van Buiten-Europese herkomst heeft een langzame aansluiting sterkere negatieve gevolgen voor werkervaring en loopbaanonderbrekingen dan gemiddeld. Als er sprake is van een snelle aansluiting naar werk spelen herkomstverschillen nauwelijks een rol. Het uurloon verschilt binnen deze groep nauwelijks naar herkomst, ongeacht een snelle of langzame aansluiting.

Arbeidsmarktpositie en baankenmerken

De arbeidsmarktpositie van personen van Buiten-Europese herkomst is minder gunstig dan gemiddeld. De nettoarbeidsparticipatie is lager en de werkloosheid hoger. Dat geldt met name voor migranten, de tweede generatie verschilt minder sterk van het gemiddelde. In lijn met de algemene trend is er wel sprake van verbetering, met een toename in arbeidsparticipatie en een afname in werkloosheid sinds 2021. Het verschil in werkloosheid ten opzichte van het gemiddelde nam gedurende die periode af voor beide generaties van Buiten-Europese herkomst.

Onder de bij het UWV-geregistreerde werkzoekenden is het aandeel van Buiten-Europese herkomst groter, ruim een derde. Het aantal werkzoekenden nam voor alle herkomstgroepen af in de afgelopen 5 jaar, maar de afname in het aantal werkzoekenden van Buiten-Europese herkomst is wat kleiner dan de afname in het aantal werkzoekenden van Nederlandse herkomst. De meeste werkzoekenden hebben een vmbo-diploma of vergelijkbaar. Van een groot deel van de werkzoekenden van Buiten-Europese herkomst is het opleidingsniveau onbekend.

Werknemers van Buiten-Europese herkomst hebben minder vaak een vaste baan en hun uurloon is lager dan gemiddeld. Dat geldt beide in sterkere mate voor de tweede generatie. De verschillen naar herkomst zijn min of meer stabiel over de tijd. De Buiten-Europese groep is echter divers. Zo zijn er aanzienlijke verschillen tussen herkomstlanden. Decompositieanalyse laat zien dat de ongunstige positie van Buiten-Europese migranten niet verklaard kan worden door de groepscompositie aangaande geslacht, leeftijdsopbouw, positie in het huishouden, woonregio of bedrijfstak. Het lage aandeel met een vaste baan van de tweede generatie kan gedeeltelijk worden verklaard door de groepscompositie, grotendeels door de relatief lage gemiddelde leeftijd. Het lage gemiddelde uurloon van de tweede generatie kan zelfs volledig verklaard worden door de groepscompositie, eveneens grotendeels door de relatief lage gemiddelde leeftijd.

Bijstand en uitstroom naar werk

Buiten-Europese migranten ontvangen vaker bijstand dan gemiddeld. De ontwikkeling bij die groep verliep ook uitgesprokener dan bij de totale bevolking: met een relatief sterke toename tussen 2008 en 2017. Daarna is het verschil weer wat afgenomen. Voor de tweede generatie van Buiten-Europese herkomst is het verschil met de totale bevolking beduidend kleiner. Dit verschil loopt op tot 2014 om vervolgens weer af te nemen.

De uitstroom naar werk is relatief laag onder bijstandsontvangers geboren buiten Europa. Bijstandsontvangers van de Buiten-Europese tweede generatie stromen juist relatief vaak uit naar werk.

Arbeidsmarktpositie van statushouders

Na kennisgeving van inburgeringsplicht werkt ongeveer een vijfde van de asielmigranten die in een COA-opvang verblijven. Onder mannen onder de 45 jaar is dit aandeel het hoogst: ongeveer een derde van hen werkt.

Na het verkrijgen van een verblijfsvergunning neemt het aandeel statushouders met werk gestaag toe. Van de 15- tot 65 jarige statushouders die in 2014 een vergunning kregen had zes maanden later 1 procent werk en na acht jaar bijna 60 procent. Recentere vergunningscohorten vinden meestal sneller werk dan eerdere vergunningscohorten.

Ook het aandeel werknemers met een vaste en/of voltijds baan en het uurloon neemt toe met de tijd sinds het verkrijgen van een verblijfsvergunning. Voor werknemers uit recentere vergunningscohorten duurde het langer voor zij een vast contract hadden, maar ze werkten juist eerder voltijd en hadden een hoger uurloon dan eerdere vergunningscohorten.

Een grote meerderheid van de statushouders ontvangt bijstand gedurende de eerste jaren na het verkrijgen van een verblijfsvergunning, met een piek na anderhalf jaar. Van vergunningscohort 2014 ontving toen 90 procent bijstand. Dat aandeel neemt daarna gestaag af tot 30 procent na 9,5 jaar. Ook het aandeel financieel onafhankelijke statushouders neemt gestaag toe tot ongeveer een derde na 8 jaar voor vergunningscohort 2014. Recentere vergunningscohorten ontvangen minder vaak bijstand dan vroegere. Ook zijn zij eerder financieel onafhankelijk.

Mannelijke statushouders hebben een gunstigere arbeidsmarktpositie dan vrouwelijke statushouders. Ze ontvangen minder vaak bijstand, stromen vaker uit naar werk, en zijn vaker financieel onafhankelijk. Dat geldt ook voor statushouders jonger dan 45 jaar ten opzichte van oudere statushouders.

Inleiding

Doel van de publicatie

De Rapportage Inclusieve Arbeidsmarkt richt zich op het programma Voor een Inclusieve Arbeidsmarkt (VIA). In dit programma wordt samen met een twintigtal partners gewerkt aan het verbeteren van de arbeidsmarktkansen en posities van personen met een (Buiten-) Europese herkomst. Hiervoor is in 2021 de Werkagenda VIA opgesteld en in 2023 als verlengde hiervan het Plan van aanpak "Statushouders aan het werk". Vervolgens heeft dit een vervolg gekregen via de twee pijlers 'Nieuwkomers aan het werk' en 'Inclusieve arbeidsmarkt' van de [tweede werkagenda VIA](#). Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft samen met de Werkagenda-partners een monitoringsstelsel ontworpen om de ontwikkelingen op het terrein van kansengelijkheid op de arbeidsmarkt te volgen. De Rapportage Inclusieve Arbeidsmarkt is een onderdeel van dit monitoringsstelsel en volgt op de [Monitor Gelijkwaardige Kansen](#).

Inhoud

In de Rapportage Inclusieve Arbeidsmarkt staat de arbeidsmarktpositie van personen van Buiten-Europese herkomst centraal. Is er sprake van een inhaalslag ten opzichte van de rest van de Nederlandse bevolking of nemen de verschillen juist toe, zowel op korte, middellange als lange termijn? Om deze vragen te beantwoorden komen er verschillende dimensies aan bod die te maken hebben met arbeidsmarktpositie, zoals opleiding, de overgang van naar werk, baankenmerken en bijstandsafhankelijkheid. Daarnaast is er speciale aandacht voor statushouders (inclusief gezinsherenigers) op de arbeidsmarkt.

De herkomst van personen wordt ingedeeld op basis van de herkomstindeling die het CBS vanaf 2022 gebruikt. Deze indeling bestaat uit twee onderdelen:

- Geboorteland: kenmerk dat weergeeft of een persoon en diens ouders in Nederland of het buitenland geboren zijn;
- Herkomstland: kenmerk dat weergeeft in welk land iemand geboren is of waar diens ouders geboren zijn. Daarbij wordt het herkomstland van personen die in het buitenland geboren zijn bepaald door hun eigen geboorteland. Bij personen die in Nederland geboren zijn, wordt de herkomst bepaald door het geboorteland van de ouders. Wanneer beide ouders in het buitenland zijn geboren, is het geboorteland van de moeder leidend in het bepalen van de herkomst. De geboortegegevens van de moeder zijn vaker bekend dan die van de vader. Wanneer de moeder in Nederland is geboren, of het geboorteland van de moeder onbekend is, dan wordt het geboorteland van de vader gebruikt.

Op basis van deze kenmerken worden twee generaties van Buiten-Europese herkomst onderscheiden: Personen geboren buiten Europa (migranten) en personen geboren in Nederland met één of twee ouders geboren buiten Europa (de tweede generatie). Ter referentie wordt het gemiddelde van de totale Nederlandse bevolking getoond, personen van Nederlandse herkomst (zelf en beide ouders geboren in Nederland) en de beide generaties van Europese (exclusief Nederland) herkomst.

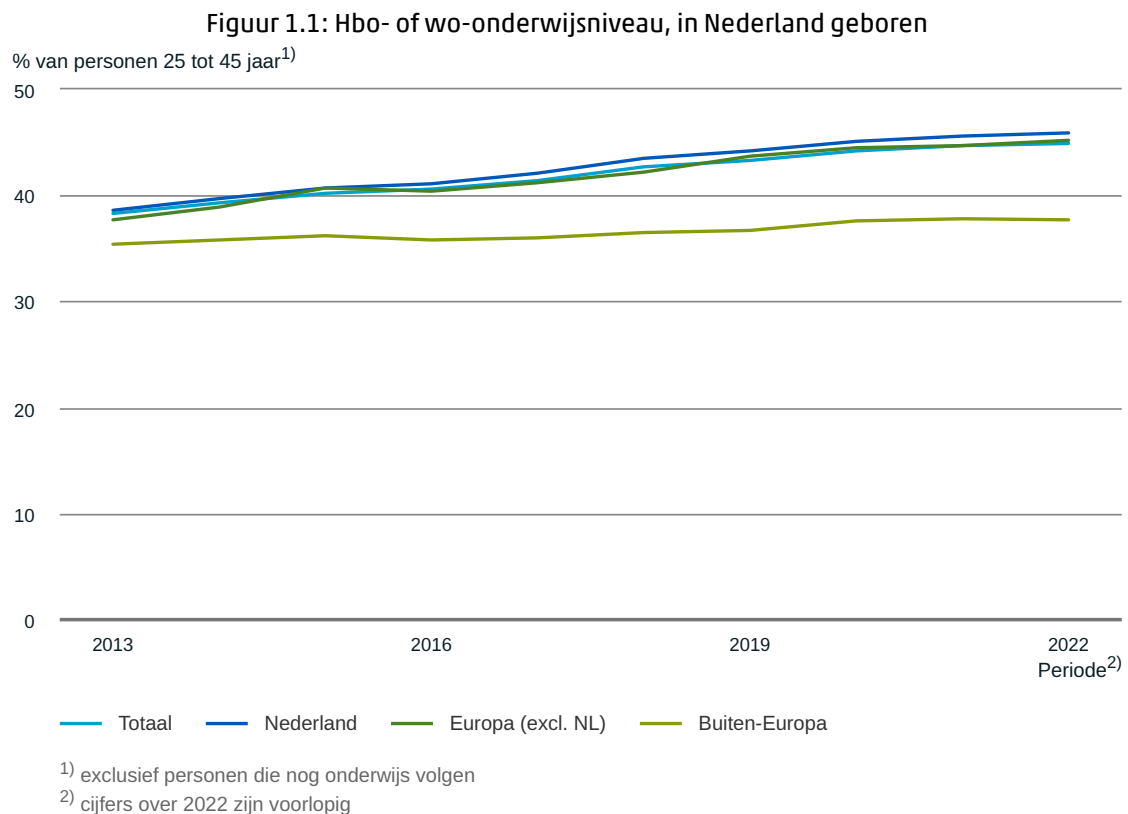
Herkomstverschillen in arbeidsmarktpositie kunnen samenhangen met verschillen in samenstelling van herkomstgroepen, zoals een lage gemiddelde leeftijd. Waar mogelijk worden cijfers daarom ook getoond voor mannen en vrouwen of leeftijdsgroepen apart zodat in meer detail zichtbaar wordt hoe groepen van elkaar verschillen. Daarnaast wordt dieper ingegaan op mogelijke verklaringen voor herkomstverschillen door middel van decompositieanalyse van twee indicatoren (gemiddeld uurloon en aandeel met een vaste baan).

1 Van onderwijs naar werk

In hoeverre hebben personen van verschillende herkomstgroepen gelijke kansen bij de overgang van onderwijs naar werk? Zijn er verschillen in de onderwijsdiploma's en -richtingen waarmee zij de arbeidsmarkt betreden en hoe snel vinden zij een stage of baan? Dit hoofdstuk brengt herkomstverschillen in onderwijspositie en de transitie naar werk in kaart.

1.1 Onderwijsniveau

In de afgelopen tien jaar is het onderwijsniveau van de bevolking gestaag toegenomen.¹ In 2013 had 38 procent van de in Nederland geboren 25- tot 45-jarigen een hbo- of wo-onderwijsniveau. In 2022 was dat 45 procent. Bij mensen van Buiten-Europese herkomst lag het aandeel met een hbo- of wo-diploma de gehele periode lager. Ook nam het aandeel minder sterk toe (van 35 naar 38 procent).

¹ De cijfers over de indicator onderwijsniveau in Paragraaf 1.1 zijn gebaseerd op de [Rapportage Integratie en Samenleven 2024](#) (CBS 2024b).

1.2 Studierichting mbo-instromers

Mbo-instromers (mbo-2, mbo-3 en mbo-4) volgden op 1 oktober 2023 het vaakst een opleiding in de richting zorg, welzijn en sport (31 procent).² Zorg, welzijn en sport is in alle herkomstgroepen de meest gevolgde studierichting. Bij de Buiten-Europese tweede generatie is deze studierichting iets populairder (36 procent) en in de Europese herkomstgroepen juist minder populair dan gemiddeld (23 procent van de migranten en 26 procent van de tweede generatie). Verder volgen mbo-instromers van Buiten-Europese herkomst (zowel migranten als de tweede generatie) minder vaak dan gemiddeld de studierichtingen voedsel, groen en gastvrijheid, techniek en gebouwde omgeving, en mobiliteit, transport, logistiek, maritiem. Zij volgen daarentegen relatief vaak een opleiding in de richting zakelijke dienstverlening en veiligheid, creatieve industrie en ICT, of handel.

Tabel 1.1: Mbo-studierichting, 1 oktober 2023¹⁾

Sectorkamer ³⁾	% van mbo-instromers ²⁾					
	Totaal	Geboren in Nederland			Geboren buiten Nederland	
		Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
zorg, welzijn en sport	30,9	30,1	26,2	36,4	23,1	31,3
voedsel, groen en gastvrijheid	14,6	17,2	13,6	6,2	12,0	7,0
techniek en gebouwde omgeving	13,6	14,9	12,3	9,0	12,0	10,4
zakelijke dienstverlening en veiligheid	12,0	10,1	14,2	17,6	16,2	17,2
creatieve industrie en ICT	11,4	10,6	15,1	12,8	16,2	13,9
handel	9,7	8,8	11,1	12,3	11,6	12,8
mobiliteit, transport, logistiek, maritiem	6,6	7,3	5,9	4,2	7,9	4,4
overig ⁴⁾	1,2	1,1	1,5	1,5	0,9	3,0

¹⁾ cijfers over 2023 zijn voorlopig

²⁾ personen die van het voortgezet onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs of volwassenenonderwijs naar het mbo zijn gestroomd

³⁾ exclusief de entreeopleiding

⁴⁾ omvat de specialistische vakopleiding, bovensectorale opleidingen en opleidingen zonder gespecificeerde sectorkamer

De studierichting zorg, welzijn en sport wordt vaker gevolgd door vrouwen dan door mannen. 47 procent van de vrouwelijke mbo-instromers volgde op 1 oktober 2023 een opleiding in deze studierichting tegenover 16 procent van de mannelijke mbo-instromers. Zorg, welzijn en sport is het populairst onder vrouwelijke mbo-instromers van de Buiten-Europese tweede generatie (53 procent van hen volgde deze studierichting). Het man/vrouw-verschil doet zich in alle herkomstgroepen voor, maar is minder uitgesproken in de Europese herkomstgroepen. De populariteit van zorg, welzijn en sport verschilt naar mbo-niveau. 37 procent van de instromers op

² De cijfers over de indicator studierichting mbo-instromers in Paragraaf 1.2 zijn gebaseerd op de [gedetailleerde tabel over studierichting mbo-instromers op de CBS-website](#) (CBS 2025c). Die tabel is op tientallen afgerond, dus de daarvan afgeleide percentages kunnen een kleine onnauwkeurigheid bevatten.

mbo-4 volgt een opleiding in deze studierichting, tegenover 18 procent van de instromers op mbo-3 en 23 procent op mbo-2. Dit verschil naar niveau is kleiner bij mbo-instromers van Buiten-Europese herkomst. Het aandeel mbo-instromers van Buiten-Europese herkomst dat een opleiding in de studierichting zorg, welzijn en sport volgt is ongeveer even hoog op niveau 2 als op niveau 4.

Tabel 1.2: Studierichting zorg, welzijn en sport, 1 oktober 2023¹⁾

% van mbo-instromers ²⁾						
	Totaal	Geboren in Nederland			Geboren buiten Nederland	
		Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
Totaal	30,9	30,1	26,2	36,4	23,1	31,4
Geslacht						
mannen	15,9	15,0	14,5	20,5	10,6	16,8
vrouwen	47,3	46,7	39,2	53,0	36,9	47,5
Mbo-niveau						
niveau 2	22,8	18,1	19,1	35,6	17,5	32,8
niveau 3	17,8	17,2	16,3	23,1	17,9	24,2
niveau 4	37,0	37,6	30,5	38,3	27,2	31,4

¹⁾ cijfers over 2023 zijn voorlopig

²⁾ personen die van het voortgezet onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs of volwassenenonderwijs naar het mbo zijn gestroomd

Binnen de algemene studierichtingen (zogenaamde 'sectorkamers') bestaan specifiekere richtingen, zogenaamde 'kwalificatiedossiers'. Hier worden de richtingen binnen de grootste studierichting, zorg, welzijn en sport, getoond. De meest gevolgde richting binnen zorg, welzijn en sport is pedagogisch werk (26 procent). Dat geldt echter niet voor mbo-instromers zorg, welzijn en sport van Buiten-Europese herkomst: 16 procent van de Buiten-Europese tweede generatie en 7 procent van de Buiten-Europese migranten volgde een opleiding in de richting pedagogisch werk. Zij volgden het vaakst een opleiding in de richting dienstverlening (26 procent van de tweede generatie en 43 procent van de migranten). Verder valt op dat de tweede generatie van Buiten-Europese herkomst binnen zorg, welzijn en sport relatief vaak een opleiding in de richting sociaal werk volgt en juist minder vaak in de richting sport en bewegen.

Tabel 1.3: Richtingen binnen zorg, welzijn en sport, 1 oktober 2023¹⁾

% van mbo-instromers ²⁾						
Kwalificatiedossier	Totaal	Geboren in Nederland			Geboren buiten Nederland	
		Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
pedagogisch werk	25,7	29,9	24,7	16,2	16,0	7,4
dienstverlening	16,4	11,9	15,3	26,0	22,0	43,0
sport en bewegen	15,6	19,0	15,3	6,3	12,0	4,4
mbo-verpleegkundige	14,0	15,3	12,9	10,3	14,0	11,1
maatschappelijke zorg	8,6	7,9	9,4	11,8	8,0	4,4
sociaal werk	7,4	5,7	7,1	13,6	8,0	5,9
schoonheidsverzorging	3,8	4,0	5,9	2,6	8,0	3,0
doktersassistent	2,6	1,4	3,5	5,7	4,0	6,7
verzorgende IG	2,6	3,2	2,4	0,9	2,0	2,2
tandartsassistent	2,2	1,3	2,4	4,1	4,0	8,1
apothekersassistent	1,1	0,5	1,2	2,6	2,0	3,7

¹⁾ cijfers over 2023 zijn voorlopig

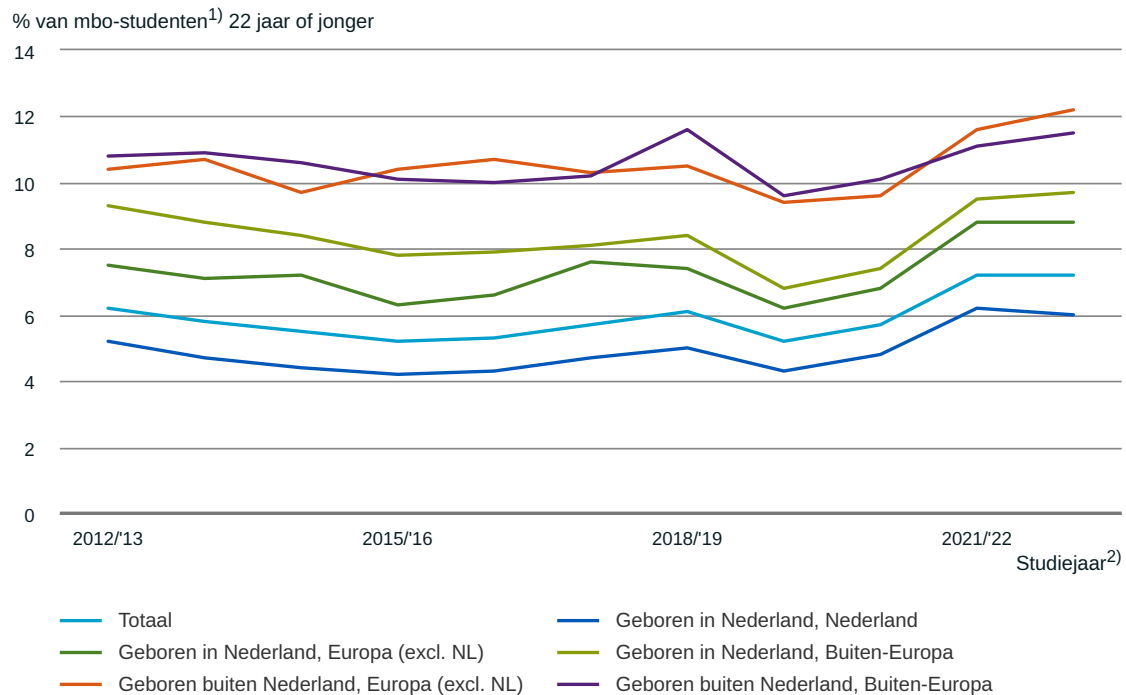
²⁾ personen die van het voortgezet onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs of volwassenenonderwijs naar het mbo zijn gestroomd

1.3 Voortijdig schoolverlaters vanuit mbo

In studiejaar 2022/'23 verliet 7 procent van de mbo-studenten van 22 jaar of jonger het onderwijs zonder startkwalificatie (een havo- of vwo-diploma of een diploma op minimaal mbo-2-niveau).³ Het percentage schommelt al jaren rond de 5,5 procent en is na de coronapandemie licht toegenomen. Het aandeel voortijdig schoolverlaters volgt in alle herkomstgroepen ongeveer dezelfde ontwikkeling. Wel verlaten mbo-studenten die buiten Nederland zijn geboren, zowel in als buiten Europa, vaker dan gemiddeld voortijdig het onderwijs (12 procent in 2022/'23). Ook mbo-studenten van de tweede generatie verlaten vaker dan gemiddeld voortijdig het onderwijs (9 à 10 procent in 2022/'23).

³ De cijfers over de indicator voortijdig schoolverlaters vanuit mbo in Paragraaf 1.3 zijn gebaseerd op de [Rapportage Integratie en Samenleven 2024](#) (CBS 2024b).

Figuur 1.2: Voortijdig schoolverlaters vanuit mbo

1.4 Zeven keer of vaker moeten solliciteren voor mbo-stage of -leerwerkplek

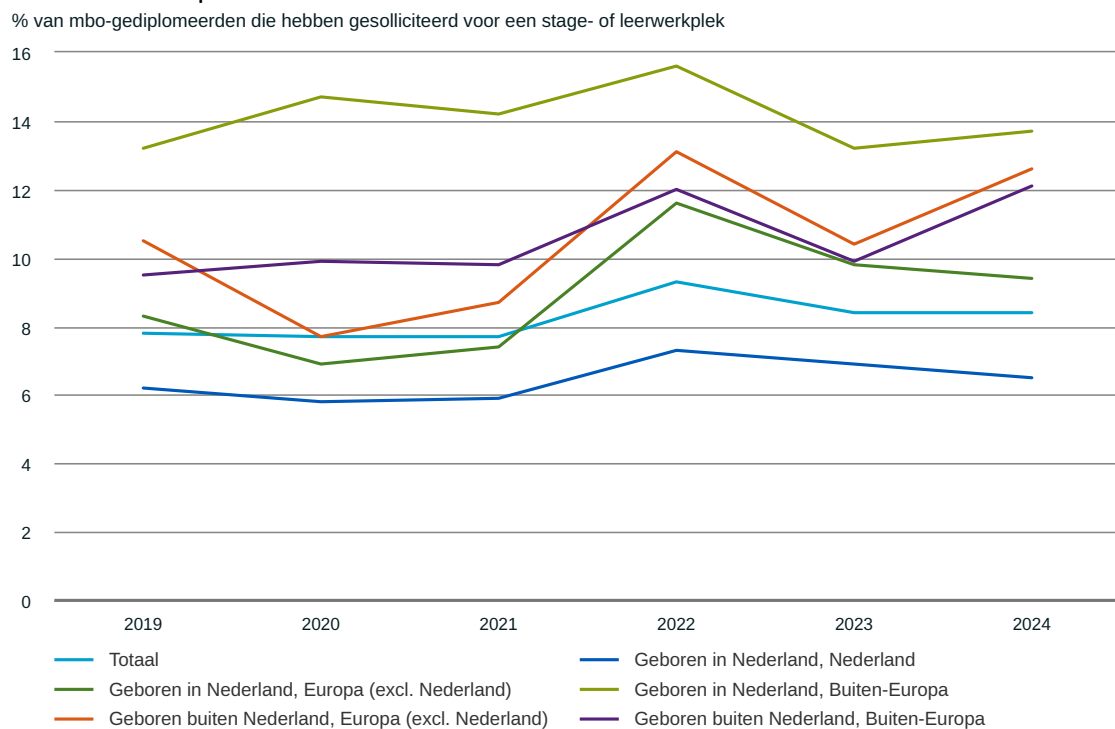
In 2024 gaf 75 procent van de mbo-gediplomeerden aan dat ze voor hun opleiding hebben gesolliciteerd voor een stage- of leerwerkplek.⁴ Voor mbo-gediplomeerden met een Nederlandse herkomst was dat 73 procent terwijl dat onder degenen geboren buiten Europa en de Buiten-Europese tweede generatie om respectievelijk 82 en 83 procent ging. Reden voor mbo-gediplomeerden om niet te solliciteren kan bijvoorbeeld zijn, dat ze al werk hadden of dat ze via connecties een stage- of leerwerkplek gevonden hebben. De groep die niet heeft gesolliciteerd wordt in verdere cijfers buiten beschouwing gelaten.

Van de mbo-gediplomeerden die hebben gesolliciteerd voor een stage- of leerwerkplek heeft 8 procent zeven keer of vaker moeten solliciteren. Sinds 2019 ligt dit percentage rond de 8 procent, behalve in 2022, toen ging het om 9 procent. In dit jaar ging het om de eerste groep mbo-gediplomeerden die tijdens het volgen van hun opleiding langer dan een jaar te maken had met de coronapandemie. Daarbij moet opgemerkt worden dat het vanaf 2019 gaat om een periode van hoogconjunctuur. Er zijn geen vergelijkbare cijfers beschikbaar over een langere periode van laagconjunctuur.

Onder mbo-gediplomeerden van de tweede generatie van Buiten-Europese herkomst is het aandeel dat zeven keer of vaker heeft moeten solliciteren groter dan gemiddeld. In 2024 ging het om 14 procent. Dat gold ook voor mbo-gediplomeerden geboren binnen Europa (13 procent) en voor degenen geboren buiten Europa (12 procent).

⁴Zie [Technische toelichting](#) voor meer informatie en aandachtspunten bij de indicator zeven keer of vaker moeten solliciteren voor mbo-stage of -leerwerkplek in Paragraaf 1.4. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

Figuur 1.3: Mbo-gediplomeerden die 7 keer of vaker hebben gesolliciteerd voor een stage- of leerwerkplek

In 2024 was het percentage mannen en vrouwen dat zeven keer of vaker moest solliciteren voor een stage- of leerwerkplek ongeveer even hoog. En dat gold ook voor de 25-minners en degenen van 25 jaar en ouder.

Het zeven keer of vaker solliciteren voor een stage- of leerwerkplek verschilde in 2024 per gevolgde opleiding. Zo gold dit met 10 procent vooral voor degenen met een mbo-4 diploma. En ook voor de mbo-gediplomeerden in de studierichtingen (sectorkamers) creatieve industrie en ICT (18 procent) en zakelijke dienstverlening en veiligheid (15 procent). Onder mbo-gediplomeerden die een beroepsopleidende leerweg (bol) hebben afgerond lag het percentage dat zeven keer of vaker moest solliciteren hoger dan bij de groep die een diploma hebben gehaald in een beroepsbegeleidende leerweg (bbl) (10 om 4 procent).

Om na te gaan of de verschillen naar herkomst te maken kunnen hebben met de gevolgde opleiding wordt door middel van multivariate regressies gecorrigeerd voor leeftijd, geslacht, mbo-niveau, leerweg en sectorkamer. Ook als met deze kenmerken rekening wordt gehouden, is het aandeel dat voor hun opleiding zeven keer of vaker heeft moeten solliciteren voor een stage- of leerwerkplek onder mbo-gediplomeerden van Buiten-Europese herkomst significant groter dan gemiddeld. Hierbij maakt het geen verschil of de mbo-gediplomeerden geboren zijn in Nederland of in het buitenland.

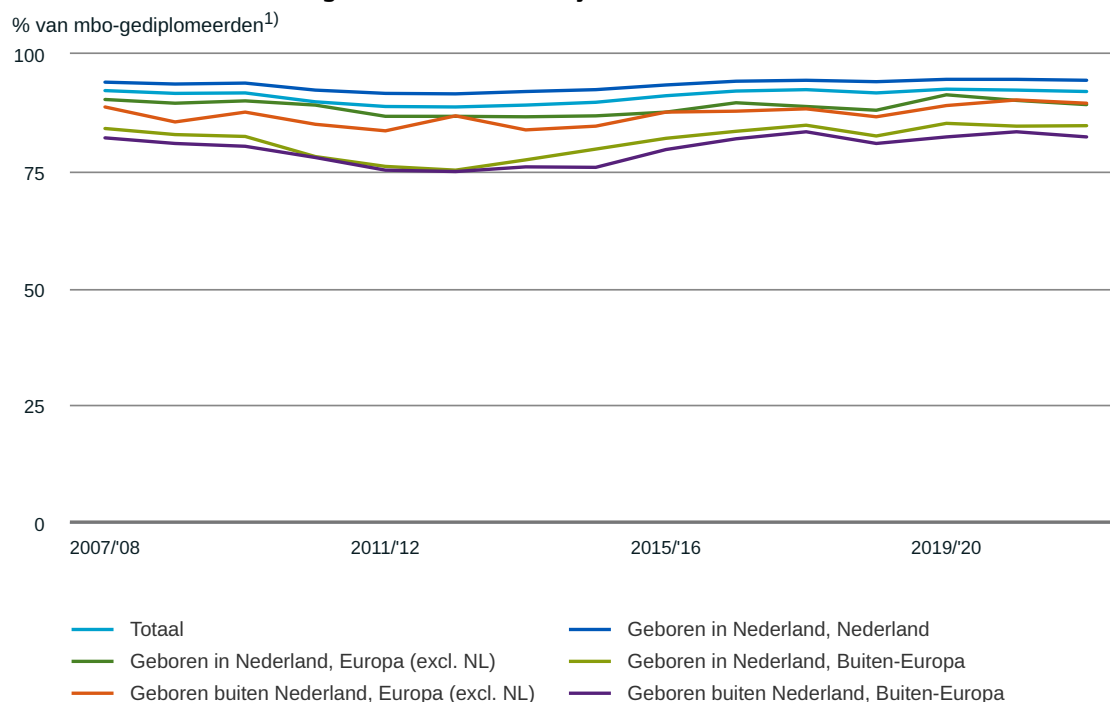
Tabel 1.4: Mbo-gediplomeerden die 7 keer of vaker hebben gesolliciteerd voor een stage- of leerwerkplek, 2024

% van mbo-gediplomeerden die hebben gesolliciteerd voor een stage- of leerwerkplek						
	Geboren in Nederland				Geboren buiten Nederland	
	Totaal	Nederland	Europa (excl. Nederland)	Buiten-Europa	Europa (excl. Nederland)	Buiten-Europa
Totaal	8,4	6,5	9,4	13,7	12,6	12,1
Geslacht						
Man	8,1	5,8	8,5	14,4	15,2	13,2
Vrouw	8,8	7,2	10,4	13,1	10,2	11,2
Leeftijd						
Jonger dan 25 jaar	8,6	6,7	9,5	14,4	13,2	12,7
25 jaar of ouder	7,5	5,4	8,6	10,0	10,6	11,0
Niveau						
Mbo-entreeopleiding	8,5	5,5	.	12,9	.	8,0
Mbo niveau 2	7,5	4,4	9,5	10,0	7,5	13,9
Mbo niveau 3	5,7	4,3	10,3	10,3	.	10,5
Mbo niveau 4	9,9	8,1	9,2	16,8	16,0	16,2
Sectorkamer						
Techniek en gebouwde omgeving	5,9	4,6	.	11,4	.	12,4
Mobiliteit, transport, logistiek, maritiem	6,2	5,1	.	6,2	.	.
Zorg, welzijn en sport	5,1	3,5	6,1	8,8	5,0	8,4
Handel	9,3	7,7	.	12,3	.	16,5
Creatieve industrie en ICT	17,9	15,4	17,2	23,9	.	27,2
Voedsel, groen en gastvrijheid	6,2	5,9	9,3	6,1	.	9,2
Zakelijke dienstverlening en veiligheid	15,3	10,3	.	23,9	.	22,2
Overig	8,5	5,5	.	.	.	.
Entree	8,5	5,5	.	12,9	.	8,0
Leerweg						
Bol	10,2	8,1	10,1	15,1	15,8	13,4
Bbl	3,7	2,9	7,2	5,5	5,2	7,4

1.5 Netto arbeidsparticipatie na afstuderen mbo

Mbo-gediplomeerden hebben een jaar na afstuderen vrijwel allemaal werk.⁵ De netto arbeidsparticipatie lag tussen studiejaar 2007/'08 en 2021/'22 redelijk stabiel op ongeveer 90 procent. Rond studiejaar 2012/'13 lag het cijfer iets lager. Mbo-gediplomeerden die toen het onderwijs verlieten, betraden de arbeidsmarkt tijdens laagconjunctuur. Het aandeel mbo-gediplomeerden van Buiten-Europese herkomst dat een jaar na afstuderen werkt, ligt de gehele periode lager dan gemiddeld, met name rond 2012/'13 (14 procentpunten lager bij zowel migranten als de tweede generatie).

Figuur 1.4: Werkzaam 1 jaar na uitstroom mbo

Het aandeel mbo-gediplomeerden (studiejaar 2021/'22) dat binnen een jaar na afstuderen werk had was even hoog onder mannen als onder vrouwen. Maar binnen herkomstgroepen zijn er wel man/vrouw-verschillen, met name in de groep van Buiten-Europese herkomst. Bij de tweede generatie van Buiten-Europese herkomst hebben mannen namelijk iets minder vaak werk dan vrouwen (83 procent tegenover 86 procent), terwijl bij migranten mannen juist vaker werk hebben dan vrouwen (87 procent tegenover 79 procent).

⁵ De cijfers over de indicator netto arbeidsparticipatie na afstuderen mbo in Paragraaf 1.5 zijn gebaseerd op de [StatLine-tabel Uitstromers mbo; arbeidsmarktpositie na verlaten onderwijs](#) (CBS 2024d). Die tabel is op tientallen afgerond, dus de daarvan afgeleide percentages kunnen een kleine onnauwkeurigheid bevatten.

Tabel 1.5: Werkzaam 1 jaar na uitstroom mbo, 2021/'22

% van mbo-gediplomeerden ¹⁾						
	Totaal	Geboren in Nederland			Geboren buiten Nederland	
		Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
Totaal	92,0	94,4	89,2	84,7	89,5	82,3
Geslacht						
man	92,1	94,2	87,9	83,3	87,9	87,4
vrouw	91,9	94,6	89,7	86,3	90,6	78,5

¹⁾ exclusief extranei, personen die terug het onderwijs zijn ingestroomd, en personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

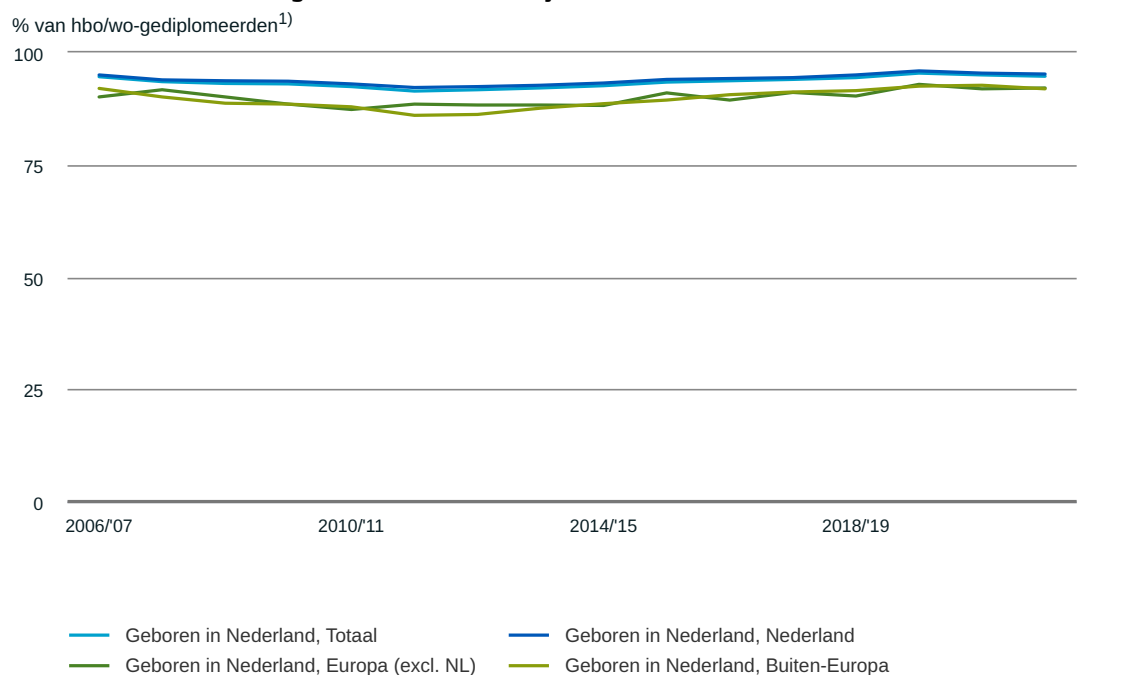
1.6 Netto arbeidsparticipatie na afstuderen hoger onderwijs

Van de in Nederland geboren hbo- en wo-gediplomeerden heeft ongeveer 95 procent een jaar na afstuderen werk.^{6 7} Dit percentage ligt al jaren hoog. Alleen rond 2011/'12 lag het percentage iets lager. Mensen van wie een of beide ouders in het buitenland zijn geboren hebben iets minder vaak werk. Dit geldt voor de tweede generatie van zowel Europese als Buiten-Europese herkomst. Bij hbo- of wo-gediplomeerden is het verschil tussen de tweede generatie van Buiten-Europese herkomst en het gemiddelde echter kleiner dan bij mbo-gediplomeerden: in de periode tussen studiejaar 2007/'08 en 2021/'22 bedroeg het verschil ongeveer 3,5 procentpunt, met een maximum van 5,5 procentpunt in 2012/'13 (laagconjunctuur).

⁶ De cijfers over de indicator netto arbeidsparticipatie na afstuderen hoger onderwijs in Paragraaf 1.6 zijn gebaseerd op de [StatLine-tabel Uitstromers ho; arbeidsmarktpositie na verlaten onderwijs](#) (CBS 2024c). Die tabel is op tientallen afgerond, dus de daarvan afgeleide percentages kunnen een kleine onnauwkeurigheid bevatten.

⁷ De buiten Nederland geboren hbo- en wo-gediplomeerden worden buiten beschouwing gelaten, omdat hun arbeidsdeelname niet goed uit de [StatLine-tabel](#) waarop Paragraaf 1.6 gebaseerd is afgeleid kan worden. De reden is dat een substantieel deel van de hbo- en wo-gediplomeerden die buiten Nederland geboren zijn als internationale student kan worden aangemerkt. Internationale studenten die na hun afstuderen Nederland verlaten, schrijven zich niet altijd bij de gemeente uit, waardoor de arbeidsdeelname van deze groep studenten wordt onderschat. De [StatLine-tabel](#) biedt geen kruising tussen geboorteland en wel/niet internationale student, waardoor internationale studenten niet kunnen worden uitgesloten van de de cijfers over hbo- en wo-gediplomeerden die buiten Nederland zijn geboren.

Figuur 1.5: Werkzaam 1 jaar na uitstroom hbo of wo

¹⁾ exclusief personen die terug het onderwijs zijn ingestroomd en personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

De netto arbeidsparticipatie verschilt weinig naar geslacht. Zo heeft 95 procent van de hbo- of wo-geplomeerde mannen en vrouwen een jaar na afstuderen werk. Ook binnen de afzonderlijke herkomstgroepen is het man/vrouw-verschil klein. Verder hebben hbo-geplomeerden een jaar na afstuderen iets vaker werk dan wo-geplomeerden (95 procent tegenover 94 procent). Ook dat geldt in mindere of meerdere mate voor alle herkomstgroepen, behalve voor Buiten-Europese migranten.

Tabel 1.6: Werkzaam 1 jaar na uitstroom hbo of wo, 2021/'22

% van hbo/wo-geplomeerden ¹⁾				
	Geboren in Nederland			
	Totaal	Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
Totaal	94,7	95,2	92,1	91,9
Geslacht				
mannen	94,8	95,3	91,9	92,1
vrouwen	94,6	95,2	91,7	91,7
Onderwijsniveau				
hbo	95,1	95,6	93,8	91,7
wo	94,2	94,7	90,4	92,0

¹⁾ exclusief personen die terug het onderwijs zijn ingestroomd en personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

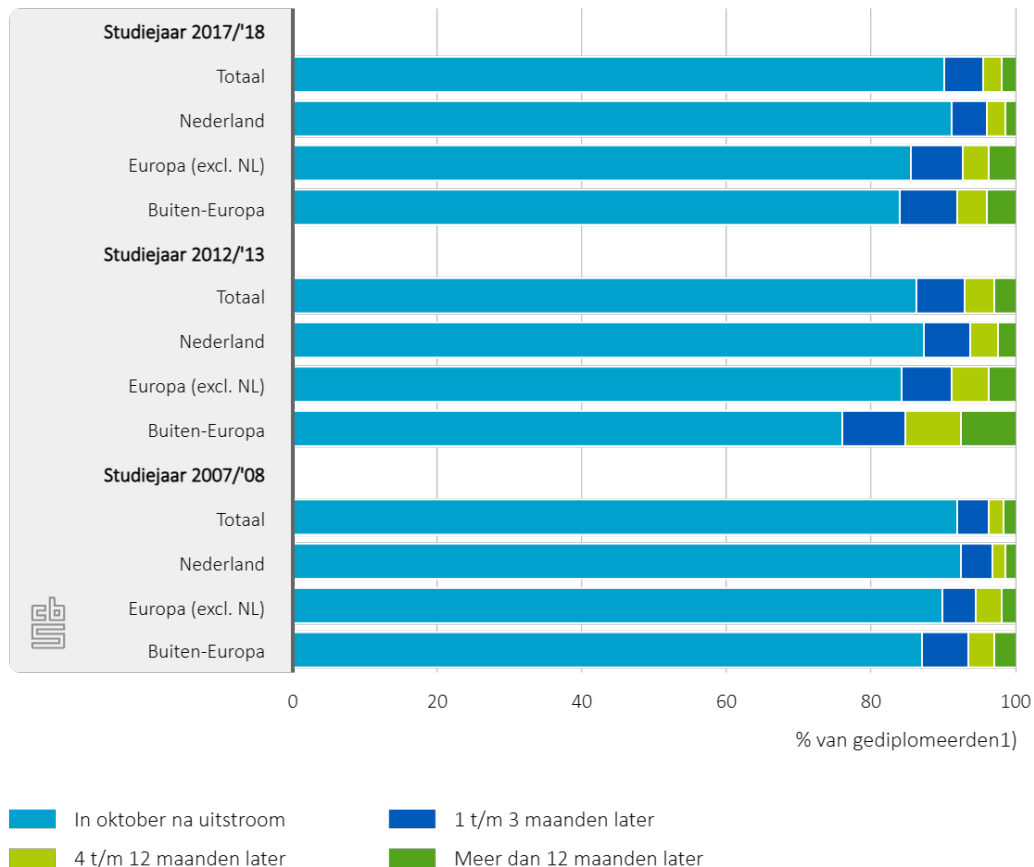
1.7 Conjunctuur en overgang onderwijs-arbeid

In een [verdiepende studie](#) (CBS 2024b) is verder in kaart gebracht hoe de overgang van onderwijs naar werk verschilt tussen herkomstgroepen, en hoe deze verschillen samenhangen met conjunctuur. De twee onderstaande indicatoren (duur tot betaald werk en inkomen na afstuderen) zijn afkomstig uit deze studie. Omdat eerder onderzoek laat zien dat herkomstverschillen onder afgestudeerden met name spelen onder mannen van de tweede generatie, omvatten de getoonde cijfers uit deze verdiepende studie alleen mannen, geboren in Nederland.

1.7.1 Duur tot eerste betaalde werk

Een ruime meerderheid (90 procent) van de in Nederland geboren mannen die in 2017/'18 waren afgestudeerd had in oktober 2018 betaald werk. Slechts 2 procent had een jaar later nog steeds geen betaald werk gehad. Mannen van Europese of Buiten-Europese herkomst doen er iets langer dan gemiddeld over om voor het eerst betaald werk te vinden (respectievelijk 86 en 84 procent had in oktober 2018 betaald werk) en hebben vaker na een jaar nog geen betaald werk gevonden (4 procent). Het verschil tussen mannen van Buiten-Europese herkomst met het gemiddelde was groter tijdens laagconjunctuur: slechts 76 procent van de in 2012/'13 afgestudeerde mannen van Buiten-Europese herkomst had in oktober 2013 betaald werk tegenover 86 procent gemiddeld.

Figuur 1.6: Duur tot eerste betaalde werk

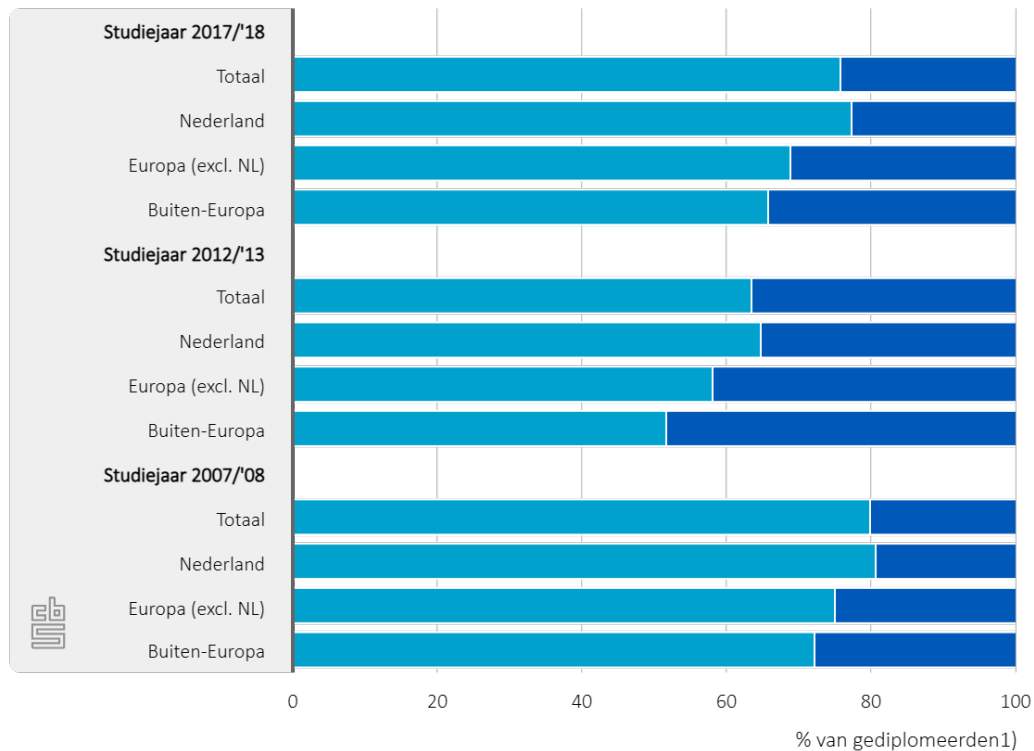
- 1) alleen gediplomeerden op niveau van mbo2-4, hbo-bachelor of wo-master, inclusief extranei
 2) alleen in Nederland geboren mannen, exclusief mannen die terug het onderwijs zijn ingestroomd en mannen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

1.7.2 Inkomen 3 maanden na afstuderen

Van de in Nederland geboren mannen die in 2017/'18 waren afgestudeerd had 76 procent drie maanden later een inkomen van tenminste het voltijds wettelijk minimumloon voor volwassenen. Dit is een verbetering ten opzichte van studiejaar 2012/'13 (64 procent), tijdens laagconjunctuur. Mannen van buitenlandse herkomst, met name van Buiten-Europese herkomst, hadden minder vaak dan gemiddeld een inkomen boven het minimumloon. Het verschil met het gemiddelde nam toe tijdens laagconjunctuur (12 procentpunten in 2012/'13 tegenover 8 procentpunten in 2007/'08). In 2017/'18 is het verschil kleiner maar nog altijd groter dan voor de laagconjunctuur.

De ongunstigere arbeidspositie van de Europese en Buiten-Europese herkomstsgroepen wordt niet verklaard door hun leeftijd bij afstuderen, woonregio bij afstuderen, onderwijsniveau of onderwijsrichting.

Figuur 1.7: Inkomen 3 maanden na uitstroom

- Tenminste voltijds wettelijk minimumloon (snelle aansluiting)
- Minder dan voltijds wettelijk minimumloon (langzame aansluiting)

1) alleen gediplomeerden op niveau van mbo2-4, hbo-bachelor of wo-master, inclusief extranei
 2) alleen in Nederland geboren mannen, exclusief mannen die terug het onderwijs zijn ingestroomd en mannen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

Referenties

- CBS (2024b). *Rapportage Integratie en Samenleven 2024*. URL: <https://longreads.cbs.nl/integratie-en-samenleven-2024/>.
- (2024c). *StatLine - Uitstromers ho; arbeidsmarktpositie na verlaten onderwijs*. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85776NED/table?dl=A75CE>.
 - (2024d). *StatLine - Uitstromers mbo; arbeidsmarktpositie na verlaten onderwijs*. URL: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85696NED/table?dl=A75CD>.
 - (2025c). *Studierichting mbo-instromers 2023*. URL: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2025/02/studierichting-mbo-instromers-2023>.

2 Positie op de arbeidsmarkt

In hoeverre hebben verschillende herkomstgroepen een gelijke positie op de arbeidsmarkt? Hebben ze betaald werk, zijn ze werkzoekende of zijn ze afhankelijk van een uitkering? In welke sectoren werken ze, hebben ze een vast contract en wat is hun uurloon? In dit hoofdstuk worden herkomstverschillen onder werkenden en werkzoekenden in kaart gebracht.

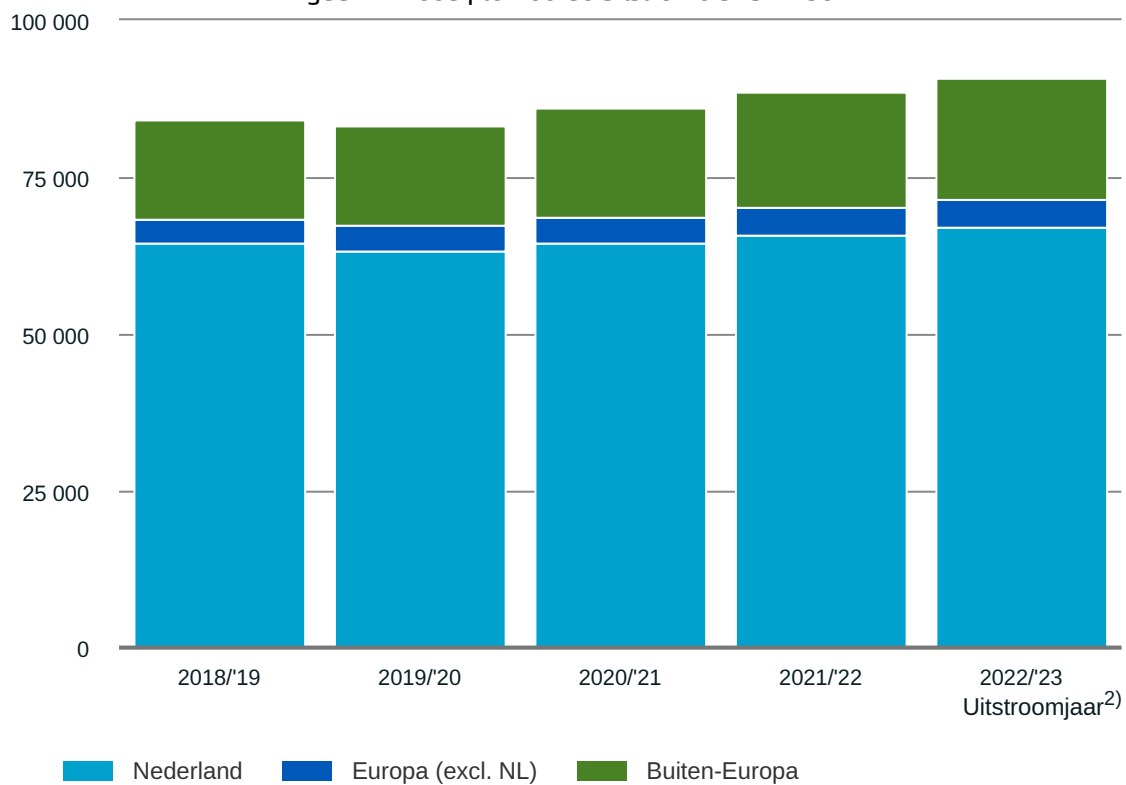
2.1 Arbeidsmarktaanbod

2.1.1 Gediplomeerde uitstromers

Het aantal mbo-gediplomeerden dat het onderwijs uitstroomt is licht toegenomen.¹ Na studiejaar 2018/'19 verlieten 84 duizend studenten het onderwijs met een mbo-diploma op zak. Na studiejaar 2022/'23 waren dat 91 duizend studenten. In het hoger onderwijs vond een soortgelijke ontwikkeling plaats. Na studiejaar 2018/'19 verlieten 87 duizend studenten het onderwijs met een hbo- of wo-diploma op zak, tegen 95 duizend na studiejaar 2022/'23. De toegenomen aanwas van gediplomeerden deed zich in alle herkomstgroepen voor. Ongeveer een vijfde van de mbo-uitstroom en bijna een zesde van de hbo- en wo-uitstroom bestond in 2022/'23 uit gediplomeerden van Buiten-Europese herkomst. Een uitsplitsing naar generatie is voor deze cijfers niet beschikbaar.

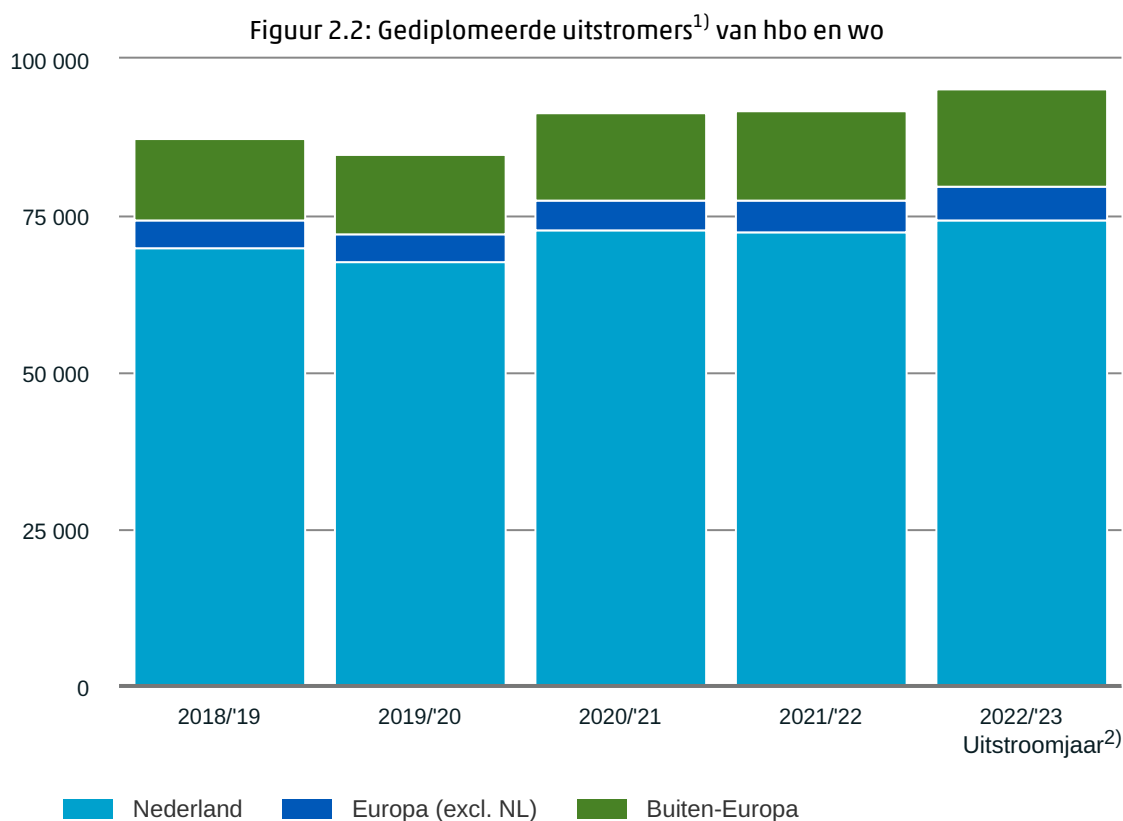
¹ De cijfers over de indicator gediplomeerde uitstromers in Paragraaf 2.1 zijn gebaseerd op de [Barometer Culturele Diversiteit](#) (CBS 2024a).

Figuur 2.1: Gediplomeerde uitstromers van mbo¹

¹⁾ inclusief extranei

²⁾ cijfers over 2020/21 en later zijn voorlopig

¹⁾ exclusief internationale studenten

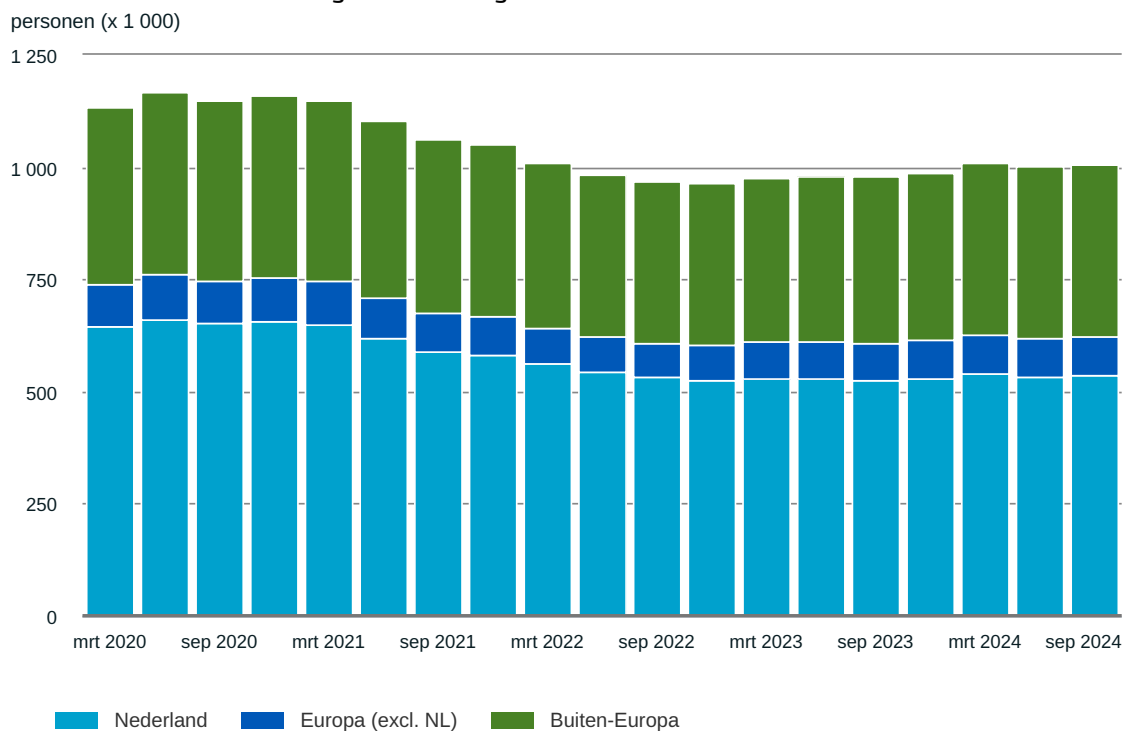
²⁾ cijfers over 2020/21 en later zijn voorlopig

2.1.2 Geregistreeerde werkzoekenden

Het aantal geregistreeerde werkzoekenden is de afgelopen jaren enigszins gedaald.² In maart 2020 stonden er 1132 duizend mensen bij het UWV geregistreerd als werkzoekende. In maart 2023 waren dat er nog 976 duizend. Het jaar erna vond weer een kleine stijging plaats tot 1 miljoen geregistreeerde werkzoekenden in september 2024. Deze ontwikkeling deed zich in alle herkomstgroepen voor, al was de afname het grootst voor het aantal werkzoekenden van Nederlandse herkomst. Iets meer dan de helft van alle werkzoekenden is van Nederlandse herkomst, iets meer dan een derde van Buiten-Europese herkomst en de rest van Europese herkomst. Een uitsplitsing naar generatie is voor deze cijfers niet beschikbaar.

² De cijfers over de indicator geregistreeerde werkzoekenden in Paragraaf 2.1 zijn gebaseerd op de [Barometer Culturele Diversiteit](#) (CBS 2024a).

Figuur 2.3: Geregistreerde werkzoekenden¹⁾

¹⁾ exclusief personen met een onbekende herkomst

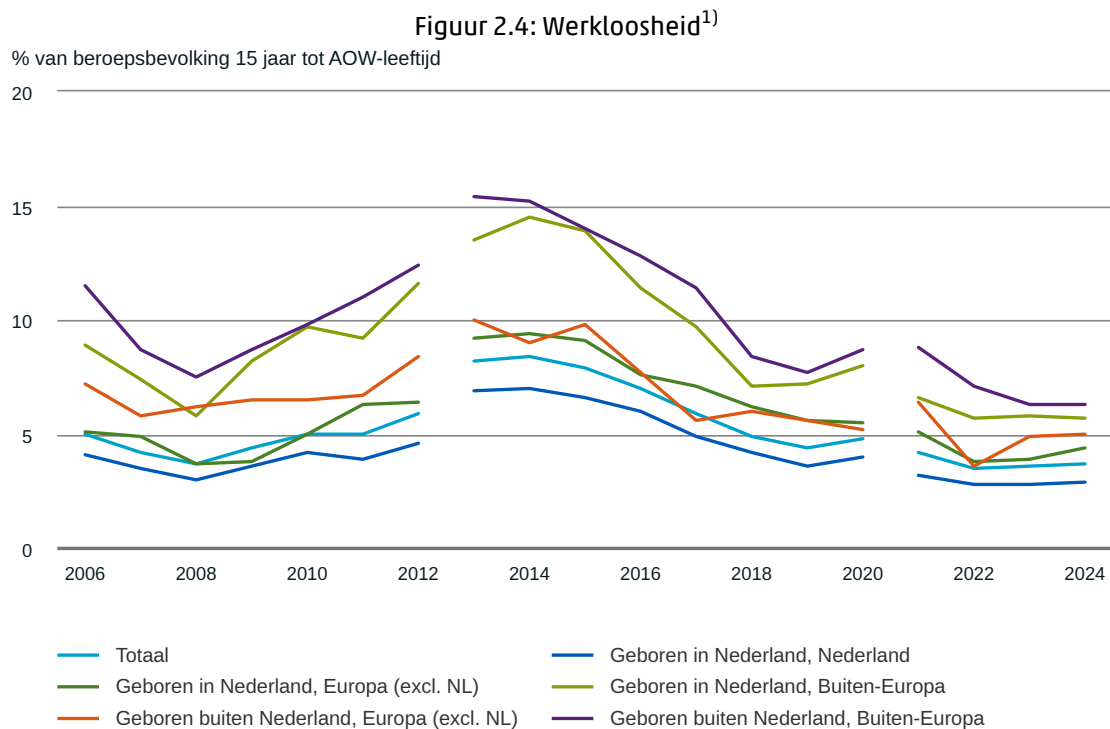
De meeste geregistreerde werkzoekenden hebben een vmbo-diploma of daarmee vergelijkbaar (35 procent). Het aandeel werkzoekenden met een hbo- of wo-diploma is relatief klein (12 procent). Er zijn vooral weinig hbo- of universitair geschoolden van Buiten-Europese herkomst geregistreerd als werkzoekende (7 procent van de werkzoekenden in deze herkomstgroep). Van bijna 30 procent van de geregistreerde werkzoekenden is het onderwijsniveau onbekend. Dat is vooral zo bij mensen die buiten Nederland zijn geboren.

Tabel 2.1: Geregistreerde werkzoekenden, september 2024

	personen (x 1 000)			
		Geboren in Nederland	Geboren in of buiten Nederland	
	Totaal	Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
Totaal	1 006	536	86	384
Onderwijsniveau				
basisonderwijs, vmbo, mbo1	350	176	27	147
havo, vwo, mbo2-4	240	156	20	64
hbo, wo	118	80	12	25
onbekend	299	123	28	148

2.2 Werkloosheid

In 2024 was 3,7 procent van de beroepsbevolking van 15 jaar tot de AOW-leeftijd werkloos.³ De werkloosheid was het hoogst onder personen geboren buiten Europa (6,3 procent), gevolgd door de tweede generatie van Buiten-Europese herkomst (5,7 procent). Bij beide groepen is de werkloosheid tussen 2008 en 2012 sterker gestegen dan gemiddeld en sterker gedaald tussen 2014 en 2018.

¹⁾ vanwege wijzigingen in het onderzoek zijn de cijfers voor en vanaf 2013 niet onderling vergelijkbaar, evenals de cijfers voor en vanaf 2021

In 2024 was de werkloosheid onder vrouwen iets hoger dan onder mannen (3,9 tegenover 3,5 procent). Daarbij verschilt de werkloosheid van vrouwelijke migranten iets sterker van het gemiddelde onder vrouwen dan mannelijke migranten verschillen van het gemiddelde onder mannen. Onder de tweede generatie van Buiten-Europese herkomst verschilt de werkloosheid bij mannen juist iets sterker van het gemiddelde dan bij vrouwen.

Jongeren zijn vaker werkloos dan ouderen (8,7 tegenover 2,1 procent). Dit verschil is groter onder personen van buitenlandse herkomst. Daarbij zijn de herkomstverschillen in procentpunten onder jongeren groter dan onder ouderen.

Personen met basisonderwijs, vmbo of mbo1 zijn vaker werkloos dan personen met een hbo of wo opleiding (6,1 versus 2,8 procent). Bij de tweede generatie van Buiten-Europese herkomst is het verschil tussen deze onderwijscategorieën het grootst (10,9 versus 3,3 procent). Bij personen geboren buiten Europa ligt de werkloosheid in deze onderwijscategorieën dicht bij elkaar (8,6 versus 5,0 procent). Onder hbo-/wo-gediplomeerden verschilt de werkloosheid van de Buiten-Europese tweede generatie weinig van het gemiddelde, terwijl zij onder de groep met basisonderwijs, vmbo- of mbo1-diploma juist een relatief hoog aandeel werklozen kennen. Dat geldt in mindere mate ook voor de Europese tweede generatie.

³ Zie [Technische toelichting](#) voor meer informatie en aandachtspunten bij de indicator werkloosheid in Paragraaf 2.2. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

Tabel 2.2: Werkloosheid, 2024

% van beroepsbevolking 15 jaar tot AOW-leeftijd						
	Geboren in Nederland				Geboren buiten Nederland	
	Totaal	Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
Totaal	3,7	2,9	4,4	5,7	5,0	6,3
Geslacht						
man	3,5	2,8	4,5	5,8	4,0	5,5
vrouw	3,9	3,0	4,3	5,5	5,9	7,3
Leeftijd						
15 tot 25 jaar	8,7	7,2	11,4	11,6	12,8	13,0
25 tot 45 jaar	3,0	2,2	2,6	3,4	4,7	6,7
45 jaar tot AOW-leeftijd	2,1	1,7	1,6	2,6	3,0	3,9
Onderwijsniveau						
basisonderwijs, vmbo, mbo1	6,1	4,6	8,3	10,9	6,0	8,6
havo, vwo, mbo2-4	3,4	2,7	4,5	5,1	5,8	5,7
hbo, wo	2,8	2,3	2,3	3,3	4,2	5,0
onbekend	4,8	.	.	.	2,5	6,1

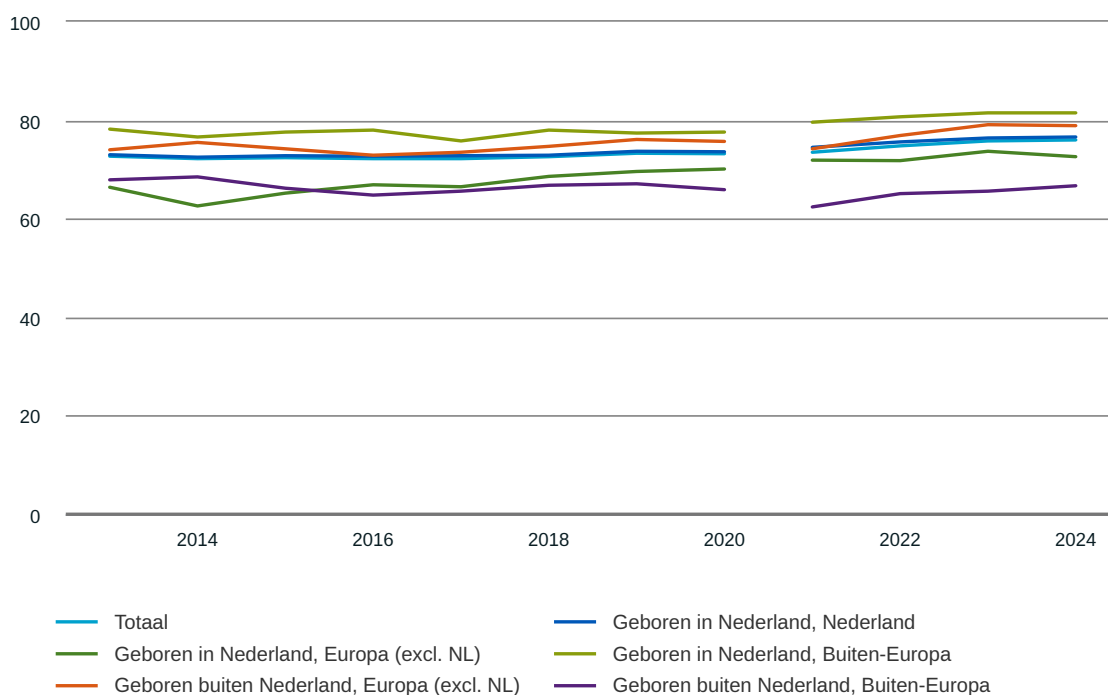
2.3 Brutoarbeidsparticipatie

De brutoarbeidsparticipatie in de 15- tot 75-jarige bevolking lag in 2024 op 76,0 procent.⁴ Dit is het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze was – gedurende de periode 2013-2024 – het hoogst onder de tweede generatie van Buiten-Europese herkomst. Bij personen geboren buiten Europa was de bruto arbeidsparticipatie in 2024 het laagst. In 2013 was die nog het laagst bij de tweede generatie van Europese herkomst.

⁴De cijfers over de indicator brutoarbeidsparticipatie in Paragraaf 2.3 zijn gebaseerd op de [StatLine-tabel Arbeidsdeelname; leeftijd en herkomst](#) (CBS 2025b).

Figuur 2.5: Brutoarbeidsparticipatie¹⁾

% van personen 15 tot 75 jaar

¹⁾ vanwege wijzigingen in het onderzoek zijn de cijfers voor en vanaf 2021 niet onderling vergelijkbaar

In 2024 was de brutoarbeidsparticipatie van mannen hoger dan van vrouwen (80,0 versus 71,9 procent). Daarbij hebben vrouwelijke Buiten-Europese migranten in sterkere mate een ondergemiddelde arbeidsparticipatie dan mannen. Bij de tweede generatie van Buiten-Europese herkomst hebben vrouwen juist in sterkere mate een bovengemiddelde arbeidsparticipatie dan mannen.

De brutoarbeidsparticipatie is het hoogst in de leeftijdsgroep van 25 tot 45 jaar (90,1 procent), gevolgd door 15- tot 25-jarigen (83,2 procent) en 45- tot 75-jarigen met de laagste brutoarbeidsparticipatie (63,9 procent). Dat patroon geldt voor alle herkomstgroepen. De hoge brutoarbeidsparticipatie van de Buiten-Europese tweede generatie hangt deels samen met de relatief jonge leeftijdssamenstelling van deze groep. Binnen de groepen 15- tot 25-jarigen en 25- tot 45-jarigen is de brutoarbeidsparticipatie van de Buiten-Europese tweede generatie juist lager dan gemiddeld. Onder 45- tot 75-jarigen van de Buiten-Europese tweede generatie is de brutoarbeidsparticipatie hoger dan het gemiddelde.

Tabel 2.3: Brutoarbeidsparticipatie, 2024

% van personen 15 tot 75 jaar						
	Totaal	Geboren in Nederland			Geboren buiten Nederland	
		Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
Totaal	76,0	76,6	72,6	81,5	78,9	66,7
Geslacht						
man	80,0	80,7	74,0	83,6	83,4	73,3
vrouw	71,9	72,6	71,0	79,5	75,3	60,5
Leeftijd						
15 tot 25 jaar	83,2	87,2	75,4	78,4	70,2	71,9
25 tot 45 jaar	90,1	93,1	89,7	88,0	89,7	77,3
45 tot 75 jaar	63,9	64,2	60,9	73,5	69,2	56,9

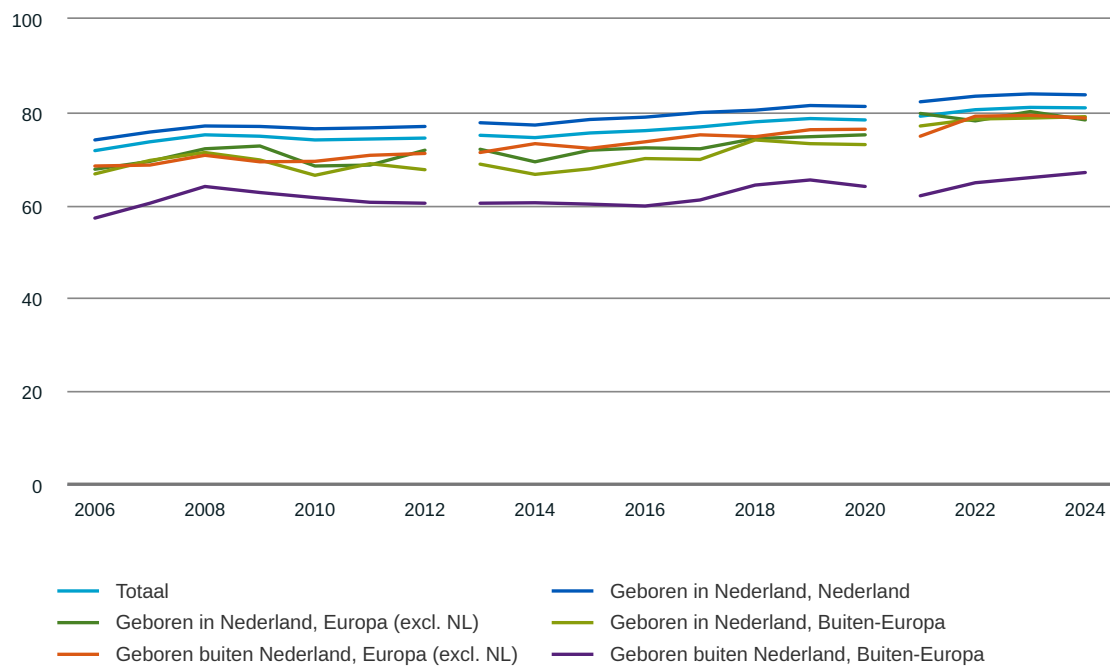
2.4 Nettoarbeidsparticipatie

Tussen 2006 en 2024 nam de nettoarbeidsparticipatie bij mensen onder de AOW-leeftijd toe van 71,7 naar 80,9 procent.⁵ Dit is het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking) van 15 jaar tot de AOW-leeftijd. Over de gehele periode was dit aandeel het laagst bij personen geboren buiten Europa. De nettoarbeidsparticipatie van de tweede generatie van Buiten-Europese herkomst is over de gehele periode hoger dan van personen geboren buiten Europa, maar ook lager dan gemiddeld.

⁵ Zie [Technische toelichting](#) voor meer informatie en aandachtspunten bij de indicator nettoarbeidsparticipatie in Paragraaf 2.4. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

Figuur 2.6: Nettoarbeidsparticipatie

% van personen 15 jaar tot AOW-leeftijd

¹⁾ vanwege wijzigingen in het onderzoek zijn de cijfers voor en vanaf 2013 niet onderling vergelijkbaar, evenals de cijfers voor en vanaf 2021

Voor de nettoarbeidsparticipatie naar geslacht geldt eenzelfde patroon als bij de brutoarbeidsparticipatie. In 2024 was de nettoarbeidsparticipatie onder mannen hoger dan onder vrouwen. Opnieuw is het verschil het grootst bij personen geboren buiten Europa, en speelt de relatief lage nettoarbeidsparticipatie van migranten sterker onder vrouwen dan onder mannen. Onder vrouwen is de nettoarbeidsparticipatie van de tweede generatie vergelijkbaar met het gemiddelde, terwijl onder mannen de nettoarbeidsparticipatie van de tweede generatie lager is dan gemiddeld.

De nettoarbeidsparticipatie is het hoogst onder 25- tot 45-jarigen (87,4 procent). De leeftijdsgroep van 45 jaar tot AOW-leeftijd en de leeftijdsgroep van 15 tot 25 jaar heeft een vergelijkbare nettoarbeidsparticipatie (77,2 en 76,0 procent). Dit patroon verschilt per herkomstgroep. De jongste leeftijdsgroep van de tweede generatie (zowel de Europese als de Buiten-Europese) heeft een relatief lage nettoarbeidsparticipatie en verschilt sterker van het gemiddelde dan de oudere leeftijdsgroepen. De nettoarbeidsparticipatie van de tweede generatie (zowel de Europese als Buiten-Europese) van 45 jaar tot AOW-leeftijd is juist hoger dan gemiddeld.

De nettoarbeidsparticipatie van personen met een hbo- of wo-diploma is hoger dan die van personen met basisonderwijs, vmbo-, of mbo1-diploma en een havo-, vwo- en mbo2-4- diploma (88,7 tegenover 67,4 procent en 81,9 procent). Dit verschil is groter bij de tweede generatie (25,3 procentpunt voor de Europese en 26,0 procentpunt voor de Buiten-Europese) en personen geboren buiten Europa (24,6 procentpunt). De verschillen naar herkomst zijn het kleinst onder personen met een hbo- of wo-diploma. Daarbij is de nettoarbeidsparticipatie voor de tweede generatie met een hbo- of wo-diploma vergelijkbaar met het gemiddelde.

Tabel 2.4: Nettoarbeidsparticipatie, 2024

% van personen 15 jaar tot AOW-leeftijd						
	Totaal	Geboren in Nederland			Geboren buiten Nederland	
		Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
Totaal	80,9	83,7	78,3	79,0	78,7	67,0
Geslacht						
man	84,5	87,1	78,8	80,5	83,6	74,4
vrouw	77,2	80,3	77,6	77,6	74,8	59,9
Leeftijd						
15 tot 25 jaar	76,0	80,9	66,8	69,3	61,2	62,6
25 tot 45 jaar	87,4	91,1	87,4	84,9	85,5	72,1
45 jaar tot AOW-leeftijd	77,2	79,2	78,3	80,6	76,2	63,2
Onderwijsniveau						
basisonderwijs, vmbo, mbo1	67,4	71,4	63,8	63,5	72,2	54,3
havo, vwo, mbo2-4	81,9	83,9	77,3	80,3	75,3	71,2
hbo, wo	88,7	90,1	89,1	89,5	85,4	78,9
onbekend	60,9	.	.	.	74,8	54,9

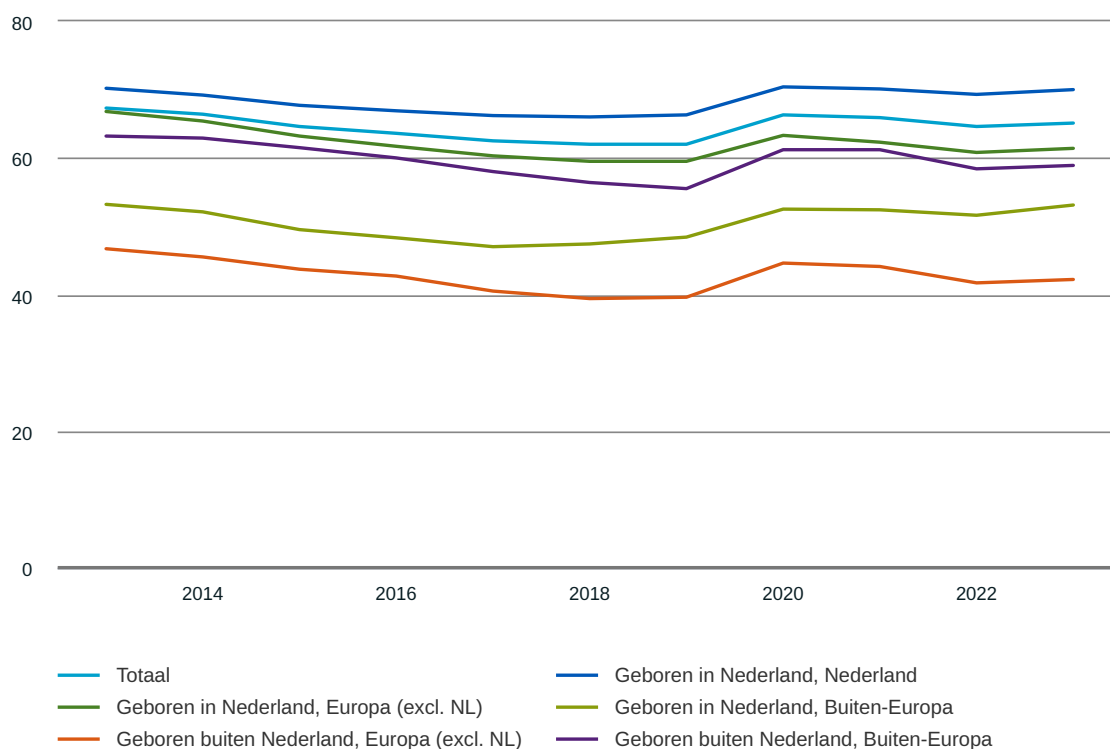
2.5 Vaste baan

Het percentage werknemers met een vaste baan is tussen 2013 en 2019 iets gedaald (van 67 naar 62 procent).⁶ In 2020 was er een wetswijziging, waarbij drie opeenvolgende tijdelijke contracten automatisch worden gevolgd door een vast contract. In dat jaar nam het aandeel met een vaste baan toe naar 66 procent en bleef min of meer stabiel in de jaren erna. Het aandeel werknemers geboren buiten Europa dat een vaste baan heeft is over de gehele periode lager dan gemiddeld, met 59 procent in 2023. De tweede generatie van Buiten-Europese herkomst had nog minder vaak een vaste baan, 53 procent in 2023. Onder Europese migranten is het aandeel met een vaste baan veruit het laagst, met 42 procent in 2023.

⁶Zie [Technische toelichting](#) voor meer informatie en aandachtspunten bij de indicator vaste baan in Paragraaf 2.5. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

Figuur 2.7: Vaste baan

% van alle banen van werknemers 15 jaar tot AOW-leeftijd

Mannelijke werknemers hadden in 2023 vaker een vaste baan dan vrouwelijke werknemers. Dit geldt voor alle herkomstgroepen. Het percentage werknemers met een vaste baan is in alle herkomstgroepen het hoogst in de oudste leeftijdscategorie (45 tot AOW-leeftijd). Verder valt op dat het relatief lage aandeel werknemers van de Buiten-Europese tweede generatie met een vaste baan voor een belangrijk deel verklaard kan worden door het feit dat de groep relatief jong is: binnen de leeftijdsgroepen verschillen zij nauwelijks van het gemiddelde. Voor migranten zijn de verschillen ten opzichte van het gemiddelde binnen leeftijdsgroepen groter. Deze zijn het grootst voor de groep 25 tot 45 jaar (55 procent voor Buiten-Europese migranten tegenover 68 procent gemiddeld).

Werknemers met een hbo- of wo-diploma hebben het vaakst een vaste baan. Ook zijn de verschillen naar herkomst in deze groep aanzienlijk kleiner dan onder werknemers met basisonderwijs, vmbo of mbo1 en havo, vwo of mbo2-4.

Het aandeel werknemers met een vaste baan is het hoogst in de sector financiële dienstverlening (89 procent) en het laagst in de sector handel, vervoer en horeca (52 procent) en de sector zakelijke dienstverlening (48 procent), waar ook de uitzendbranche onder valt. De verschillen naar herkomst variëren sterk tussen sectoren en zijn het grootst in de sectoren zakelijke dienstverlening en landbouw, bosbouw en visserij, waar het aandeel werknemers met een vaste baan met name laag is onder Europese migranten. In [hoofdstuk 4 Verdieping uurloon en vaste baan](#) is verdere verdieping te vinden van de herkomstverschillen in het aandeel werknemers met een vaste baan.

Tabel 2.5: Vaste baan, 2023

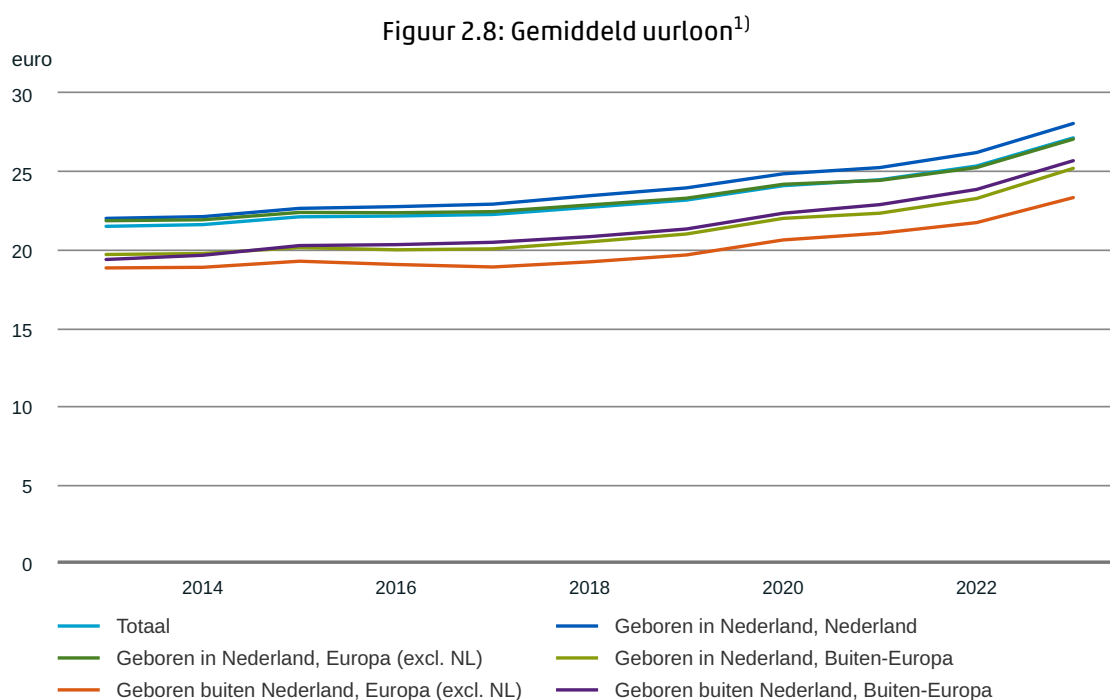
% van alle banen van werknemers 15 jaar tot AOW-leeftijd						
	Geboren in Nederland				Geboren buiten Nederland	
	Totaal	Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
Totaal	65,1	70,0	61,4	53,1	42,2	58,9
Geslacht						
man	67,2	72,8	63,9	55,3	41,5	59,5
vrouw	62,9	67,2	58,9	51,1	42,9	58,1
Leeftijd						
15 tot 25 jaar	16,2	18,1	14,0	13,6	7,7	9,5
25 tot 45 jaar	68,5	75,6	69,1	65,5	43,7	55,2
45 tot AOW-leeftijd	84,7	87,7	86,3	83,9	58,7	76,4
Onderwijsniveau						
basisonderwijs, vmbo, mbo1		40,2	32,7	24,0		
havo, vwo, mbo2-4		61,8	52,7	47,1		
hbo, wo		77,8	72,6	70,1		
onbekend		91,1	89,0	85,2		
Bedrijfstak						
A landbouw, bosbouw en visserij	59,5	67,7	58,1	56,0	33,8	65,5
B-E nijverheid (geen bouw) en energie	82,6	84,4	82,0	77,4	74,3	79,4
F bouwnijverheid	81,9	84,4	79,1	69,6	58,7	70,6
G-I handel, vervoer en horeca	52,4	55,4	45,4	38,3	49,4	47,3
J informatie en communicatie	77,2	79,9	73,5	71,0	68,8	74,8
K financiële dienstverlening	89,4	91,5	87,4	83,7	80,5	82,4
L verhuur en handel van onroerend goed	78,0	80,1	74,0	69,4	60,7	70,2
M-N zakelijke dienstverlening	47,7	59,6	49,1	38,7	19,4	46,4
O-Q overheid en zorg	74,5	76,7	71,4	63,1	63,3	67,2
R-U cultuur, recreatie, overige diensten	61,2	61,0	56,0	62,1	50,8	68,2

2.6 Uurloon

Het gemiddelde uurloon is de afgelopen jaren gestegen, van 21,48 euro in 2013 naar 27,14 euro in 2023.⁷ Het gemiddelde uurloon van werknemers geboren buiten Europa is over de gehele periode lager dan gemiddeld (25,68 euro in 2023). De tweede generatie van Buiten-Europese herkomst verdiende nog iets minder per uur (25,19 euro in 2023). Europese migranten hebben

⁷ Zie [Technische toelichting](#) voor meer informatie en aandachtspunten bij de indicator uurloon in Paragraaf 2.6. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

het laagste gemiddelde uurloon (23,32 euro in 2023). De verschillen naar herkomst zijn min of meer stabiel over de tijd.

Vrouwen hadden in 2023 een lager gemiddeld uurloon dan mannen. Dat geldt voor alle herkomstgroepen. Mannelijke werknemers van Buiten-Europese herkomst verschillen meer van het gemiddelde dan vrouwelijke: voor de tweede generatie is het verschil met het gemiddelde 2,22 euro voor mannen tegenover 1,32 euro voor vrouwen, voor migranten is dit 1,99 euro voor mannen tegenover 0,77 euro voor vrouwen.

Over het algemeen hebben jongere werknemers een lager uurloon dan oudere werknemers. Dit verschil is echter minder duidelijk voor Buiten-Europese migranten: werknemers van 45 jaar tot AOW-leeftijd verdienen in deze herkomstgroep nauwelijks meer dan werknemers van 25 tot 45 jaar. Verder valt op dat het relatief lage uurloon van werknemers van Buiten-Europese herkomst voor een deel verklaard kan worden door het feit dat de groep relatief jong is: voor de leeftijdsgroepen 15 tot 25 jaar en 25 tot 45 jaar zijn de verschillen met het gemiddelde aanzienlijk kleiner, zowel voor de tweede generatie (0,04 euro en 0,62 euro) als voor migranten (0,17 euro en 0,30 euro). Voor de leeftijdsgroep 45 jaar tot AOW-leeftijd valt op dat de tweede generatie (zowel Europees als Buiten-Europees) juist meer verdient dan gemiddeld.

Werknemers met een hbo- of wo-diploma hebben het hoogste gemiddelde uurloon. Dat geldt voor alle herkomstgroepen. De herkomstverschillen zijn het grootst onder werknemers met een hbo- of wo-diploma. De sectoren met het hoogste gemiddelde uurloon zijn financiële dienstverlening (39,48 euro) en informatie en communicatie (33,11 euro). Het valt op dat degenen die het meest verdienen in de financiële dienstverlening juist Europese migranten zijn en in de informatie en communicatie Europese en Buiten-Europese migranten. De sector met het laagste gemiddelde uurloon is landbouw, bosbouw en visserij, waarbinnen met name Europese migranten weinig verdienen. In [hoofdstuk 4 Verdieping uurloon en vaste baan](#) is verdere verdieping van de herkomstverschillen in uurloon te vinden.

Tabel 2.6: Gemiddeld uurloon¹⁾, 2023

euro						
	Totaal	Geboren in Nederland			Geboren buiten Nederland	
		Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
Totaal	27,14	28,06	27,06	25,19	23,32	25,68
Geslacht						
man	28,60	29,66	28,60	26,38	24,15	26,61
vrouw	25,16	25,84	25,08	23,84	22,26	24,39
Leeftijd						
15 tot 25 jaar	14,13	14,10	13,87	14,09	14,60	13,96
25 tot 45 jaar	26,57	27,37	26,79	25,95	23,12	26,27
45 tot AOW-leeftijd	31,68	32,47	32,61	33,04	27,83	26,87
Onderwijsniveau						
basisonderwijs, vmbo, mbo1		17,20	16,50	15,69		
havo, vwo, mbo2-4		22,24	21,44	20,75		
hbo, wo		35,05	34,38	32,47		
onbekend		30,15	30,20	29,86		
Bedrijfstak						
A landbouw, bosbouw en visserij	20,23	22,33	21,67	22,12	15,46	20,49
B-E nijverheid (geen bouw) en energie	28,84	29,43	28,89	27,43	27,27	26,72
F bouwnijverheid	27,38	27,79	26,52	24,95	24,60	24,93
G-I handel, vervoer en horeca	22,32	22,88	21,77	19,88	21,66	21,11
J informatie en communicatie	33,11	32,85	31,32	29,17	35,26	35,38
K financiële dienstverlening	39,48	39,65	39,24	35,65	43,07	38,96
L verhuur en handel van onroerend goed	30,28	30,77	29,45	27,88	27,71	28,17
M-N zakelijke dienstverlening	25,36	28,03	26,42	24,06	19,54	24,59
O-Q overheid en zorg	29,50	29,83	29,44	27,69	30,45	27,18
R-U cultuur, recreatie, overige diensten	24,59	24,67	24,06	24,32	26,14	23,57

¹⁾ van werknemers 15 jaar tot AOW-leeftijd

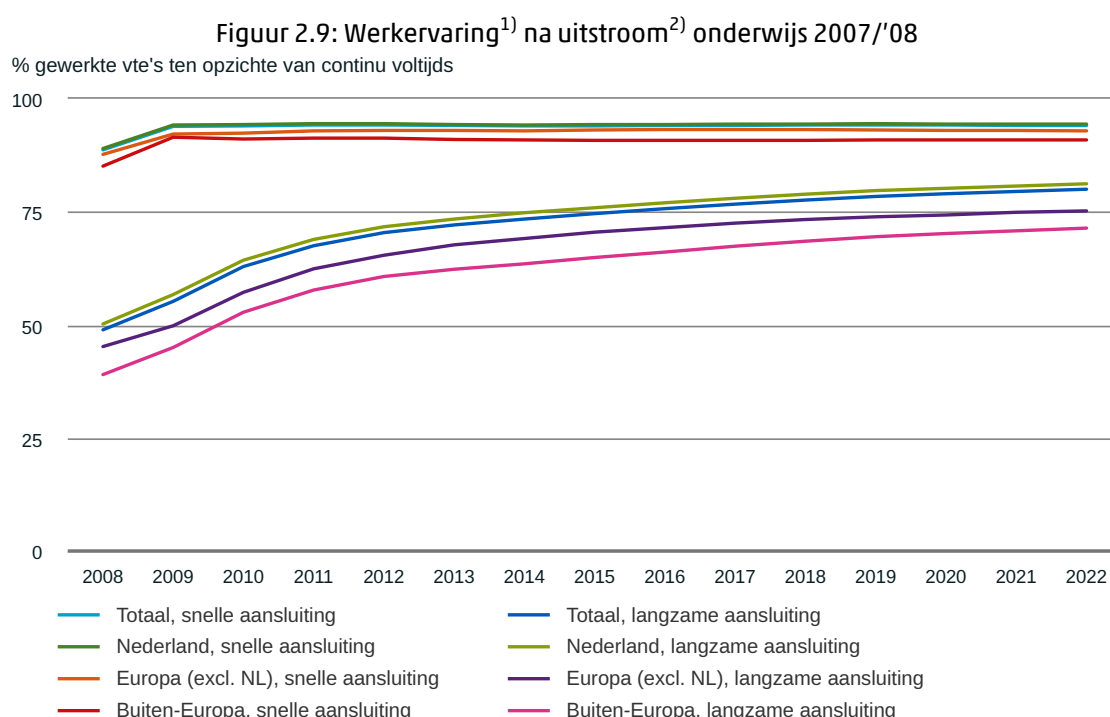
2.7 Doorstroom in Nederland geboren mannen

In een [verdiepende studie](#) (CBS 2024b) is in kaart gebracht hoe de aansluitingssnelheid van onderwijs naar werk verschilt tussen herkomstgroepen, en hoe deze verschillen samenhangen met latere arbeidspositie. De drie onderstaande indicatoren (werkervaring, loopbaanonderbrekingen en uurloon) zijn afkomstig uit deze studie. Omdat eerder onderzoek

laat zien dat herkomstverschillen onder afgestudeerden met name spelen onder mannen van de tweede generatie, omvatten de getoonde cijfers uit deze verdiepende studie alleen mannen, geboren in Nederland. De aansluitingssnelheid wordt drie maanden na afstuderen gedefinieerd, waarbij een inkomen van tenminste het voltijds minimumloon voor volwassenen geldt als 'snelle aansluiting' en een lager inkomen als 'langzame aansluiting'.

2.7.1 Werkervaring

De arbeidspositie ontwikkelt zich gunstiger bij mensen met een snellere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Van de in Nederland geboren mannen die in 2007/'08 zijn afgestudeerd hadden degenen met een snelle aansluiting veertien jaar later gemiddeld 94 procent van continu voltijdswerk gewerkt, terwijl dat bij degenen met een langzame aansluiting 80 procent was. Binnen de groep met een snelle aansluiting is er nauwelijks verschil naar herkomst. Binnen de groep met een langzame aansluiting doen echter de Europese en vooral de Buiten-Europese herkomstgroep minder werkervaring op.

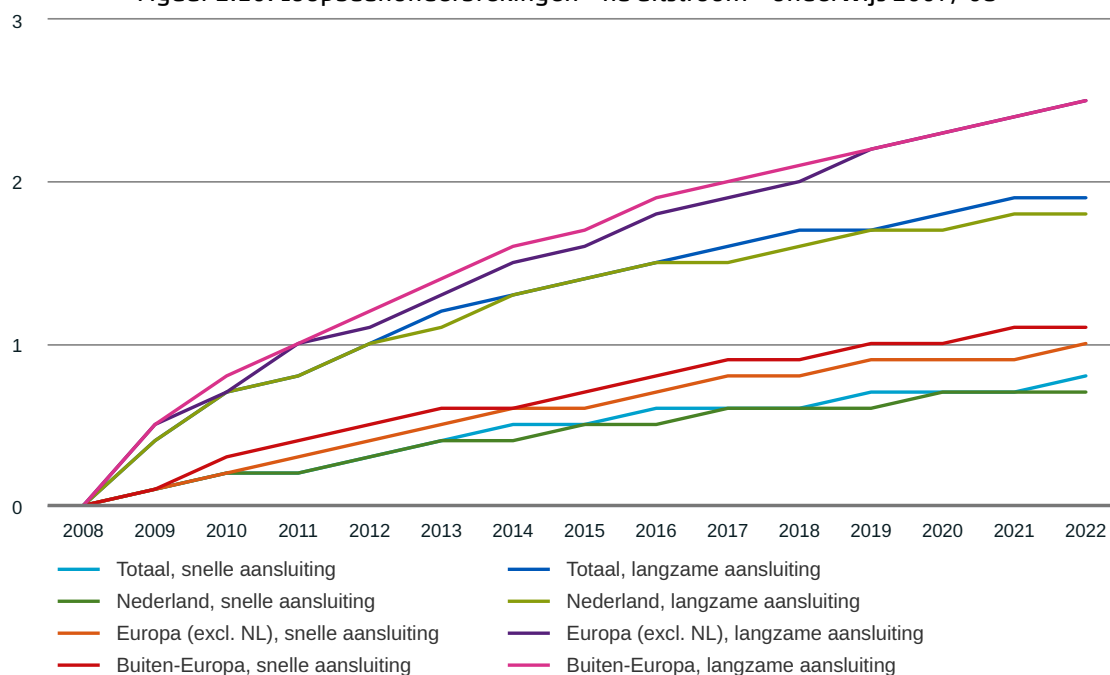
¹⁾ van in Nederland geboren mannen, exclusief mannen die terug het onderwijs zijn ingestroomd en mannen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

²⁾ alleen gediplomeerden op niveau van mbo2-4, hbo-bachelor of wo-master, inclusief extranei

2.7.2 Loopbaanonderbrekingen

Mensen met een snellere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt onderbreken hun loopbaan ook minder vaak. Van de in Nederland geboren mannen die in 2007/'08 zijn afgestudeerd hadden degenen met een snelle aansluiting veertien jaar later gemiddeld 0,8 keer hun loopbaan onderbroken, terwijl degenen met een langzame aansluiting dat 1,9 keer hadden gedaan. In beide groepen spelen herkomstverschillen, maar die zijn het grootst binnen de groep met een langzame aansluiting. Mannen van Europese en Buiten-Europese herkomst met een langzame aansluiting onderbreken hun loopbaan vaker dan de gemiddelde man met een langzame aansluiting.

Figuur 2.10: Loopbaanonderbrekingen¹⁾ na uitstroom²⁾ onderwijs 2007/'08

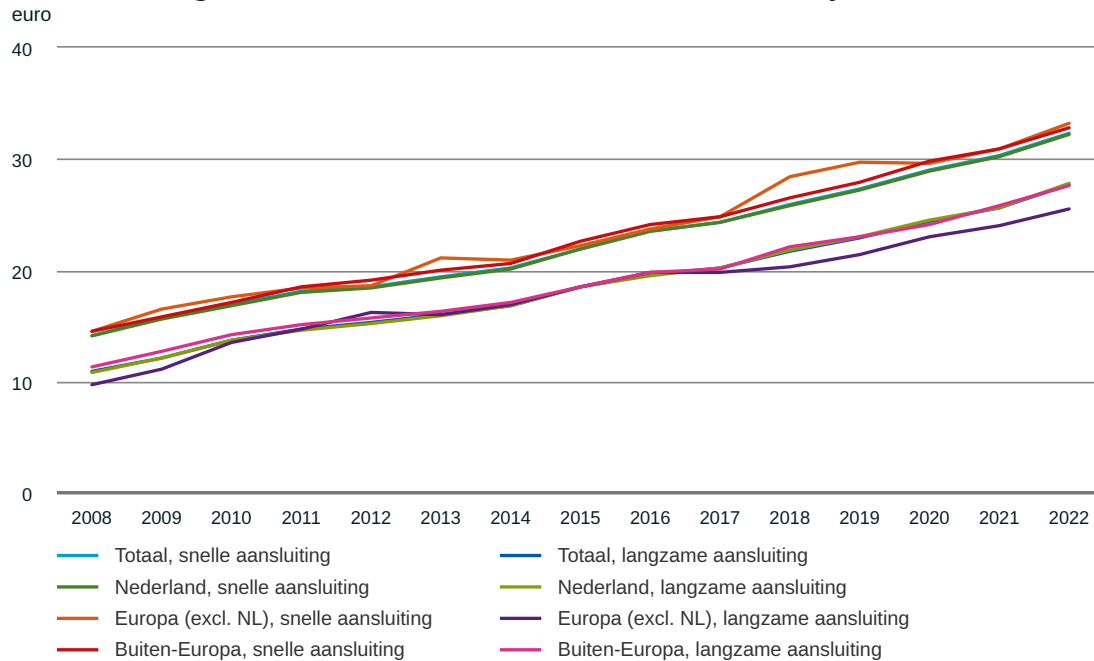
¹⁾ van in Nederland geboren mannen, exclusief mannen die terug het onderwijs zijn ingestroomd en mannen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

²⁾ alleen gediplomeerden op niveau van mbo2-4, hbo-bachelor of wo-master; inclusief extranei

2.7.3 Uurloon

Mensen met een snellere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt hebben, wanneer ze werknemer zijn, ook een hoger uurloon. Van de in Nederland geboren mannen die in 2007/'08 zijn afgestudeerd hadden degenen met een snelle aansluiting die veertien jaar later werknemer waren gemiddeld een uurloon van 32 euro, terwijl dat bij degenen met een langzame aansluiting 28 euro was. Binnen zowel de groep met een snelle aansluiting als de groep met een langzame aansluiting verschilt het uurloon nauwelijks naar herkomst. Wanneer rekening wordt gehouden met de aansluiting (snel of langzaam), heeft herkomst weinig extra invloed op het uurloon. Het uurloon hangt sterker samen met andere kenmerken, zoals onderwijsniveau (CBS, 2024).

Figuur 2.11: Gemiddeld uurloon¹⁾ na uitstroom²⁾ onderwijs 2007/'08

¹⁾ van alle banen van in Nederland geboren mannen die als werknemer werkzaam waren, exclusief mannen die terug het onderwijs zijn ingestroomd en mannen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

²⁾ alleen gediplomeerden op niveau van mbo2-4, hbo-bachelor of wo-master, inclusief extranei

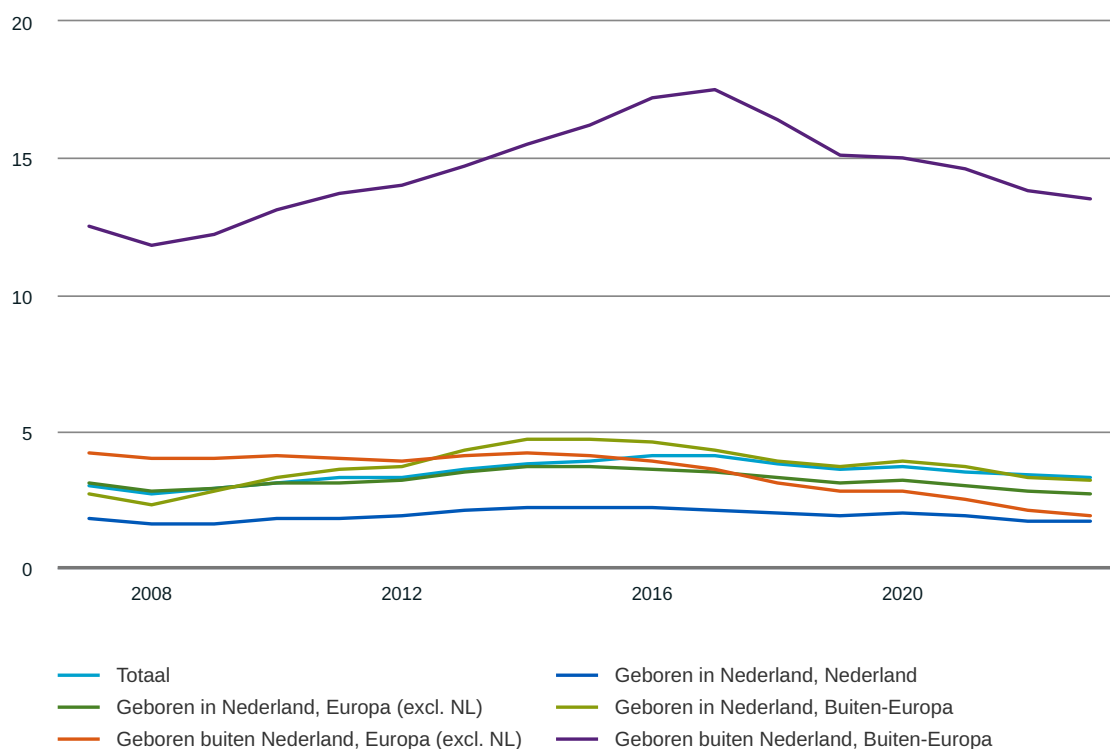
2.8 Bijstand

Tussen 2007 en 2023 varieerde het aandeel personen tussen de 15 jaar en de AOW-leeftijd dat een bijstandsuitkering ontvangt tussen 2,7 (in 2008) en 4,1 procent (in 2016 en 2017).⁸ Buiten-Europese migranten ontvingen over de gehele periode beduidend vaker bijstand dan gemiddeld. De ontwikkeling bij die groep verliep ook uitgesprokener, met een relatief hoge piek in 2017. Toen ontving 17,5 procent van de Buiten-Europese migranten tussen 15 jaar en de AOW-leeftijd een bijstandsuitkering.

⁸ De cijfers over de indicator bijstand in Paragraaf 2.8 zijn gebaseerd op de [Rapportage Integratie en Samenleven 2024](#) (CBS 2024b).

Figuur 2.12: Bijstandsuitkering

% van personen 15 jaar tot AOW-leeftijd

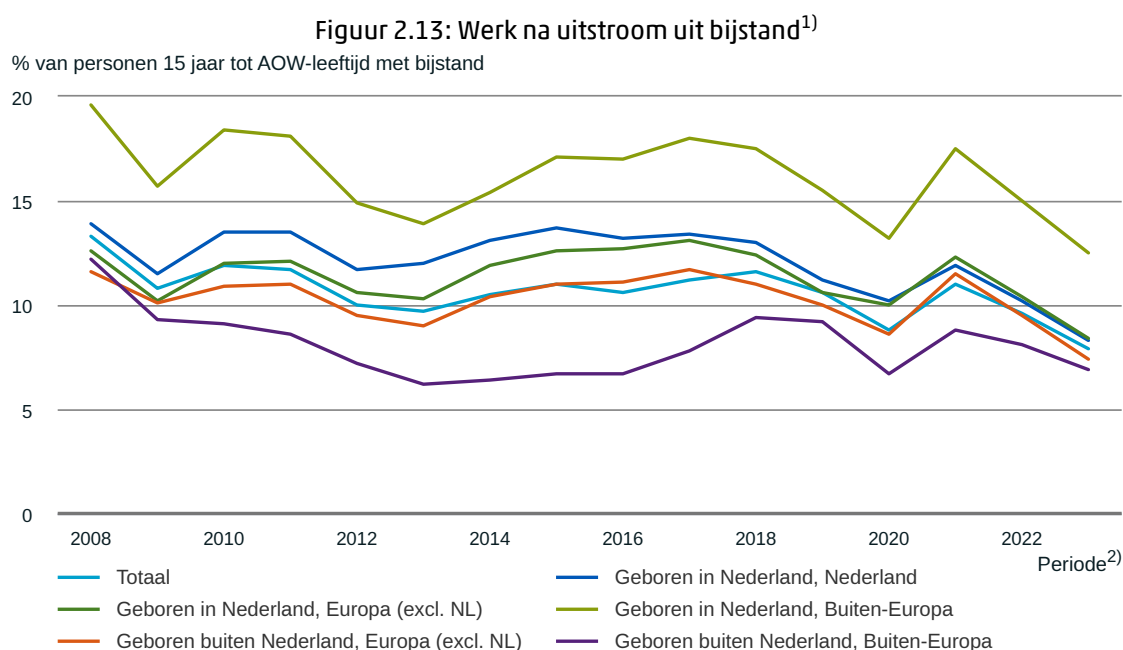
Oudere leeftijdsgroepen ontvangen in 2023 vaker bijstand dan jongere leeftijdsgroepen. Vrouwen ontvangen wat vaker bijstand dan mannen. Deze verschillen naar leeftijd en geslacht gelden voor alle herkomstgroepen.

Tabel 2.7: Bijstandsuitkering, september 2023

% van personen 15 jaar tot AOW-leeftijd						
	Totaal	Geboren in Nederland			Geboren buiten Nederland	
		Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
Totaal	3,3	1,7	2,7	3,2	1,9	13,5
Geslacht						
man	2,9	1,5	2,4	3,0	1,4	11,9
vrouw	3,8	1,9	3,1	3,5	2,4	15,2
Leeftijd						
15 tot 25 jaar	1,1	0,7	1,0	1,0	0,3	5,2
25 tot 45 jaar	3,2	1,5	2,9	4,3	1,1	11,2
45 tot AOW-leeftijd	4,4	2,2	3,8	4,0	4,2	18,1

2.9 Werk na uitstroom uit bijstand

In 2023 stroomde 7,9 procent van de personen die bijstand ontvingen uit naar werk.⁹ Dit is een afname ten opzichte van 2008, toen 13,3 procent uitstroomde naar werk. In de tussenliggende jaren fluctueerde het percentage. Deze ontwikkeling geldt voor alle herkomstgroepen. Bijstandsontvangers geboren buiten Europa stromen het minst vaak uit naar werk (6,9 procent in 2023), terwijl de Buiten-Europese tweede generatie juist het hoogste percentage uitstroom naar werk kent (12,5 procent in 2023). Van deze groep is de uitstroom naar werk gedurende de hele verslagperiode een stuk hoger dan gemiddeld.

Mannen met bijstand stroomden in 2023 vaker naar werk uit dan vrouwen met bijstand. Jongere bijstandsontvangers stromen vaker uit dan oudere. Dat geldt voor alle herkomstgroepen. Ook zijn er verschillen naar onderwijsniveau, waarbij de uitstroom het hoogst ligt onder bijstandsontvangers met een hbo- of wo-diploma, gevolgd door een havo-, vwo- of mbo2-4-diploma, een vmbo- of mbo1-diploma en ten slotte bijstandsontvangers waarvan het onderwijsniveau onbekend is. Dit geldt zowel voor personen van Nederlandse herkomst als de tweede generatie van Europese of Buiten-Europese herkomst.

Hoe langer personen al bijstand ontvangen, des te kleiner het percentage dat uitstroomt naar werk. Dat geldt voor alle herkomstgroepen. Binnen de groep die al langer dan 3 jaar bijstand ontvangt, stromen Buiten-Europese migranten ongeveer even vaak uit als gemiddeld en zelfs vaker dan personen van Nederlandse herkomst. Bij een kortere bijstandsduur is dat verschil juist andersom.

⁹ Zie [Technische toelichting](#) voor meer informatie en aandachtspunten bij de indicator werk na uitstroom uit bijstand in Paragraaf 2.9. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

Tabel 2.8: Werk na uitstroom uit bijstand¹⁾, 2023²⁾

% van personen 15 jaar tot AOW-leeftijd met bijstand						
	Geboren in Nederland				Geboren buiten Nederland	
	Totaal	Nederland	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa	Europa (excl. NL)	Buiten-Europa
Totaal	7,9	8,3	8,4	12,5	7,4	6,9
Geslacht						
man	10,0	9,6	9,6	13,4	8,3	9,8
vrouw	6,2	7,2	7,5	11,6	6,8	4,5
Leeftijd						
15 tot 25 jaar	14,8	15,7	14,2	16,5	16,1	13,0
25 tot 45 jaar	11,9	13,4	12,1	13,9	12,8	10,4
45 jaar tot AOW-leeftijd	4,1	4,1	4,4	6,4	4,1	3,8
Onderwijsniveau						
basisonderwijs, vmbo, mbo1		6,3	6,3	9,9		
havo, vwo, mbo2-4		10,3	10,4	14,5		
hbo, wo		14,1	17,2	19,5		
onbekend		4,3	3,4	9,3		
Bijstandsduur						
minder dan 1 jaar	19,0	23,5	23,3	25,1	20,7	14,1
1 tot 3 jaar	9,6	10,8	9,0	13,3	10,0	8,3
3 tot 5 jaar	7,2	6,7	7,8	9,4	5,3	7,3
5 jaar of langer	3,4	3,0	3,0	5,3	2,6	3,5

¹⁾ persoon heeft een bijstandsuitkering beëindigd en heeft een maand later geen enkele uitkering meer, maar heeft een baan in loondienst of is als zelfstandige werkzaam

²⁾ cijfers over 2023 zijn voorlopig

Referenties

CBS (2024a). *Barometer Culturele Diversiteit*. URL:

<https://dashboards.cbs.nl/v6/barometerculturelediversiteit/>.

– (2024b). *Rapportage Integratie en Samenleven 2024*. URL:

<https://longreads.cbs.nl/integratie-en-samenleven-2024/>.

– (2025b). *StatLine - Arbeidsdeelname; leeftijd en herkomst*. URL:

<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85455NED/table?dl=C07CC>.

3 Statushouders op de arbeidsmarkt

Dit hoofdstuk richt zich op de arbeidsmarktpositie van statushouders in Nederland. Hoe snel vinden zij werk in Nederland en hoe ziet hun dienstverband eruit? In hoeverre zijn ze afhankelijk van bijstand en wanneer worden ze financieel onafhankelijk?

Er wordt onderscheid gemaakt naar vergunningscohort, het jaar waarin statushouders hun verblijfsvergunning hebben verkregen. Bij de interpretatie van de vergelijking van deze cohorten is het belangrijk in gedachten te houden dat zij kunnen verschillen in samenstelling (bijvoorbeeld in leeftijd en geslacht) en context (bijvoorbeeld conjunctuur of beleid gedurende hun verblijf in Nederland). Daarnaast kunnen statushouders binnen een bepaald vergunningscohort hun vergunning op verschillende momenten in het jaar ontvangen hebben.

In tegenstelling tot de andere hoofdstukken in dit rapport worden personen in dit hoofdstuk niet afgebakend op basis van herkomst (gebaseerd op geboorteland van personen en hun ouders), maar op basis van hun verblijfsstatus en nationaliteit.

3.1 Arbeidsparticipatie tijdens opvangovereenkomst

Voor de meeste asielmigranten geldt dat zij na de start van hun inburgeringsplicht nog enige tijd in een COA-opvang verblijven.¹ Er is gekeken naar de arbeidsparticipatie van asielmigranten tijdens hun COA-opvangovereenkomst, vóór en ná kennisgeving van de inburgeringsplicht. Het gaat om asielmigranten die in 2022 inburgeringsplichtig werden, en er is gemeten van begin 2020 tot eind 2024, wat de volledige COA-opvangperiode omvat voor nagenoeg het hele cohort.² Elke eerste dag van de maand is gepeild of personen in loondienst waren bij een Nederlandse werkgever.

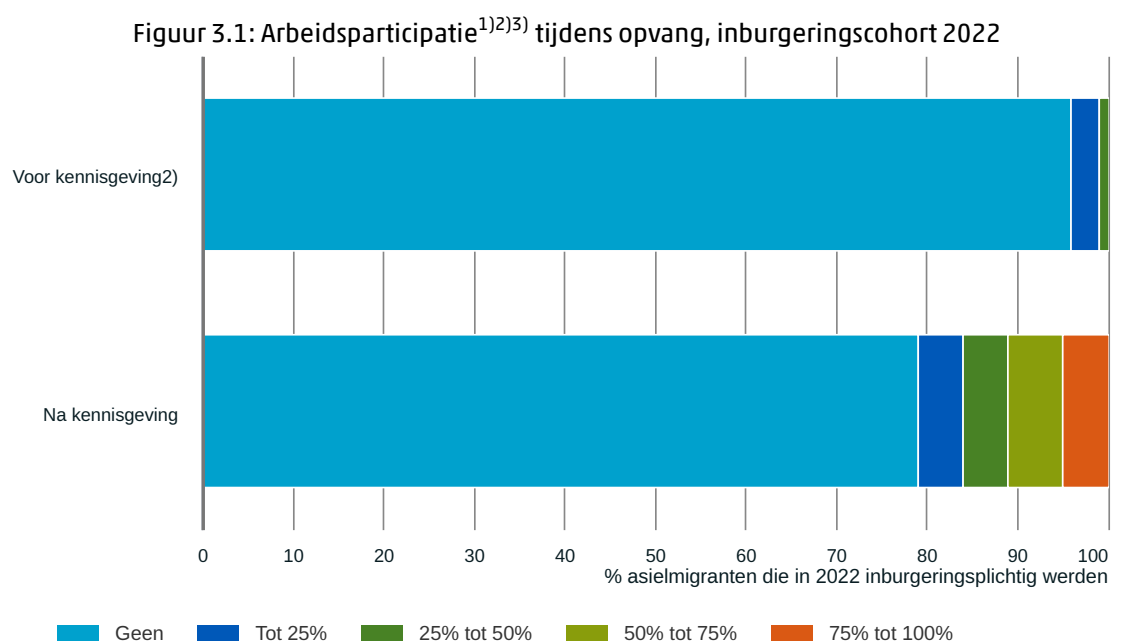
In de periode vóór kennisgeving inburgeringsplicht (en gemeten vanaf 1 januari 2020) was de overgrote meerderheid van de asielmigranten met een COA-opvangovereenkomst niet werkzaam: 3 procent had op enig moment een baan in loondienst. Voor de meerderheid van de personen die werkten ging het om minder dan een kwart van de periode, een klein deel werkte tussen 25 en 50 procent van de periode. Ná kennisgeving (en gemeten t/m 31 december 2024) was het aandeel dat op enig moment werkzaam was een stuk groter (21 procent). De meerderheid van de personen in loondienst werkte meer dan de helft van de periode.

De arbeidsparticipatie van recentere cohorten is hoger dan van minder recente cohorten. In de periode vóór kennisgeving inburgeringsplicht (en gemeten vanaf 1 januari 2020) was de arbeidsparticipatie van asielmigranten die in 2024 inburgeringsplichtig werden 9 procent, tegenover 3 procent van het inburgeringscohort van 2022. Het inburgeringscohort van 2023 zit daar met 6 procent tussenin. In de periode ná kennisgeving (en gemeten t/m 31 december 2024) is de arbeidsparticipatie 27 procent (cohort 2024), 29 procent (cohort 2023) en 21 procent (cohort 2022). Omdat de gemeten periode vóór kennisgeving korter is voor het inburgeringscohort van 2022 en de periode ná kennisgeving juist langer dan voor de recentere inburgeringscohorten (die

¹Zie [Technische toelichting](#) voor meer informatie en aandachtspunten bij de indicator arbeidsparticipatie tijdens opvangovereenkomst in Paragraaf 3.1. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

²Voor inburgeringscohorten 2023 en 2024 zijn nog niet voor de gehele COA-opvangperiode data beschikbaar.

de kennisgeving later ontvingen) moeten deze vergelijkingen voorzichtig worden geïnterpreteerd.

¹⁾ percentage maanden tijdens de COA-opvangovereenkomst waarin iemand op de eerste dag werkzaam was; alleen de periode van 1 januari 2020 t/m 31 december 2024 is geregistreerd

²⁾ alle cijfers zijn voorlopig

³⁾ in sommige cellen is het aantal te klein voor publicatie

Mannelijke asielmigranten zijn vaker werkzaam dan vrouwelijke asielmigranten, in alle leeftijdsgroepen. Vóór kennisgeving inburgeringsplicht is het aandeel mannen uit inburgeringscohort 2022 dat op enig moment werkte vier keer zo groot (4 tegenover 1 procent), maar ná kennisgeving inburgeringsplicht is dit wel 6 keer zo groot (30 tegenover 5 procent). Verder werken asielmigranten in de leeftijdsgroep van 45 tot AOW-leeftijd minder vaak dan de jongere leeftijdsgroepen: 1 procent vóór kennisgeving en 10 procent ná kennisgeving.

Tabel 3.1: Ooit werkzaam tijdens opvang, inburgeringscohort 2022¹⁾²⁾

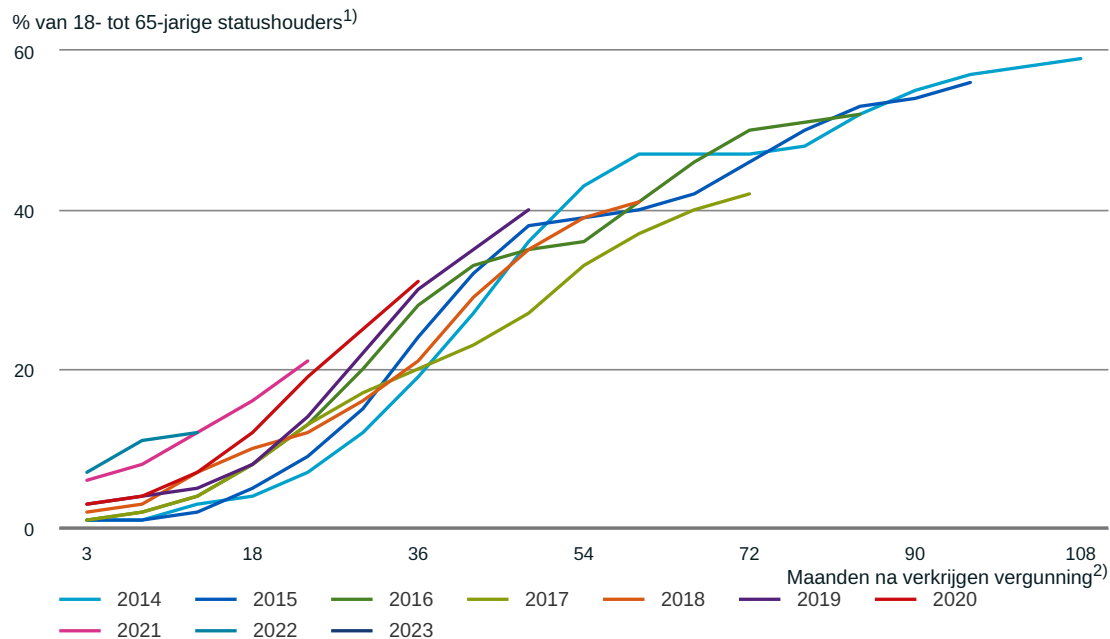
	% van inburgeringsplichtigen ³⁾					
	Na kennisgeving			Voor kennisgeving		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
Totaal	21	30	5	3	4	1
Leeftijd						
18 tot 25 jaar	24	33	6	3	4	1
25 tot 45 jaar	23	33	6	4	5	1
45 jaar tot AOW-leeftijd	10	15	0	1	2	0

¹⁾ ooit werkzaam op een eerste van de maand tijdens de COA-opvangovereenkomst; alleen de periode van 1 januari 2020 t/m 31 december 2024 is geregistreerd ²⁾ alle cijfers zijn voorlopig ³⁾ personen die in 2022 inburgeringsplichtig werden

3.2 Werk na verkrijgen vergunning

Nadat statushouders hun verblijfsvergunning krijgen, neemt het aandeel met werk gestaag toe.³ Van de statushouders die in 2014 een vergunning kregen had zes maanden nadien 1 procent van de 18- tot 65-jarigen betaald werk als werknemer en/of zelfstandige. Na 36 maanden (drie jaar) was dat 19 procent en na 96 maanden (acht jaar) 57 procent. Recentere vergunningscohorten vinden meestal sneller werk dan eerdere vergunningscohorten: van de statushouders die in 2022 hun verblijfsvergunning ontvingen, was na zes maanden 11 procent werkzaam.

Figuur 3.2: Werkzaam, naar vergunningscohort

¹⁾ statushouders die tussen 1 januari 2014 en 31 december 2023 een verblijfsvergunning hebben verkregen, inclusief nareizigers en reguliere gezinsherenigers, exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

²⁾ alle cijfers zijn voorlopig

3.3 Baankenmerken

3.3.1 Percentage met vast contract

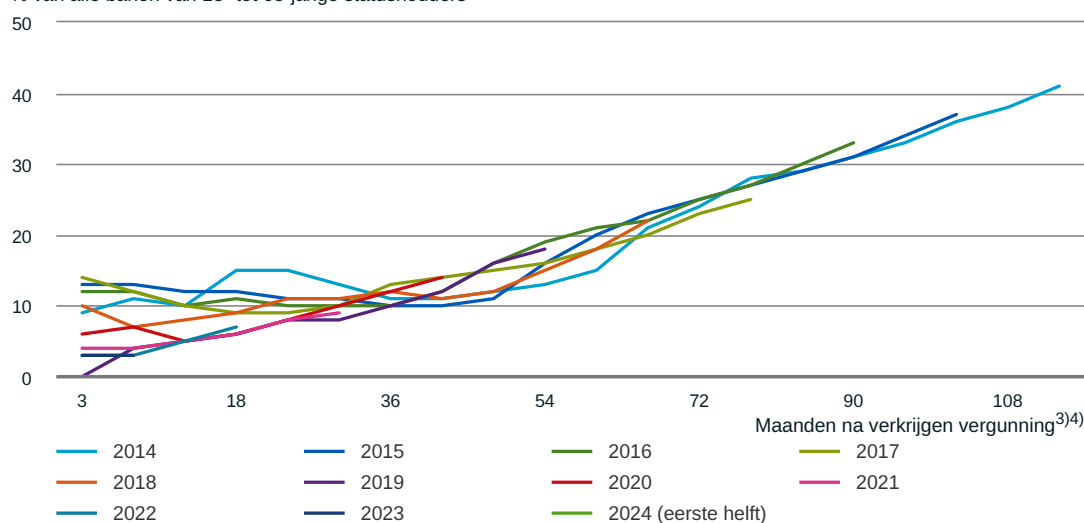
Binnen de groep statushouders die werknemer is, neemt de kans op een contract voor onbepaalde tijd toe naarmate zij langer een verblijfsvergunning hebben.⁴ Onder statushouders die in 2014 een vergunning kregen was zes maanden nadien 11 procent van de banen van 18- tot 65-jarige werknemers op basis van een contract voor onbepaalde tijd. Na 36 maanden (drie jaar) was dat nog steeds 11 procent en na 96 maanden (acht jaar) 33 procent. In recentere vergunningscohorten duurt het langer voordat werknemers vast in dienst komen dan in eerdere vergunningscohorten: van de statushouders die in 2023 hun verblijfsvergunning ontvingen, had na zes maanden 3 procent van de werknemers een contract voor onbepaalde tijd.

³ De cijfers over de indicator werk na verkrijgen vergunning in Paragraaf 3.2 zijn gebaseerd op het [Dashboard asiel en integratie](#) (CBS 2025a).

⁴ De cijfers over de indicator percentage met vast contract in Paragraaf 3.3 zijn gebaseerd op het [Dashboard asiel en integratie](#) (CBS 2025a).

Figuur 3.3: Contract voor onbepaalde tijd¹⁾, naar vergunningscohort

% van alle banen van 18- tot 65-jarige statushouders²⁾

¹⁾ inclusief directeuren-grootaandeelhouders

²⁾ statushouders die tussen 1 januari 2014 en 1 juli 2024 een verblijfsvergunning hebben verkregen, inclusief nareizigers en reguliere gezinsherenigers, exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

³⁾ alle cijfers zijn voorlopig

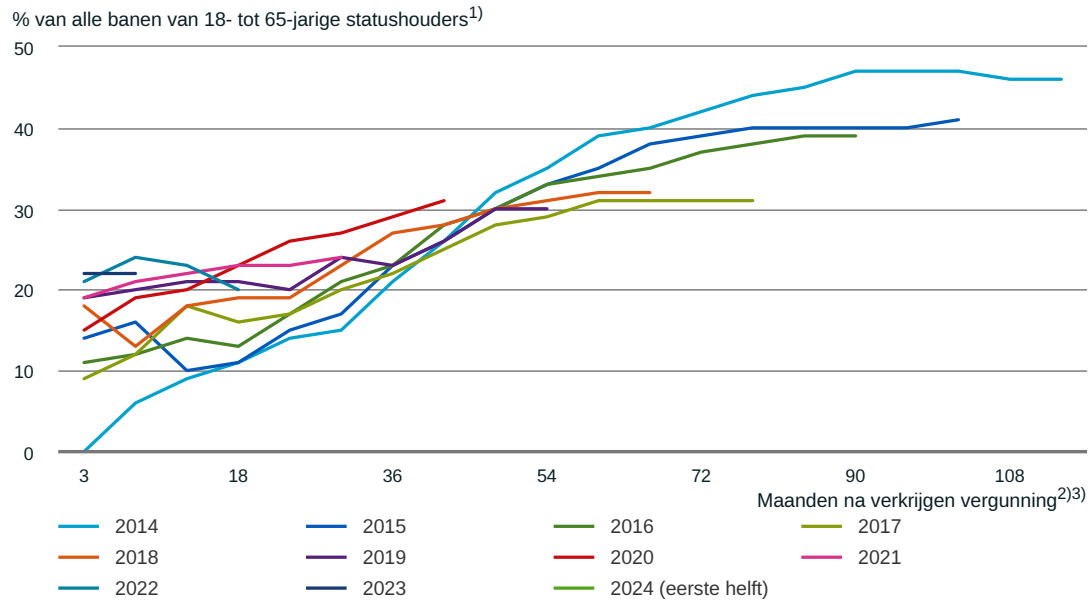
⁴⁾ in sommige cellen is het aantal te klein voor publicatie

3.3.2 Deeltijdfactor

Binnen de groep statushouders die werknemer is, neemt ook het aandeel voltijdsbanen (35 uur per week of meer) toe naarmate zij langer een verblijfsvergunning hebben.⁵ Onder statushouders die in 2014 een vergunning kregen was zes maanden nadien 6 procent van de banen van 18- tot 65-jarige werknemers op voltijdsbasis. Na 36 maanden (drie jaar) was dat 21 procent en na 96 maanden (acht jaar) 47 procent. In recentere cohorten begonnen werknemers eerder met voltijdswerk dan in oudere cohorten: van de statushouders die in 2023 hun verblijfsvergunning ontvingen had na zes maanden 22 procent van de werknemers een voltijdsbaan.

⁵ De cijfers over de indicator deeltijdfactor in Paragraaf 3.3 zijn gebaseerd op het [Dashboard asiel en integratie](#) (CBS 2025a).

Figuur 3.4: Voltijdsbaan, naar vergunningscohort

¹⁾ statushouders die tussen 1 januari 2014 en 1 juli 2024 een verblijfsvergunning hebben verkregen, inclusief nareizigers en reguliere gezinsherenigers, exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

²⁾ alle cijfers zijn voorlopig

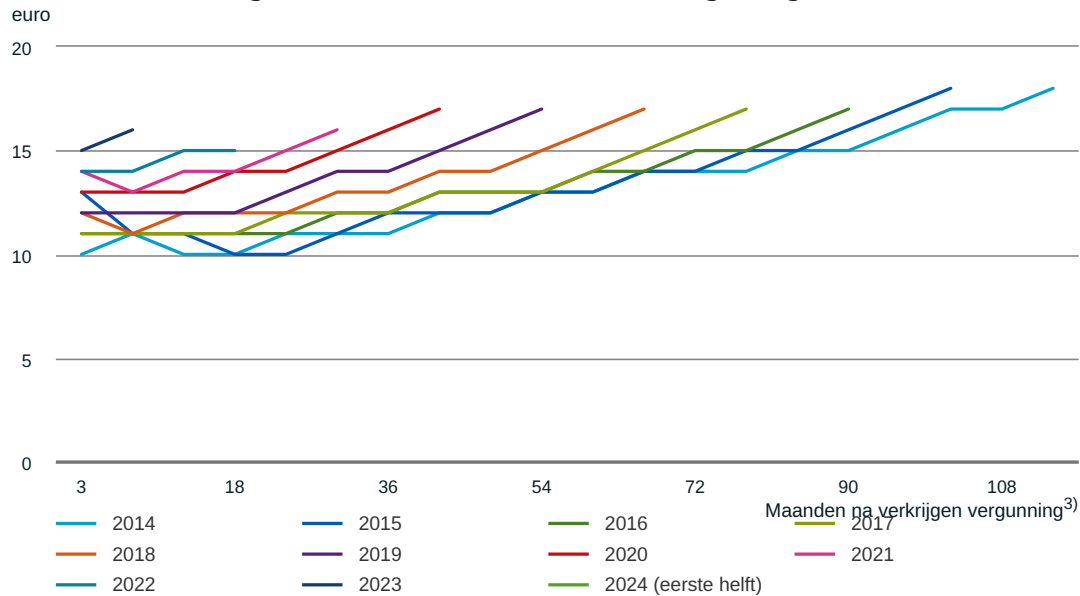
³⁾ in sommige cellen is het aantal te klein voor publicatie

3.3.3 Uurloon

Statushouders met een baan zien ook hun uurloon stijgen naarmate zij langer een verblijfsvergunning hebben.⁶ Onder statushouders die in 2014 een vergunning kregen bedroeg zes maanden nadien het gemiddelde loon in de hoofdbaan van 18- tot 65-jarigen ongeveer 11 euro per uur. Na 36 maanden (drie jaar) was dat 11 euro per uur en na 96 maanden (acht jaar) 16 euro per uur. In recentere cohorten lag het uurloon over vrijwel de gehele verblijfsduur hoger dan in eerdere cohorten. Daarbij speelt mee dat gedurende deze periode het gemiddelde uurloon van de hele bevolking is gestegen.

⁶De cijfers over de indicator uurloon in Paragraaf 3.3 zijn gebaseerd op het [Dashboard asiel en integratie](#) (CBS 2025a).

Figuur 3.5: Gemiddeld uurloon¹⁾, naar vergunningscohort²⁾

¹⁾ in de hoofdbanen van werknemers, inclusief directeuren-grotaandeelhouders

²⁾ 18- tot 65-jarige statushouders die tussen 1 januari 2014 en 1 juli 2024 een verblijfsvergunning hebben verkregen, inclusief nareizigers en reguliere gezinsherenigers, exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

³⁾ alle cijfers zijn voorlopig

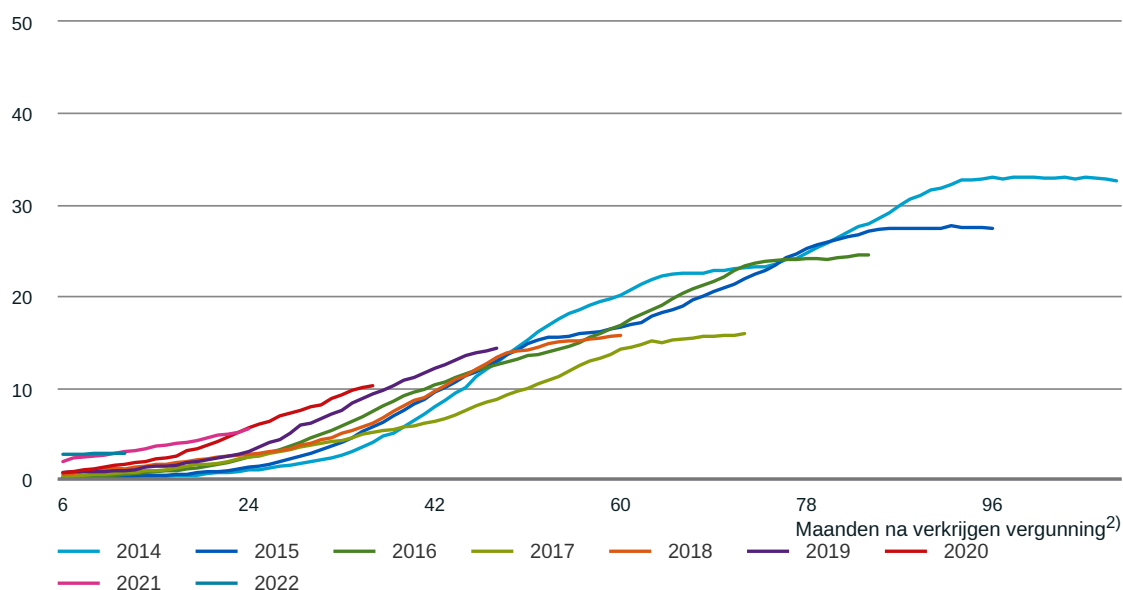
3.4 Financiële onafhankelijkheid

Statushouders zijn vaker financieel onafhankelijk naarmate zij langer hun vergunning hebben.⁷ Financieel onafhankelijk wil zeggen dat iemands persoonlijke inkomen uit arbeid of eigen onderneming tenminste evenveel was als het wettelijk minimumloon van een voltijdsbaan. Van de statushouders die in 2014 hun vergunning kregen, was na een jaar minder dan 1 procent financieel onafhankelijk, na 36 maanden (drie jaar) was dat 4 procent, na 60 maanden (vijf jaar) 20 procent en na 108 maanden (negen jaar) 33 procent. Recentere cohorten statushouders zijn sneller financieel onafhankelijk geworden dan eerdere cohorten. In lijn met de [trend in de totale bevolking](#) vlakt de stijging voor alle cohorten aan het einde van de observatieperiode (vanaf 2022) wat af. De cijfers worden pas getoond vanaf 6 maanden na de vergunningverlening, aangezien het inkomen daarvoor meestal onbekend is.

⁷ Zie [Technische toelichting](#) voor meer informatie en aandachtspunten bij de indicator financiële onafhankelijkheid in Paragraaf 3.4. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

Figuur 3.6: Financiële onafhankelijkheid¹⁾, naar vergunningscohort

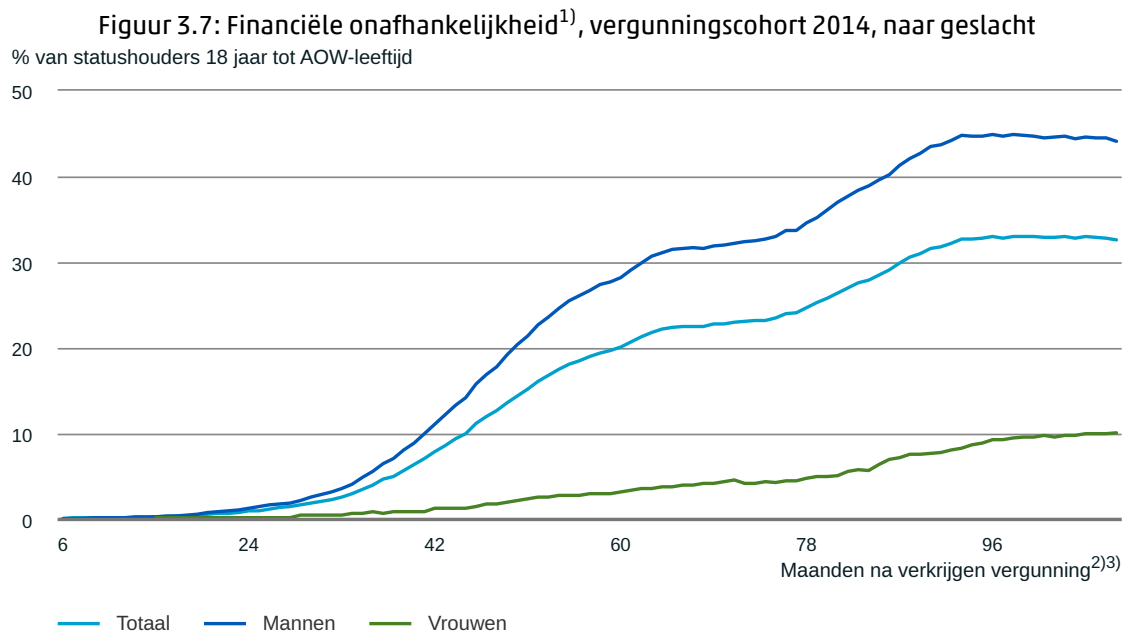
% van statushouders 18 jaar tot AOW-leeftijd

¹⁾ percentage berekend exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

²⁾ alle cijfers zijn voorlopig

Mannen zijn vaker financieel onafhankelijk dan vrouwen. Bovendien neemt het verschil toe naarmate men langer de vergunning heeft. Van de mannen uit vergunningcohort 2014 was bijvoorbeeld na vijf jaar 28 procent financieel onafhankelijk en na negen jaar 44 procent. Van de vrouwen bedroegen deze cijfers respectievelijk 3 procent en 10 procent. Ook in de algemene bevolking zijn **mannen vaker dan vrouwen financieel onafhankelijk**. Bij statushouders is het verschil echter groter dan gemiddeld.

¹⁾ percentage berekend exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

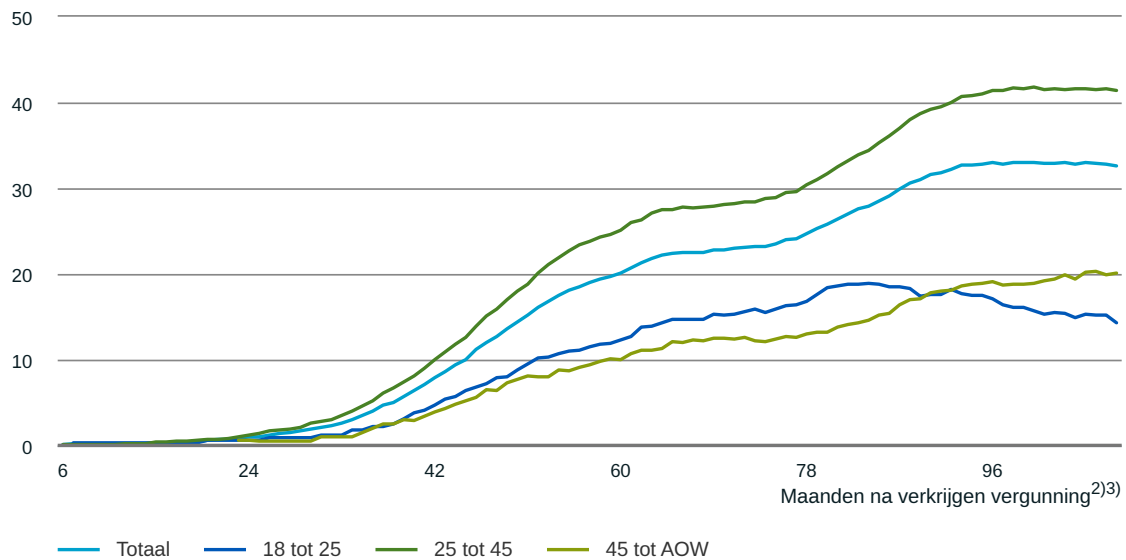
²⁾ alle cijfers zijn voorlopig

³⁾ in sommige cellen is het aantal te klein voor publicatie

Er zijn ook verschillen naar leeftijd. Jongvolwassenen en mensen van middelbare leeftijd zijn minder vaak financieel onafhankelijk dan mensen daar tussenin. Van vergunningcohort 2014 was na negen jaar bijvoorbeeld 14 procent van de 18- tot 25-jarigen financieel onafhankelijk, 41 procent van de 25- tot 45-jarigen en 20 procent van de 45-jarigen tot de AOW-leeftijd. Hierin wijken statushouders van de algemene bevolking af. In de algemene bevolking zijn 25- tot 45-jarigen ook vaker financieel onafhankelijk dan jongvolwassenen, maar blijft dat zo tot aan de AOW-leeftijd.

Figuur 3.8: Financiële onafhankelijkheid¹⁾, vergunningscohort 2014, naar leeftijd

% van statushouders 18 jaar tot AOW-leeftijd

¹⁾ percentage berekend exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

²⁾ alle cijfers zijn voorlopig

³⁾ in sommige cellen is het aantal te klein voor publicatie

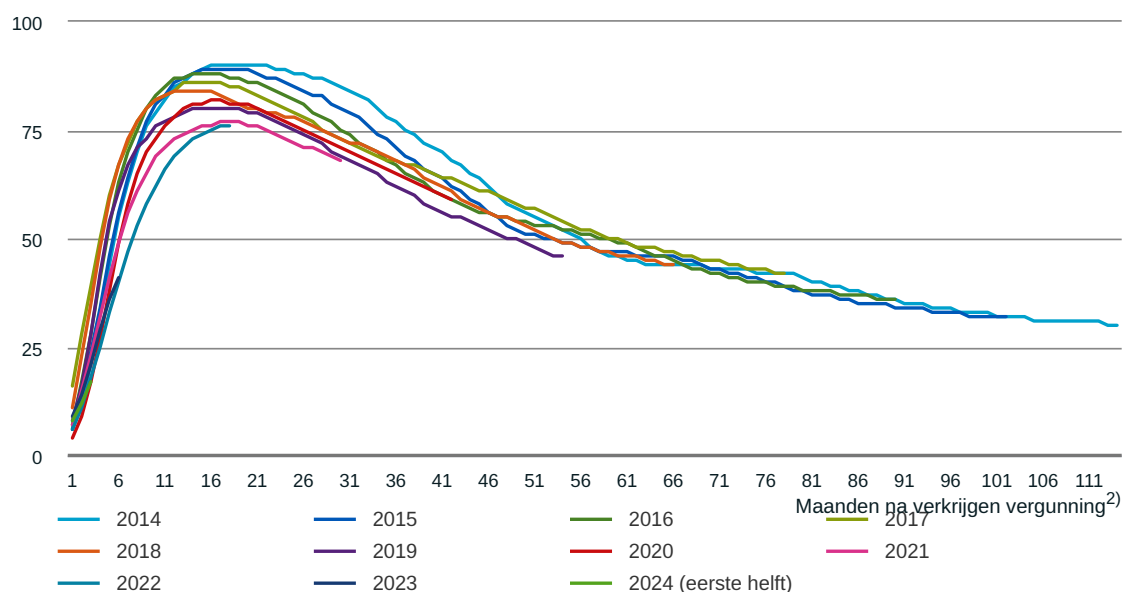
3.5 Bijstand

Het aandeel statushouders dat in de eerste maand na het verkrijgen van een verblijfsvergunning een bijstandsuitkering ontvangt is relatief klein, maar neemt snel toe gedurende het eerste jaar en bereikt een piek rond anderhalf jaar.⁸ Daarna neemt het aandeel met bijstand gestaag af. Van de statushouders die in 2014 hun vergunning kregen, ontving na een maand 6 procent bijstand, na 18 maanden was dat 90 procent, na 60 maanden (vijf jaar) 46 procent en na 108 maanden (negen jaar) 31 procent. Alle hier getoonde cohorten volgen deze ontwikkeling, maar de nieuwere vergunningscohorten ontvangen minder vaak bijstand dan de oudere vergunningscohorten. Van de statushouders uit vergunningcohort 2022 lag het percentage met bijstand na 18 maanden bijvoorbeeld aanzienlijk lager dan in cohort 2014 (76 tegen 90 procent).

⁸Zie [Technische toelichting](#) voor meer informatie en aandachtspunten bij de indicator bijstand in Paragraaf 3.5. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

Figuur 3.9: Bijstand¹⁾, naar vergunningscohort

% van statushouders 18 jaar tot AOW-leeftijd

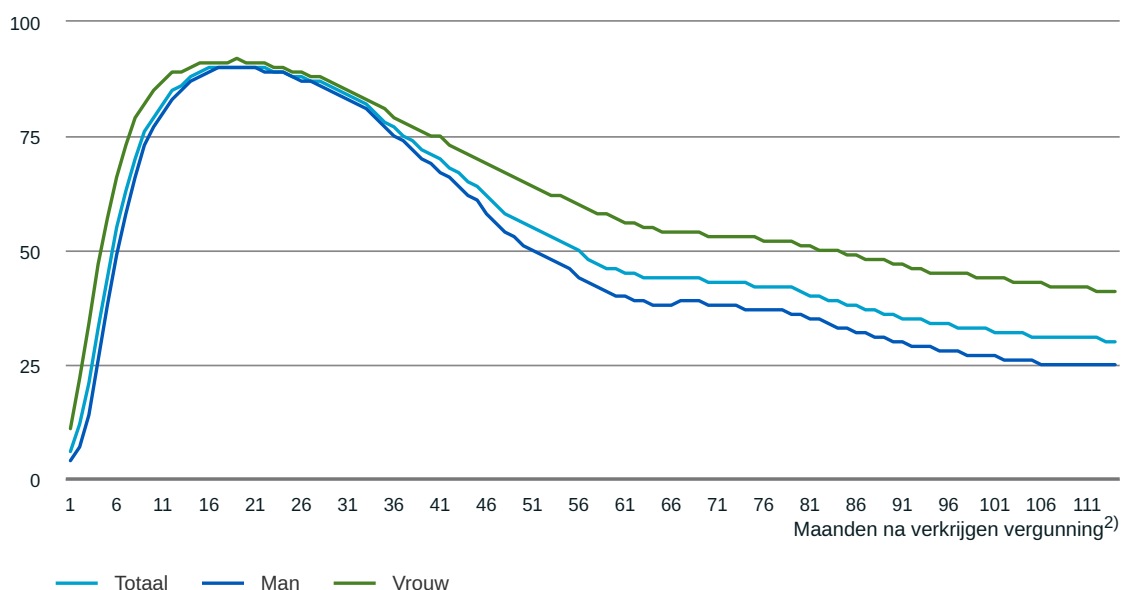
¹⁾ percentage berekend exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

²⁾ alle cijfers zijn voorlopig

In de eerste maanden na het verkrijgen van een verblijfsvergunning ontvangen vrouwelijke statushouders vaker bijstand dan mannen. Daarbij wordt per huishouden bepaald of iemand bijstand ontvangt. Na anderhalf jaar, wanneer het aandeel met bijstand voor beide het grootst, is het verschil minimaal, om daarna weer toe te nemen. In vergunningcohort 2014 ontving na negen jaar 42 procent van de vrouwen en 25 procent van de mannen bijstand. Ook in de algemene bevolking ontvangen **vrouwen vaker bijstand dan mannen**, maar onder statushouders is het verschil groter.

Figuur 3.10: Bijstand¹⁾, vergunningscohort 2014, naar geslacht

% van statushouders 18 jaar tot AOW-leeftijd

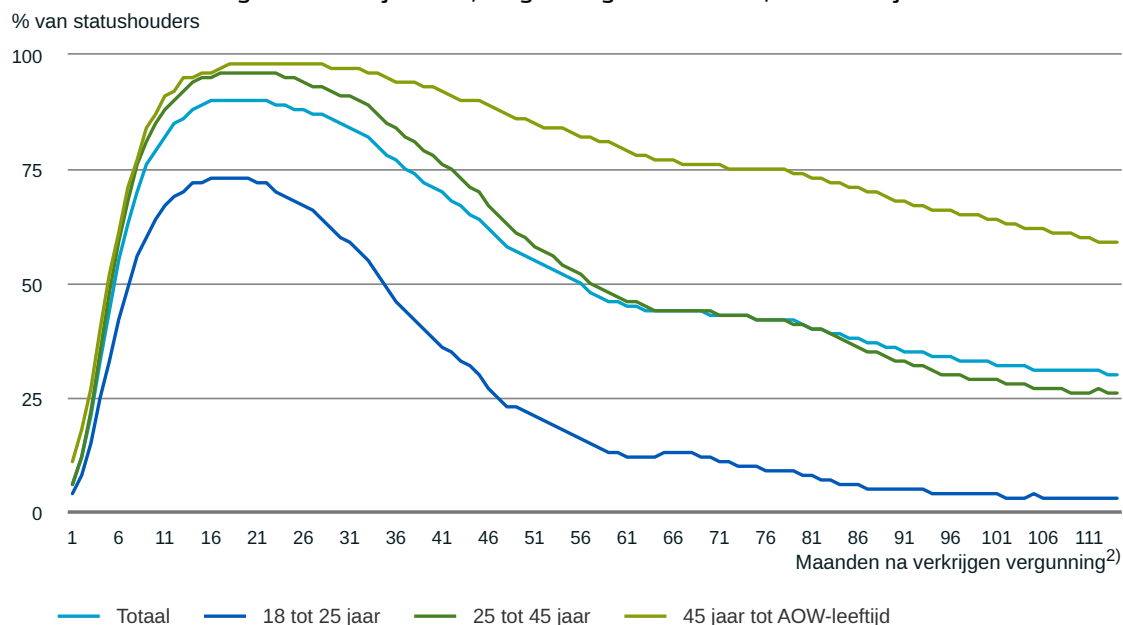

¹⁾ percentage berekend exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

²⁾ alle cijfers zijn voorlopig

Oudere statushouders ontvangen vaker bijstand dan jongere statushouders. 18 maanden na het verkrijgen van een verblijfsvergunning in 2014, ontving 98 procent van de statushouders van 45 jaar tot AOW-leeftijd bijstand. Bij de 25- tot 45-jarigen was dat 96 procent en bij de 18- tot 25-jarigen 73 procent. Voor alle leeftijdsgroepen neemt het percentage af met de tijd, maar in mindere mate voor de oudere dan voor de jongere leeftijdsgroepen. Het verschil tussen de leeftijdsgroepen wordt daarmee groter: na 108 maanden (negen jaar) is het aandeel met bijstand voor de oudste leeftijdsgroep 61 procent en voor de jongste leeftijdsgroep 3 procent. In de algemene bevolking is het aandeel met bijstand ook [hoger onder de oudere dan onder de jongere bevolking](#), maar zijn de verschillen kleiner dan onder statushouders.

Figuur 3.11: Bijstand¹⁾, vergunningscohort 2014, naar leeftijd

¹⁾ percentage berekend exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

²⁾ alle cijfers zijn voorlopig

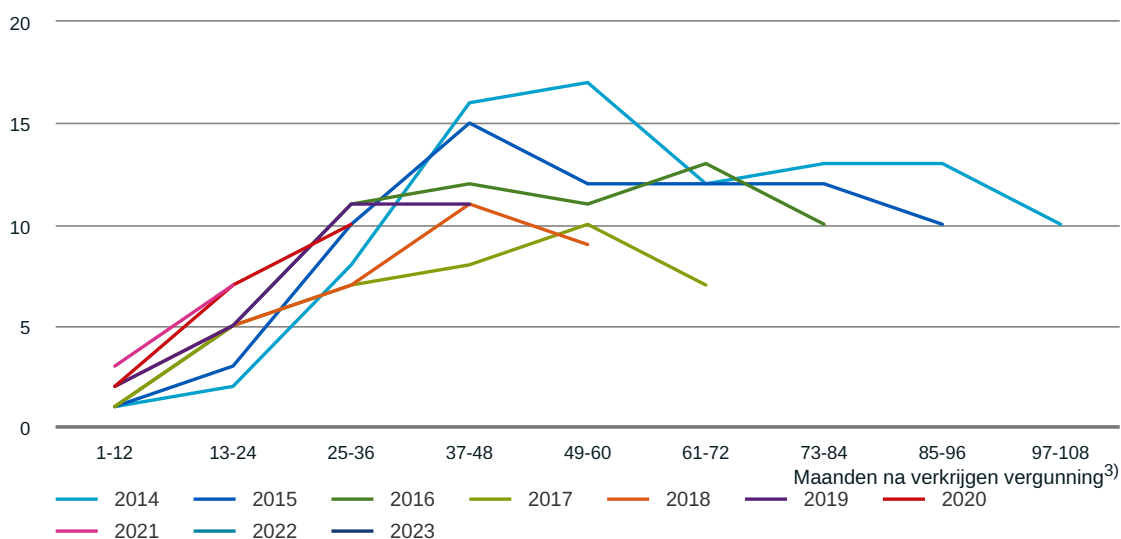
3.6 Werk na uitstroom uit bijstand

In het eerste jaar na het verkrijgen van een verblijfsvergunning stroomt een klein deel van de statushouders met bijstand uit naar werk.⁹ In de jaren die volgen neemt dat aandeel toe. De uitstroom is het grootst in het vierde en het vijfde jaar. Daarna neemt het aandeel dat uitstroomt naar werk weer af. Van de statushouders die in 2014 een verblijfsvergunning kregen stroomde in het eerste jaar 1 procent van de bijstandsontvangers uit naar werk, in het vijfde jaar 17 procent en in het negende jaar 10 procent. In alle cohorten is er sprake van een stijging in de eerste jaren en vervolgens een daling, maar in de recentere cohorten lijkt de uitstroom in de eerste jaren wat hoger te zijn dan in de eerdere cohorten om daarna juist wat af te vlakken.

⁹ Zie [Technische toelichting](#) voor meer informatie en aandachtspunten bij de indicator werk na uitstroom uit bijstand in Paragraaf 3.6. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

Figuur 3.12: Werk na uitstroom uit bijstand¹⁾²⁾, naar vergunningscohort

% statushouders van 18 jaar tot AOW-leeftijd die bijstand ontvangen

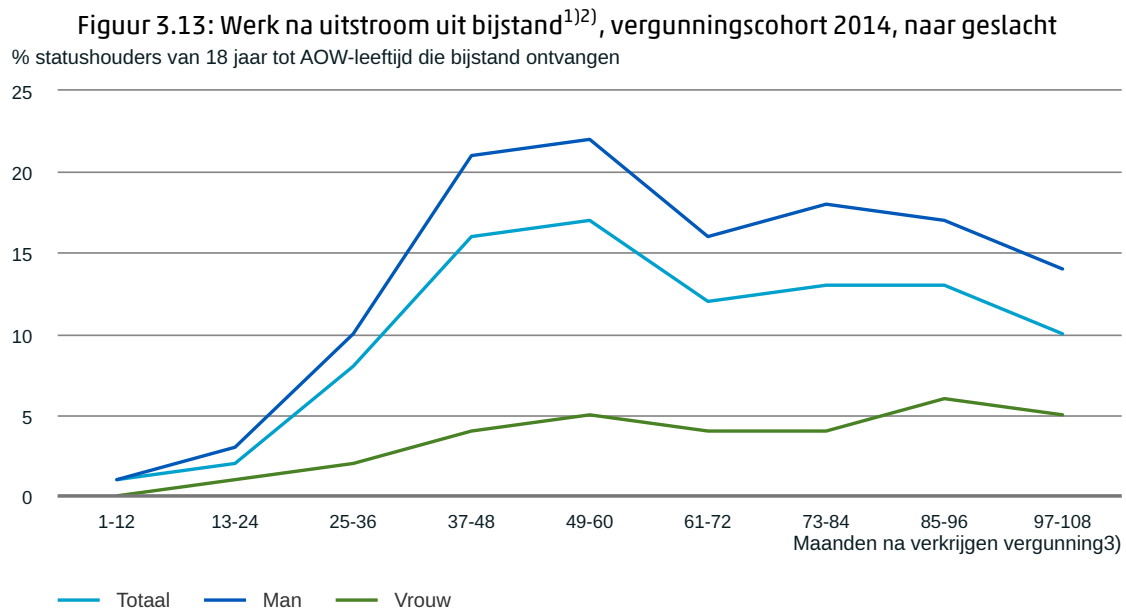

¹⁾ persoon heeft een bijstandsuitkering beëindigd en heeft een maand later geen enkele uitkering meer, maar heeft een baan in loondienst of is als zelfstandige werkzaam

²⁾ percentage berekend exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven

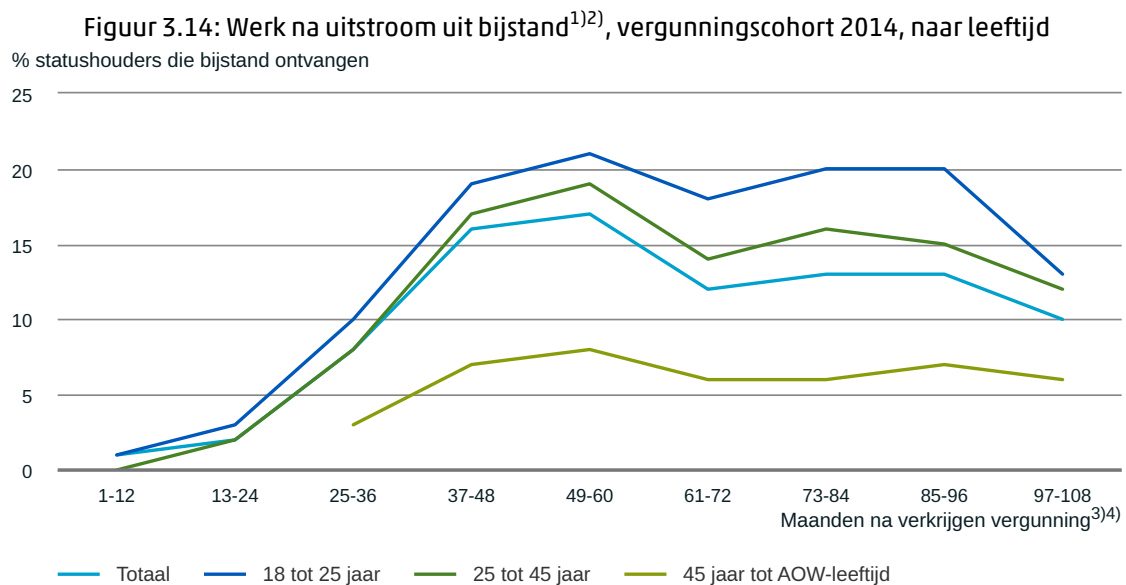
³⁾ alle cijfers zijn voorlopig

Mannelijke statushouders met bijstand stromen vaker naar werk uit dan vrouwelijke. De uitstroom van vergunningscohort 2014 is voor zowel mannen als vrouwen in het eerste jaar laag, maar neemt daarna voor mannen sterk toe, terwijl de uitstroom van vrouwen achterblijft. De uitstroom naar werk van mannen piekt in het vijfde jaar (22 procent van de mannen met bijstand) om daarna weer af te nemen. Van de vrouwelijke statushouders met bijstand stroomt in het vijfde jaar slechts 5 procent naar werk uit, maar het aandeel blijft in de jaren die volgen wel min of meer stabiel.

- 1) persoon heeft een bijstandsuitkering beëindigd en heeft een maand later geen uitkering enkele meer, maar heeft een baan in loondienst of is als zelfstandige werkzaam
 2) percentage berekend exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven
 3) alle cijfers zijn voorlopig

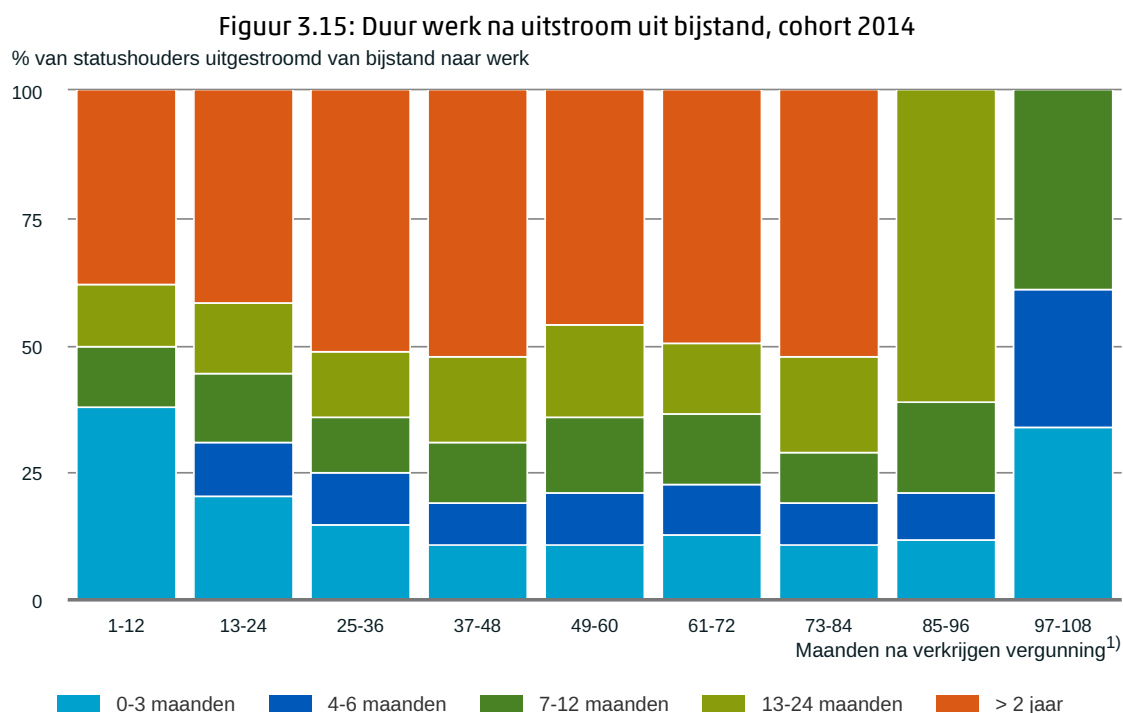
Jongere statushouders met bijstand stromen vaker naar werk uit dan oudere statushouders. In het vijfde jaar van vergunningscohort 2014 (het jaar met de meeste uitstroom), stroomde 21 procent van de 18- tot 25-jarigen, 19 procent van de 25- tot 45 jarigen en 8 procent van de statushouders van 45 jaar tot de AOW-leeftijd naar werk uit. De uitstroom naar werk van met name de oudste groep blijft over de gehele tijdsduur achter op de jongere groepen.

- 1) persoon heeft een bijstandsuitkering beëindigd en heeft een maand later geen enkele uitkering meer, maar heeft een baan in loondienst of is als zelfstandige werkzaam
 2) percentage berekend exclusief personen die zijn vertrokken, overleden of anderszins niet in de BRP staan ingeschreven
 3) alle cijfers zijn voorlopig
 4) in sommige cellen is het aantal te klein voor publicatie

3.7 Duur van werk na uitstroom uit bijstand

Van de statushouders die werk hadden na uitstroom uit de bijstand is gekeken hoe lang zij werk behielden.¹⁰ Van alle statushouders die gedurende de eerste 12 maanden na het verkrijgen van hun vergunning (in 2014) uitstroomden van bijstand naar werk behield 50 procent korter dan een jaar werk, 12 procent een tot twee jaar en 38 procent langer dan twee jaar. Het algemene beeld is dat statushouders die later naar werk uitstromen, langduriger aan het werk blijven. Van de statushouders die uitstromen in het zevende jaar na het verkrijgen van een verblijfsvergunning behield 52 procent langer dan twee jaar werk. De groepen die tijdens de twee laatste peilmomenten uitstroomden naar werk (het achtste en negende jaar na het verkrijgen van een vergunning) wijken af, doordat de periode van observatie (tot en met 2023) korter is dan voor de groepen die eerder uitstroomden.

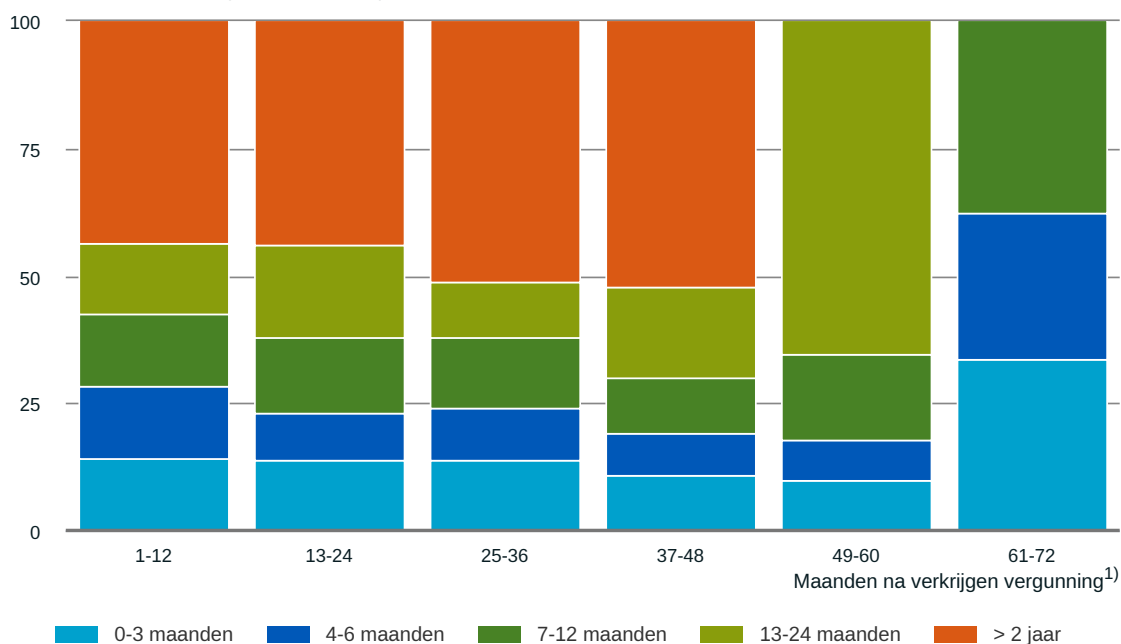

Statushouders die in 2017 hun verblijfsvergunning verkregen en binnen een jaar naar werk uitstroomden, bleven in vergelijking met vergunningscohort 2014 relatief vaak langer dan twee jaar werk (43 procent tegenover 38 procent). Het aandeel dat slechts 0 tot 3 maanden werk behield is voor vergunningscohort 2017 een stuk kleiner. Deze verschillen zijn er niet bij latere uitstroom van bijstand naar werk.

¹⁰Zie [Technische toelichting](#) voor meer informatie en aandachtspunten bij de indicator duur van werk na uitstroom uit bijstand in Paragraaf 3.7. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

Figuur 3.16: Duur werk na uitstroom uit bijstand, cohort 2017

% van statushouders uitgestroomd van bijstand naar werk

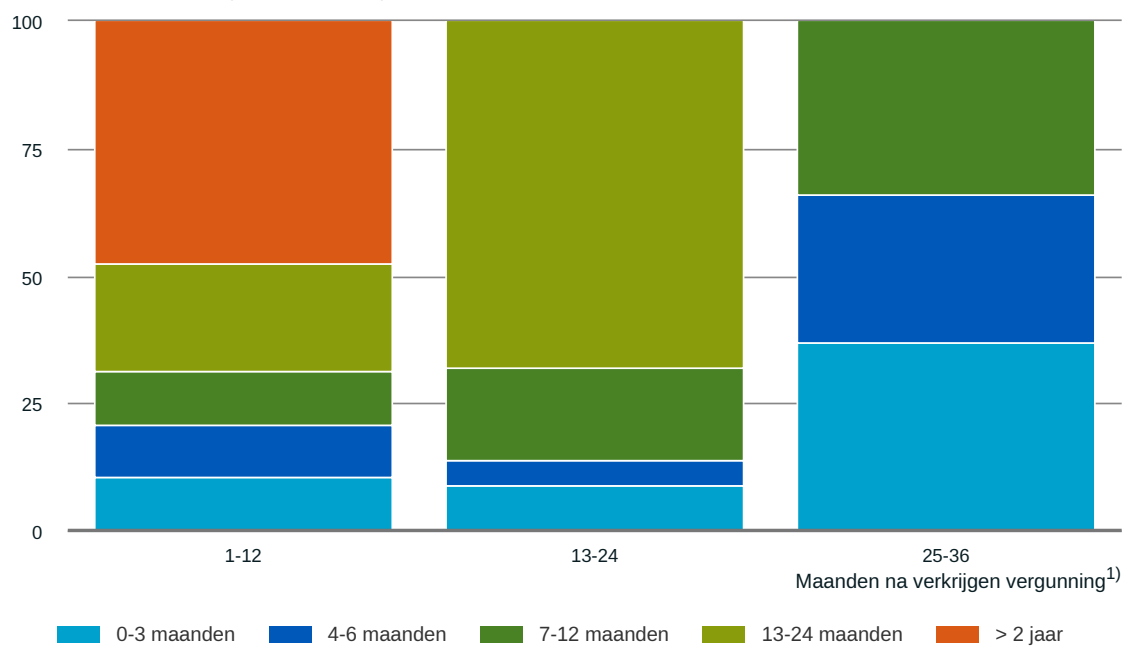

¹⁾ alle cijfers zijn voorlopig

Statushouders die in 2020 hun verblijfsvergunning verkregen en in het eerste jaar uitstroonden naar werk, behielden nog wat vaker langer dan twee jaar werk dan de eerdere cohorten (50 procent) en wat minder vaak korter dan drie maanden (11 procent). Statushouders die in het tweede of het derde jaar na het verkrijgen van een vergunning uitstroonden uit bijstand naar werk worden maar kort geobserveerd, maar de duur van hun werk is vergelijkbaar met de statushouders van de eerdere cohorten die in diezelfde jaren uitstroonden.

Figuur 3.17: Duur werk na uitstroom uit bijstand, cohort 2020

% van statushouders uitgestroomd van bijstand naar werk

¹⁾ alle cijfers zijn voorlopig

Referenties

CBS (2025a). *Dashboard asiel en integratie - geraadpleegd in april 2025*. URL: <https://dashboards.cbs.nl/v5/asielenintegratie/>.

4 Verdieping uurloon en vaste baan

In hoeverre zijn de herkomstverschillen in arbeidsmarktpositie te verklaren? Dit hoofdstuk draait om twee indicatoren van de arbeidspositie: het gemiddelde uurloon en het percentage met een vaste baan. Er wordt onderzocht waarom de Buiten-Europese herkomstgroepen een zwakkere arbeidspositie hebben dan de Nederlandse/Europese herkomstgroepen. Eerst wordt gekeken bij welke specifieke herkomstlanden deze zwakkere arbeidspositie voorkomt. Vervolgens laat een decompositieanalyse zien met welke factoren deze zwakkere positie samenhangt.

4.1 Specifieke herkomstlanden

Hoofdstuk 2 liet zien dat mensen van Buiten-Europese herkomst gemiddeld minder verdienen dan mensen van Nederlandse/Europese herkomst. De Buiten-Europese groep is echter divers. Aan de ene kant zijn er mensen van Somalische of Syrische herkomst, die gemiddeld een relatief laag uurloon hebben. Aan de andere kant zijn er mensen van Indonesische of Indiase herkomst, die juist een relatief hoog uurloon hebben. Verder verdienen binnen de Buiten-Europese groep de migranten over het algemeen meer dan de tweede generatie. Dat is met name zo bij de Indiase herkomstgroep, maar het verschil tussen migranten en de tweede generatie is klein bij de Chinese herkomstgroep en omgekeerd bij de Nederlands-Caribische, Syrische en Indonesische herkomstgroepen.

Tabel 4.1: Gemiddeld uurloon¹⁾, Buiten-Europese herkomst, 2023

Herkomstland	Totaal	euro	
		Geboren in Nederland	Geboren buiten Nederland
Afghanistan	21,80	15,81	22,59
China	24,38	24,01	24,46
India	33,64	25,41	34,10
Indonesië	30,69	31,52	25,02
Irak	21,66	17,27	22,63
Iran	26,73	22,46	27,32
Marokko	22,48	21,81	23,31
Nederlandse Cariben	23,77	24,63	23,26
Somalië	18,21	16,56	18,59
Suriname	24,73	23,99	25,53
Syrië	17,16	18,63	17,08
Turkije	23,66	22,38	25,09
Overig Afrika	23,18	21,99	23,58
Overig Amerika en Oceanië	28,98	24,52	30,52
Overig Azië	25,52	24,02	26,01

¹⁾ van alle banen van werknemers 15 jaar tot AOW-leeftijd

Voor het percentage met een vaste baan is het beeld vergelijkbaar. Weinig mensen van Somalische of Syrische herkomst hebben een vaste baan. En mensen van Indonesische of Indiase herkomst hebben betrekkelijk vaak een vaste baan. Verder hebben binnen de Buiten-Europese herkomstgroep migranten vaker een vaste baan dan de tweede generatie. Deze generatiekloof is het grootst bij de Afghaanse, Irakese en Marokkaanse herkomstgroepen, maar klein of zelfs omgekeerd bij de Chinese, Indonesische en Syrische herkomstgroepen.

Tabel 4.2: Vaste baan, Buiten-Europese herkomst, 2023

% van alle banen van werknemers 15 jaar tot AOW-leeftijd			
Herkomstland	Totaal	Geboren in Nederland	Geboren buiten Nederland
Afghanistan	47,6	16,0	54,2
China	48,0	46,2	48,5
India	65,0	43,8	66,7
Indonesië	77,0	78,4	67,7
Irak	45,9	21,0	53,6
Iran	52,3	32,8	56,0
Marokko	55,0	42,2	74,1
Nederlandse Cariben	51,2	46,6	54,3
Somalië	34,5	18,2	39,4
Suriname	61,9	51,3	74,4
Syrië	24,4	30,8	24,0
Turkije	58,1	49,9	68,9
Overig Afrika	46,7	37,1	50,7
Overig Amerika en Oceanië	54,0	48,8	56,1
Overig Azië	53,1	44,9	56,2

4.2 Decompositie

Bij een decompositieanalyse wordt gekeken in hoeverre een groepsverschil te maken heeft met de samenstelling van de groepen. Stel dat de Buiten-Europese tweede generatie gemiddeld jonger is dan overige herkomstgroepen en dat het uurloon van jongvolwassenen lager ligt dan dat van oudere groepen, dan wordt het uurloonsverschil deels door leeftijd verklaard. De hier onderzochte groepskenmerken zijn het geslacht (mannen, vrouwen), de leeftijdsopbouw (15 tot 20 jaar, 20 tot 25 jaar, 25 tot 30 jaar, ..., 60 tot AOW-leeftijd), de plaats in het huishouden (thuiswonend kind, alleenstaande, partner in een paar met kinderen, partner in een paar zonder kinderen, ouder in een eenoudergezin, overig) en de regionale werkgelegenheid (van de COROP-regio waarin men woonachtig is).

Voor de tweede generatie worden tevens het onderwijsniveau (basisonderwijs/vmbo/mbo1, havo/vwo, mbo2-3, mbo4, hbo/wo-bachelor, hbo/wo-master, onbekend) en de onderwijsrichting (algemeen, onderwijs/journalistiek/gedrag/maatschappij, vormgeving/kunst/talen/geschiedenis, recht/administratie/handel/zakelijke dienstverlening, informatica/wiskunde/natuurwetenschappen, techniek/industrie/bouwkunde, dienstverlening/landbouw/diergeneeskunde/-verzorging, gezondheidszorg/welzijn, onbekend/niet gespecificeerd) meegenomen. Voor migranten kan dat niet, omdat zij meestal in het buitenland zijn opgeleid, waardoor die informatie onbekend is.

De decompositie heeft enkele haken en ogen. Ten eerste wordt aangenomen dat de kenmerken in beide groepen even sterk met de uitkomst samenhangen. Dankzij deze aanname ontstaat er

geen moeilijk te duiden statistische component. De aanname kan echter onjuist zijn. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat leeftijd in de Buiten-Europese herkomstgroepen minder sterk met het uurloon samenhangt dan in de Nederlandse/Europese herkomstgroepen. Om dit te beperken, is hier uitgegaan van het gemiddelde effect over beide groepen. Ten tweede zijn de verbanden niet altijd oorzakelijk. Zo kan de plaats in het huishouden van invloed zijn op iemands arbeidsbeslissingen en daarmee op de baan, maar kan een vaste baan ook een voorwaarde voor gezinsvorming zijn. Wel gaan de hier gekozen kenmerken zoveel mogelijk aan de arbeidspositie vooraf. Ten derde zijn de decomposities met meervoudige regressies geschat. De verklaringskracht van ieder kenmerk is dus gecorrigeerd voor de verklaringskracht van de andere kenmerken. Stel dat een kwart van het loonverschil aan de leeftijdsopbouw is te wijten, dan gaat het om de leeftijdsopbouw *gegeven* de plaats in het huishouden en de andere kenmerken. De verklaringskracht moet dus in het volledige model worden gezien. Ten slotte konden niet alle relevante kenmerken in het model worden opgenomen. De registers bevatten namelijk geen informatie over bijvoorbeeld beroepsniveau, beroepsrichting, leidinggeven of discriminatie. Daardoor kan een groepsverschil voor een deel onverklaard blijven of kan een deel van het groepsverschil ten onrechte worden toegeschreven aan kenmerken in de analyse die samenhangen met kenmerken die niet zijn opgenomen in de analyse.

Naast de decomposities zijn aanvullende analyses uitgevoerd. Iemands arbeidspositie uit zich deels via de bedrijfstak waarin diegene werkt. Daarom is gekeken wat er met de herkomstverschillen gebeurt wanneer het model corrigeert voor de bedrijfstak (landbouw/bosbouw/visserij, nijverheid/energie, bouwnijverheid, handel/vervoer/horeca, informatie/communicatie, financiële dienstverlening, verhuur en handel van onroerend goed, zakelijke dienstverlening, overheid/zorg, cultuur/recreatie/overige diensten). Indien bij deze analyses herkomstverschillen zichtbaar blijven, duidt dit erop dat ook *binnen* bedrijfstakken de Buiten-Europese herkomstgroepen een zwakkere arbeidspositie hebben dan de Nederlandse/Europese herkomstgroepen.

Voor de decompositie zijn andere gegevens gebruikt dan in hoofdstuk 2. In plaats van naar alle banen uit 2023 te kijken, is alleen gekeken naar de banen op de laatste vrijdag van september (een standaard peilmoment voor arbeidsstatistieken). Door één peilmoment te kiezen, kan eenvoudig rekening worden gehouden met kenmerken die anders kunnen veranderen in de loop van de tijd. Verder is alleen gekeken naar de banen van personen die in Nederland woonden. Van werknemers die bij Nederlandse bedrijven werken maar niet in Nederland wonen zijn namelijk minder persoonskenmerken bekend. Hierdoor komen de cijfers uit dit hoofdstuk niet exact overeen met die uit het eerdere hoofdstuk.

In de decompositiemodellen kunnen er maar twee groepen met elkaar worden vergeleken. Daarom worden alleen de Buiten-Europese migranten en tweede generatie onderscheiden, en niet de specifieke herkomstlanden.

4.2.1 Uurloon van Buiten-Europese migranten

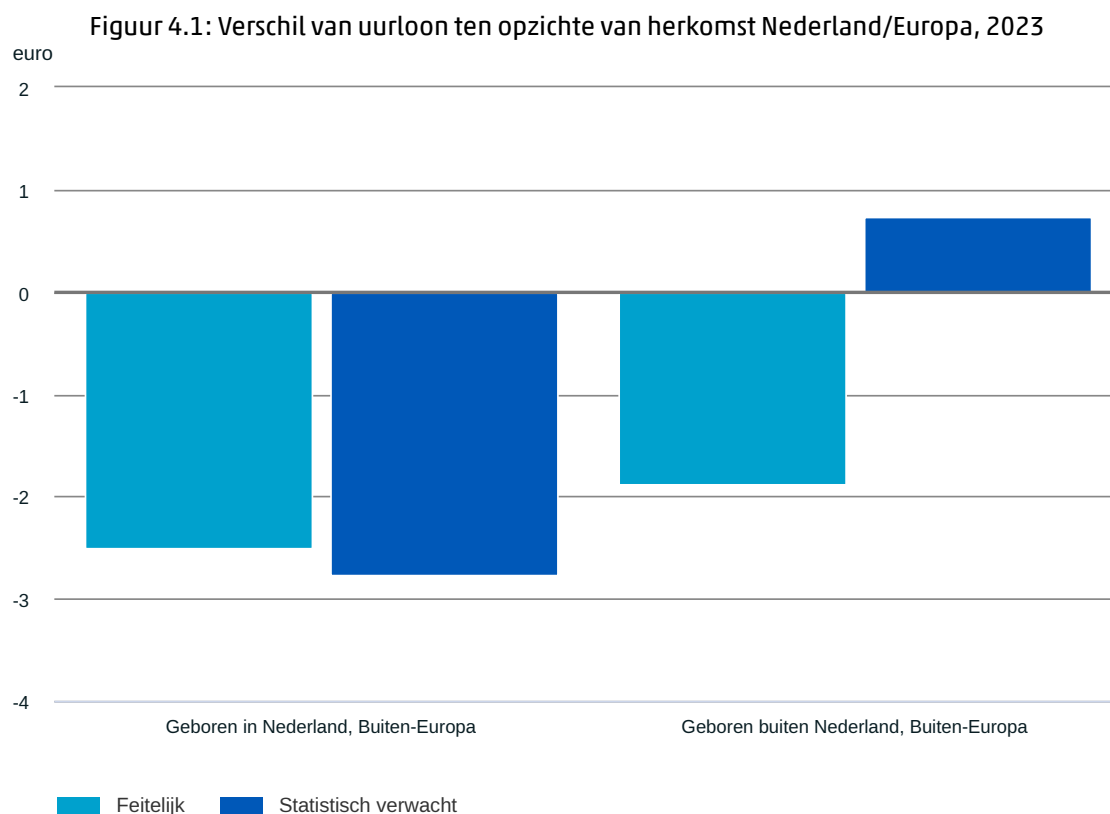
In 2023 lag het uurloon in de Buiten-Europese herkomstgroepen lager dan in de andere herkomstgroepen. Gemiddeld verdienden Buiten-Europese migranten 26,56 euro per uur, de Buiten-Europese tweede generatie 25,93 euro per uur, en personen van Nederlandse of Europese herkomst 28,44 euro per uur. Kortom, het uurloon van Buiten-Europese migranten lag gemiddeld $(26,56 - 28,44 =) 1,88$ euro lager dan dat van de Nederlandse/Europese herkomstgroepen.

Geen van de kenmerken uit de analyse verklaart dit verschil. Zo ligt de regionale werkgelegenheid ongeveer even hoog in de regio's waar Buiten-Europese migranten wonen en waar de andere herkomstgroepen wonen. De overige kenmerken van Buiten-Europese migranten zijn zelfs gunstig voor het uurloon. In vergelijking met de andere herkomstgroepen,

zijn werknemers geboren buiten Europa vaker man dan vrouw (en mannen hebben gemiddeld een hoger uurloon dan vrouwen), zijn zij vaker partner in een paar met kinderen (paren met kinderen hebben gemiddeld een relatief hoog uurloon) en ligt hun leeftijd vaker tussen de 30 en 50 jaar (leeftijdsgroepen met relatief hoge urlonen). Met name de leeftijdsopbouw heeft een gunstige invloed op het uurloon. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

De kenmerken van Buiten-Europese migranten zijn zo gunstig dat het decompositiemodel 'in de andere richting' verklaart. Met ander woorden, statistisch wordt verwacht dat Buiten-Europese migranten een *hoger* uurloon zouden hebben dan de andere herkomstgroepen. Op basis van de onderzochte kenmerken zouden zij per uur 0,73 euro meer verdienen. Feitelijk verdienen zij echter 1,88 euro minder. Dit betekent dat er andere factoren moeten zijn die tot een lager uurloon leiden. Dit kunnen kenmerken zijn zoals een lager onderwijsniveau, minder werkervaring of een gebrekkige taalvaardigheid, maar ook discriminatie.

Uit een aanvullende analyse blijkt dat Buiten-Europese migranten minder vaak dan de andere herkomstgroepen werken in bedrijfstakken met relatief hogere urlonen, zoals de overheid en zorg, en vaker in bedrijfstakken met relatief lage urlonen, zoals de handel, vervoer en horeca. Toch is de verklaringskracht van de bedrijfstakken veel kleiner dan die van de andere kenmerken. Als Buiten-Europese migranten dezelfde achtergrondkenmerken hadden én in dezelfde bedrijfstakken werkten als de andere herkomstgroepen, dan zou hun statistisch verwachte uurloon alsnog 0,53 euro hoger liggen. Zoals gezegd ligt hun uurloon feitelijk echter 1,88 euro lager.

4.2.2 Uurloon van de tweede generatie

Bij de Buiten-Europese tweede generatie ligt het uurloon gemiddeld $(25,93 - 28,44 =) 2,51$ euro lager dan in de Nederlandse/Europese groep. Net als bij migranten speelt de woonregio bij dit

uurloonverschil geen rol. Anders dan bij migranten spelen de overige kenmerken een grote rol. De Buiten-Europese tweede generatie heeft kenmerken die nadelig uitpakken voor het uurloon. In vergelijking met de andere herkomstgroepen, zijn werknemers van de Buiten-Europese tweede generatie iets vaker vrouw dan man (en vrouwen hebben gemiddeld een lager uurloon), wonen zij minder vaak met een partner samen (mensen zonder partner hebben gemiddeld een relatief laag uurloon), ligt hun leeftijd vaker onder de 45 jaar (leeftijdsgroepen met relatief lage uurlonen), ligt hun behaalde opleiding vaker hoogstens op het niveau van mbo-4 (onderwijsniveaus met relatief lage uurlonen) en had hun opleiding vaker een algemene richting (een onderwijsrichting met relatief lage uurlonen). Met name hun jongere leeftijd heeft een nadelige invloed op het uurloon. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

Het lagere uurloon van de Buiten-Europese tweede generatie is volledig toe te schrijven aan de hier onderzochte kenmerken. Het statistisch verwachte uurloon van de Buiten-Europese tweede generatie zou 2,77 euro lager liggen dan in de andere herkomstgroepen. Feitelijk ligt het uurloon 2,51 euro lager. Het model verklaart dus zelfs iets meer dan het feitelijke verschil. Hierbij speelt mee dat bij de tweede generatie, anders dan bij migranten, het onderwijsniveau meestal wel bekend is. De grotere verklaringskracht is echter bij vrijwel alle kenmerken zichtbaar.

Voor de Buiten-Europese tweede generatie is eveneens geanalyseerd in hoeverre het loonverschil zich uit via de bedrijfstakken waarin mensen werken. Ook uit die analyses blijkt dat de Buiten-Europese tweede generatie minder vaak dan de andere herkomstgroepen werkt in bedrijfstakken met relatief hoge uurlonen, zoals de nijverheid (geen bouw) en energie, en vaker in bedrijfstakken met relatief lage uurlonen, zoals de handel, vervoer en horeca. Toch hangt de verdeling over bedrijfstakken vrij zwak samen met het uurloonverschil. Als de Buiten-Europese tweede generatie én dezelfde achtergrondkenmerken had én in dezelfde bedrijfstakken werkte als de andere herkomstgroepen, dan zou hun statistisch verwachte uurloon 2,64 euro lager liggen. Dat is ongeveer hetzelfde verschil als de statistisch verwachting zonder bedrijfstakken (2,77 euro) en ligt dicht bij het feitelijke loonverschil (2,51 euro).

4.2.3 Vaste baan van Buiten-Europese migranten

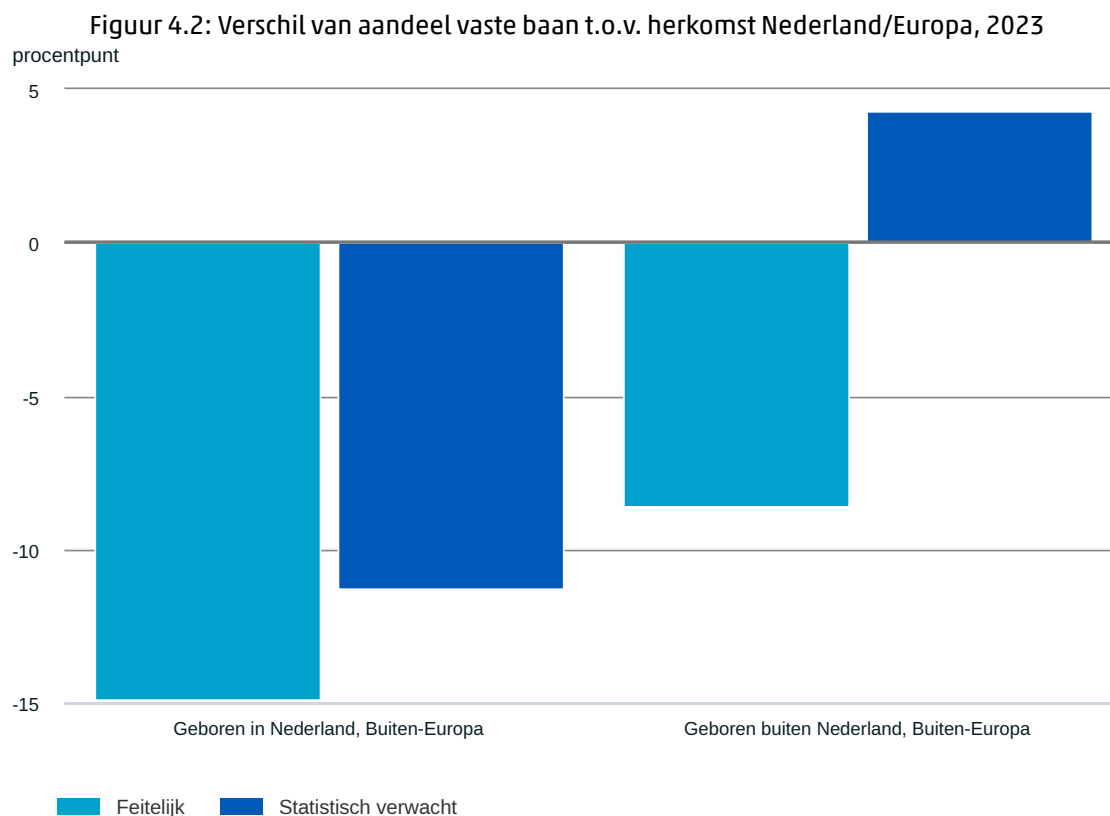
In 2023 hadden werknemers van Buiten-Europese herkomst minder vaak een vaste baan dan personen uit de andere herkomstgroepen. Gemiddeld had van de Buiten-Europese migranten 59,7 procent een vaste baan, van de Buiten-Europese tweede generatie 53,4 procent, en van de personen van Nederlandse of Europese herkomst 68,3 procent. Kortom, het aandeel werknemers met een vaste baan ligt bij Buiten-Europese migranten ($68,3 - 59,7 =$) 8,6 procentpunt lager dan in de Nederlandse/Europese groep.

Geen van de kenmerken uit de analyse verklaart dit verschil. Zo ligt de regionale werkgelegenheid ongeveer even hoog in de regio's waar Buiten-Europese migranten en waar de andere herkomstgroepen wonen. En hoewel Buiten-Europese migranten iets vaker man zijn dan andere werknemers, hangt geslacht nauwelijks samen met de kans op een vaste baan. De overige kenmerken van Buiten-Europese migranten zijn zelfs gunstig voor de kans op een vaste baan. In vergelijking met de andere herkomstgroepen, zijn werknemers geboren buiten Europa vaker partner in een paar met kinderen (en paren met kinderen hebben vaker een vaste baan) en ligt hun leeftijd vaker tussen de 30 en 50 jaar (leeftijdsgroepen waarin banen relatief vaak vast zijn). Met name de leeftijdsopbouw heeft een gunstige invloed op het dienstverband. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

De kenmerken van Buiten-Europese migranten zijn zo gunstig dat het decompositiemodel wederom de andere richting op verklaart. Oftewel, statistisch wordt verwacht dat Buiten-Europese migranten *vaker* een vaste baan zouden hebben dan de andere herkomstgroepen. Op basis van de onderzochte kenmerken zou hun aandeel met een vaste baan

4,3 procentpunt groter moeten zijn. Feitelijk is dat aandeel echter 8,6 procentpunt kleiner. Dit betekent dat er andere kenmerken moeten zijn die tot een kleinere kans op een vaste baan leiden. Denk aan een lager onderwijsniveau, minder werkervaring of een gebrekkige taalvaardigheid, maar ook aan bijvoorbeeld discriminatie.

Uit een aanvullende analyse blijkt dat Buiten-Europese migranten minder vaak dan de andere herkomstgroepen werken in bedrijfstakken waar een vast dienstverband de norm is, zoals de overheid en zorg. Toch is de verklaringskracht van de bedrijfstakken veel kleiner dan die van de andere kenmerken. Als Buiten-Europese migranten dezelfde achtergrondkenmerken hadden én in dezelfde bedrijfstakken werkten als de andere herkomstgroepen, dan zou het statistisch verwachte aandeel met een vaste baan alsnog 2,7 procentpunt groter zijn. Feitelijk is dat aandeel echter 8,6 procentpunt kleiner.

4.2.4 Vaste baan van de tweede generatie

Bij de Buiten-Europese tweede generatie ligt het percentage met een vaste baan (68,3 - 53,4 =) 14,9 procentpunt lager dan in de Nederlandse/Europese groep. Net als bij migranten spelen de woonregio en het geslacht daarbij geen rol. Ook het onderwijsniveau speelt nauwelijks een rol, aangezien anno 2023 iemands onderwijsniveau na correctie voor de overige kenmerken weinig samenhangt met diens kans op een vaste baan. De overige kenmerken spelen echter een grote rol.

De Buiten-Europese tweede generatie heeft kenmerken die nadelig uitpakken voor de kans op een vaste baan. In vergelijking met de andere herkomstgroepen, wonen werknemers van de Buiten-Europese tweede generatie minder vaak met een partner samen (mensen zonder partner hebben vaker een vaste baan), ligt hun leeftijd vaker onder de 45 jaar (leeftijdsgroepen waarin banen relatief vaak vast zijn), en had hun opleiding vaker een algemene richting of de richting

recht, administratie, handel en zakelijke dienstverlening (onderwijsrichtingen waarin banen relatief vaak flexibel zijn). Met name hun jongere leeftijd heeft een nadelige invloed op het dienstverband. Gedetailleerde cijfers zijn te vinden in de Bijlage.

Dat de Buiten-Europese tweede generatie minder vaak een vaste baan heeft, is grotendeels aan de hier onderzochte kenmerken toe te schrijven. Statistisch wordt verwacht dat het aandeel met een vaste baan bij hen 11,3 procentpunt kleiner is dan in andere herkomstgroepen. Feitelijk is het aandeel met een vaste baan bij hen 14,9 procentpunt groter. Het verschil wordt niet volledig verklaard. Er zijn dus nog andere kenmerken die een rol moeten spelen.

Tot slot is weer geanalyseerd in hoeverre kansen op de arbeidsmarkt zich uiten via de bedrijfstak waarin mensen werken. Daaruit blijkt dat de Buiten-Europese tweede generatie minder vaak dan andere herkomstgroepen werkt in bedrijfstakken met een relatief grote kans op een vaste baan, zoals de nijverheid en energie, en vaker in bedrijfstakken met een relatief kleine kans op een vaste baan, zoals de zakelijke dienstverlening. Toch hangt de verdeling over bedrijfstakken vrij zwak samen met het dienstverband. Als de Buiten-Europese tweede generatie én dezelfde achtergrondkenmerken had én in dezelfde bedrijfstakken werkte als de andere herkomstgroepen, dan zou bij hen het statistisch verwachte aandeel met een vaste baan 11,8 procentpunt kleiner zijn. Dat is ongeveer hetzelfde als het statistisch verwachte verschil zonder bedrijfstakken (11,3 procentpunt) en ligt in de buurt van het feitelijke verschil (14,9 procentpunt).

Technische toelichting

Algemeen

Begrippen

AOW-leeftijd

De leeftijd waarop er wettelijk recht is op een uitkering in het kader van de Algemene Ouderdomswet (AOW). De AOW-leeftijd is gekoppeld aan de levensverwachting en verschilt daarom per verslagjaar:

- 2008 tot en met 2012: 65 jaar
- 2013: 65 jaar en 2 maanden
- 2014: 65 jaar en 3 maanden
- 2015: 65 jaar en 4 maanden
- 2016: 65 jaar en 6 maanden
- 2017: 65 jaar en 10 maanden
- 2018 en 2019: 66 jaar
- 2020 en 2021: 66 jaar en 4 maanden
- 2022: 66 jaar en 7 maanden
- 2023: 66 jaar en 10 maanden
- 2024: 67 jaar

Basisonderwijs

Het basisonderwijs is per 1 augustus 1985 ingevoerd door het samenvoegen van het kleuteronderwijs en het gewoon lager onderwijs volgens de Wet op het Basisonderwijs (WBO). Op 1 augustus 1998 werd deze wet vervangen door de Wet op het Primair Onderwijs (WPO). De WPO regelt zowel het basisonderwijs zoals opgenomen in de WBO als het speciaal basisonderwijs, dat bestaat uit het voormalige so-lom (speciaal onderwijs (basis) voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden) en so-mlk (speciaal onderwijs (basis) voor moeilijk lerende kinderen). Het basisonderwijs is bedoeld voor kinderen vanaf 4 jaar.

Herkomst

De indeling naar herkomst bestaat uit twee onderdelen:

- Geboorteland: kenmerk dat weergeeft of een persoon en diens ouders in Nederland of het buitenland geboren zijn;

- **Herkomstland:** kenmerk dat weergeeft in welk land iemand geboren is of waar diens ouders geboren zijn. Daarbij wordt het herkomstland van personen die in het buitenland geboren zijn bepaald door hun eigen geboorteland. Bij personen die in Nederland geboren zijn, wordt de herkomst bepaald door het geboorteland van de ouders. Wanneer beide ouders in het buitenland zijn geboren, is het geboorteland van de moeder leidend in het bepalen van de herkomst. De geboortegegevens van de moeder zijn vaker bekend dan die van de vader. Wanneer de moeder in Nederland is geboren, of het geboorteland van de moeder onbekend is, dan wordt het geboorteland van de vader gebruikt.

Hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo)

Het havo is een onderwijssoort in het voortgezet onderwijs die vooral bedoeld is als voorbereiding op het hoger beroepsonderwijs. Het havo heeft vijf leerjaren. In de bovenbouw (leerjaren 4 en 5) kan gekozen worden uit vier profielen. Vanaf het schooljaar 1998/'99 zijn er in de hogere leerjaren van het havo een aantal zaken veranderd. Een belangrijk onderdeel van de wijzigingen is de invoering van de zogenaamde profielen, waardoor de vrije keuze van examenvakken grotendeels kwam te vervallen. Vanaf 1998/'99 kunnen havisten kiezen uit onderstaande profielen, dat wil zeggen onderwijsprogramma's die een relatief vaststaand vakkenpakket voor het eindexamen hebben:

- natuur en techniek;
- natuur en gezondheid;
- economie en maatschappij;
- cultuur en maatschappij. Leerlingen kunnen ook twee profielen combineren, bijvoorbeeld 'natuur en techniek' en 'natuur en gezondheid' of 'economie en maatschappij' en 'cultuur en maatschappij'.

Hoger beroepsonderwijs (hbo)

Onderwijs verzorgd door hogescholen en particuliere instellingen dat wordt afgesloten met een associate degree, bachelor- of masterdiploma van een in Nederland erkende opleiding. Hbo-bacheloropleidingen duren meestal vier jaar, waarvan een jaar propedeuse en drie jaar vervolgstudie. Naast overdracht van vaktheoretische kennis zijn hbo-opleidingen primair gericht op de ontwikkeling van vaardigheden die aansluiten bij de beroepspraktijk. Om goed op een werkomgeving voorbereid te zijn, lopen de studenten tijdens hun opleiding meestal één of twee maal stage. Vanaf 1 januari 2018 is officieel gestart met associate-degreeprogramma's (vanaf studiejaar 2006/'07 liepen hier al pilots mee). Dat zijn tweejarige programma's die worden afgesloten met een wettelijke graad. Voor het volgen van een bacheloropleiding of een associate-degreeprogramma aan een hogeschool moet men in principe minimaal een havo- of vwo-diploma of een mbo-diploma op niveau 4 hebben. In sommige gevallen gelden er nog aanvullende eisen. Hbo-masteropleidingen duren 1 à 2 jaar. Zij bieden een verdere specialisatie of verbreding van voorafgaande hbo-bacheloropleidingen, maar zijn veelal ook toegankelijk voor afgestudeerden met een universitaire opleiding. Alle in Nederland erkende opleidingen in het hbo en wo zijn sinds 2023 opgenomen in RIO (Registratie Instellingen en Opleidingen). RIO vervangt CROHO (Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs) en BRIN (Basisregister Instellingen).

Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

Hiertoe behoren de beroepsopleidingen volgens de kwalificatiestructuur van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs, die door ROC's, AOC's en vakscholen worden aangeboden. Tevens behoren hiertoe de vergelijkbare oudere opleidingen. Het mbo is in zijn huidige vorm in de plaats gekomen van de vroegere korte en lange mbo-opleidingen (nu beroepsopleidende leerweg, bol) en het vroegere leerlingwezen (nu beroepsbegeleidende leerweg of bbl). Deze opleidingen zijn op 1 augustus 1997 gestart na het van kracht worden van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs. Sinds 2013 bestaat hiernaast ook de derde leerweg. Het nieuwe mbo leidt op tot kwalificaties op vier niveaus. Mbo entreeopleiding (assistent) lijkt qua inhoud op de meest eenvoudige opleidingen van het vroegere leerlingwezen. Voor de assistentopleiding gelden geen toelatingseisen. Ze kan worden gevolgd door leerlingen van het vmbo die niet in staat zijn de normale basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo te volgen. Mbo niveaus 2-4 (basisberoepsbeoefenaar, zelfstandig beroepsbeoefenaar, middenkaderfunctionaris/specialist) komen overeen met de hoger gekwalificeerde opleidingen van het vroegere leerlingwezen en de vroegere korte en lange mbo-opleidingen. Mbo-opleidingen kunnen op alle niveaus worden gevolgd via de beroepsopleidende leerweg (bol), de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) en in sommige gevallen de derde leerweg. Vanaf het schooljaar 2008/'09 kunnen vmbo-leerlingen in het kader van de experimentele 'Leergang vmbo-mbo2' in één leergang op dezelfde locatie de 2 hoogste leerjaren van de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo combineren met 2 jaren voltijd mbo op niveau 2. Op deze manier wordt bevorderd dat meer leerlingen het onderwijs met een startkwalificatie op mbo 2 niveau verlaten.

Migrant

In het buitenland geboren persoon.

Tweede generatie

Personen die in Nederland geboren zijn met één of twee ouders die in het buitenland geboren zijn.

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo)

Voortzetting m.i.v. augustus 1999 van het mavo en vbo. Het bereidt voor op het middelbaar beroepsonderwijs, heeft een duur van vier jaar en kent vier onderwijsprogramma's, leerwegen genoemd, die een voorgeschreven aantal vakken en relatief vaststaand eindexamenpakket hebben: de theoretische leerweg, de gemengde leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg en de basisberoepsgerichte leerweg. De theoretische leerweg is te beschouwen als de opvolger van de mavo en geeft toegang tot de middenkaderopleiding, niveau 4 van de kwalificatiestructuur van het mbo. Het is na diplomering tevens mogelijk door te stromen naar het vierde leerjaar havo. De gemengde leerweg is te beschouwen als een tussenvorm van de theoretische leerweg en de beroepsgerichte leerwegen, heeft hetzelfde niveau als de theoretische leerweg, maar heeft ook een beroepsgericht vak. De gemengde leerweg geeft toegang tot de middenkaderopleiding, niveau 4 van de kwalificatiestructuur van het mbo. De kaderberoepsgerichte leerweg is te beschouwen als de opvolger van de hoogste niveaus van het vbo en is de minimale vooropleiding voor de vakopleiding en de middenkaderopleiding, resp. op niveau 3 en 4 van de kwalificatiestructuur van het mbo. De basisberoepsgerichte leerweg is te beschouwen als de opvolger van de laagste niveaus van het vbo en is bedoeld als vooropleiding voor de

basisberoepsopleiding, niveau 2 van de kwalificatiestructuur van het mbo. Voor bepaalde probleemcategorieën vmbo-leerlingen is het leerwegondersteunend onderwijs ingesteld, waarin dezelfde leerwegen kunnen worden gevolgd en dezelfde diploma's kunnen worden gehaald als in het normale vmbo-onderwijs.

Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo)

Het vwo is een onderwijssoort in het voortgezet onderwijs, die vooral bedoeld is als voorbereiding op het wetenschappelijk onderwijs. Het vwo heeft zes leerjaren. In de bovenbouw (leerjaren 4, 5 en 6) kan gekozen worden uit vier profielen. Vanaf het schooljaar 1998/'99 zijn er in de hogere leerjaren van het vwo een aantal zaken veranderd. Een belangrijk onderdeel van de wijzigingen is de invoering van de zogenaamde profielen, waardoor de vrije keuze van examenvakken grotendeels kwam te vervallen. Vanaf 1998/'99 kunnen vwo-leerlingen kiezen uit onderstaande profielen, dat wil zeggen onderwijsprogramma's die een relatief vaststaand vakkenpakket voor het eindexamen hebben:

- natuur en techniek;
- natuur en gezondheid;
- economie en maatschappij;
- cultuur en maatschappij. Leerlingen kunnen ook twee profielen combineren, bijvoorbeeld 'natuur en techniek' en 'natuur en gezondheid' of 'economie en maatschappij' en 'cultuur en maatschappij'. Het vwo kent twee onderwijssoorten: het atheneum en het gymnasium. Zij hebben bij de profielen een verschillend vakkenpakket. Dit verschil heeft betrekking op de klassieke talen (Grieks en Latijn). Op een lyceum kunnen leerlingen het atheneum of het gymnasium volgen.

Wetenschappelijk onderwijs (wo)

Onderwijs verzorgd door universiteiten en particuliere instellingen dat wordt afgesloten met een bachelor- of masterdiploma van een in Nederland erkende opleiding. Wo-bacheloropleidingen duren 3 jaar, masteropleidingen tussen de 1 en de 4 jaar. Voor het volgen van een bacheloropleiding moet men in principe minimaal een vwo-diploma of hbo-propedeuse hebben. In sommige gevallen gelden er nog aanvullende eisen. Om toegelaten te kunnen worden tot een masteropleiding dient men te beschikken over een wo-bachelordiploma, soms met extra eisen. Alle in Nederland erkende opleidingen in het wo zijn sinds 2023 opgenomen in RIO (Registratie Instellingen en Opleidingen). RIO vervangt CROHO (Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs) en BRIN (Basisregister Instellingen).

Afkortingen

- AOC - Agrarisch opleidingscentrum
- AOW - Algemene Ouderdomswet
- BRIN - Basisregister Instellingen
- CBS - Centraal Bureau voor de Statistiek
- CROHO - Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs
- DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs
- havo - Hoger algemeen voortgezet onderwijs
- hbo - Hoger beroepsonderwijs
- mbo - Middelbaar beroepsonderwijs

- RIO - Registratie Instellingen en Opleidingen
- ROC - Regionaal opleidingscentrum
- vmbo - Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
- vwo - Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
- WBO - Wet op het Basisonderwijs
- WPO - Wet op het Primair Onderwijs
- wo - Wetenschappelijk onderwijs

Arbeidsparticipatie tijdens opvangovereenkomst

Populatie

De populatie bestaat uit alle asielmigranten die in de periode 1 januari 2022 tot 1 januari 2025 op enig moment inburgeringsplichtig zijn onder de Wet inburgering 2021 én in de periode 2020 tot en met 2024 op enig moment in een COA-opvanglocatie verbleven. Personen die als gezinshereniger of gezinsvormer bij een asielmigrant horen, behoren ook tot de groep asielmigranten. Daarnaast zijn personen die in de loop van 2022, 2023 of 2024 een vrijstelling of ontheffing van de inburgeringsplicht hebben ontvangen, ook opgenomen in de tabel. Tot slot, administratief geplaatsen zijn niet opgenomen, omdat zij in principe niet in een COA-opvanglocatie verblijven.

Peildatum

Voor de cohorten 2022, 2023 en 2024 is gekeken of iemand een opvangovereenkomst met COA had op het moment van kennisgeving inburgeringsplicht. Voor deze personen is vanaf het begin tot het einde van de opvangovereenkomst gekeken of, en zo ja wanneer, iemand een baan heeft. Er is teruggekeken tot januari 2020 en vooruit gekeken tot en met december 2024. Het kan zijn dat een opvangovereenkomst al eerder is gestart of later is geëindigd.

Methode

Er is gebruik gemaakt van de onderzoeksbestanden van de [Statistiek Wet Inburgering](#). In deze bestanden zijn verschillende kenmerken van inburgeringsplichtigen opgenomen, waar onder:

- Het cohort waartoe iemand behoort. Het cohort is bepaald door het jaar waarin iemand inburgeringsplichtig wordt. Dit gegeven is afkomstig van Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO);
- Demografische kenmerken als leeftijd, geslacht en nationaliteit. Deze gegevens zijn afkomstig uit de Basisregistratie Personen (BRP);
- De periode waarin de opvangovereenkomst loopt, uitgesplitst naar het deel van de opvangovereenkomst dat voor de kennisgeving inburgeringsplicht loopt en het deel dat na de kennisgeving inburgeringsplicht loopt. De begin- en einddatum van de opvangovereenkomst is afkomstig van COA;
- Per maand of een persoon een baan heeft of niet. Dit gegeven is afkomstig uit de Polisadministratie. Om vast te stellen of iemand een baan heeft in een maand is gekeken op de eerste van de maand of iemand een baan in loondienst heeft, ongeacht het aantal uur. Zelfstandigen zijn niet meegenomen. Om vast te stellen of iemand een COA-opvangovereenkomst heeft, is ook op de eerste van de maand gekeken of diegene

een lopende overeenkomst heeft. In de gedetailleerde tabel in de Bijlage is voor asielmigranten opgenomen welk deel van de maanden dat ze een opvangovereenkomst hebben, ze ook een baan hebben. Het aantal maanden dat een asielmigrant een opvangovereenkomst heeft, varieert van persoon tot persoon, afhankelijk van wanneer ze in- en uitgestroomd zijn bij COA. Dit kan slechts enkele maanden, maar ook een langere periode betreffen. Daarnaast is het aantal asielmigranten dat geen baan heeft gehad in de peilperiode opgenomen. Meer informatie over de samenstelling van de onderzoeksbestanden voor de Statistiek Wet inburgering is te vinden in het [dashboard](#), evenals de figuur waarop deze indicator is gebaseerd.

Aandachtspunten

- De cijfers over de cohorten 2022, 2023 en 2024 zijn niet goed vergelijkbaar met elkaar, omdat voor de cohorten 2023 en 2024 minder ver vooruit gekeken kan worden dan voor cohort 2022.
- De cijfers zijn afgerond op vijftallen. Hierdoor kan het voorkomen dat afzonderlijke aantallen niet optellen tot het totaal. Cijfers die kunnen leiden tot onthulling zijn onderdrukt door middel van een punt ("."). De percentages zijn berekend op afgeronde aantallen.
- De cijfers zijn voorlopig.

Begrippen

De lijst met begrippen is te vinden in het [dashboard Statistiek Wet Inburgering](#). In aanvulling daarop:

Administratief geplaatsten

Personen die wel een opvangovereenkomst met COA hebben, maar die niet in een COA-opvanglocatie verblijven. Zij vestigen zich bij aankomst in Nederland bij bekenden met eigen huisvesting in de gemeente.

Afkortingen

De lijst met begrippen is te vinden in het [dashboard Statistiek Wet Inburgering](#).

Bronnen

De lijst met bronnen is te vinden in het [dashboard Statistiek Wet Inburgering](#).

Gemiddeld uurloon en percentage vaste baan

Populatie

Alle banen uit de polisadministratie van werknemers ouder dan 15 jaar en die nog niet de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt.

Peildatum

2013-2023

Methode

Het gemiddelde uurloon en het percentage vaste baan zijn gebaseerd op de Polisadministratie. Vervolgens zijn voor iedere werknemer aanvullende kenmerken afgeleid:

- geslacht, leeftijd, geboorteland en herkomstland op de Basisregistratie Personen (BRP). De Registratie Niet-Ingezetenen (RNI) is een onderdeel van de BRP. Wanneer een werknemer niet in de BRP voorkomt, hetgeen geldt voor niet-ingezetenen die ook niet in de RNI zijn opgenomen, is een schatting gemaakt met behulp van aanvullende bronnen (waarvan de Polisadministratie de belangrijkste is);
- hoogst behaalde onderwijsniveau op basis van het [opleidingsniveaubestand](#);
- bedrijfstak op basis van het Algemeen Bedrijven Register (ABR).

Aandachtspunten

- Werknemers voor wie geslacht, leeftijd, geboorteland en/of herkomstland onbekend is, zijn niet meegenomen.
- De combinatie van verschillende achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd, onderwijsniveau, bedrijfstak kan in combinatie met geboorteland en herkomstland tot kleine subgroepen leiden, waardoor fluctuaties in de uitkomsten kunnen ontstaan. Om dit effect te beperken zijn de achtergrondkenmerken alleen gecombineerd voor de herkomstlandindeling Nederland, Europa (excl. Nederland) en Buiten-Europa, niet voor de gedetailleerde landenindeling.
- Wanneer een subgroep minder dan 100 banen heeft, is deze groep onderdrukt door middel van een punt (".").
- Gedurende een jaar kan een werknemer 2 verschillende leeftijdsklassen hebben.
- Het onderwijsniveau wordt alleen weergegeven voor werknemers die in Nederland geboren zijn. Voor werknemers die buiten Nederland geboren zijn is het onderwijsniveau niet weergegeven, omdat dit vaak niet bekend is. Daarom ontbreekt het onderwijsniveau ook voor Geboorteland totaal.
- Alle cijfers zijn definitief.

Begrippen

Baan

Een overeenkomst waarbij een persoon tegen een financiële vergoeding arbeid verricht voor een bedrijf of instelling. Hierbij gaat het om werknemersbanen, en niet om de banen als zelfstandige. Qua werkgevers gaat het om economische eenheden die ingezetenen zijn in Nederland. De persoon hoeft geen ingezetene van Nederland te zijn. Een persoon kan meerdere banen hebben. Bij werknemersbanen wordt een mondelinge of schriftelijke arbeidsovereenkomst afgesloten waarbij salaris en andere arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd. Bij de bepaling van het gemiddeld aantal banen over een periode wordt rekening gehouden met de begin- en einddatum van de baan, echter niet met de wekelijkse arbeidsduur. Twee opeenvolgende banen met elk een duur van zes maanden tellen voor één baan in het jaargemiddelde, los van de vraag of het om voltijd-

of deeltijdbanen gaat. In het gemiddeld aantal banen over een periode telt een baan alleen mee voor het aantal dagen dat deze bestaat in de verslagperiode.

Onderwijsniveau

Het hoogst behaalde onderwijsniveau. Er worden drie niveaus en een categorie 'Onbekend' onderscheiden. De drie niveaus zijn:

- basisonderwijs, vmbo, mbo 1
- Havo, vwo, mbo 2-4
- Hbo, wo

Standaard bedrijfsindeling 2008

De Nederlandse hiërarchische indeling van economische activiteiten die door het CBS wordt gebruikt om bedrijfseenheden in te delen naar hun hoofdactiviteit. De SBI 2008 is de versie die vanaf 2008 gebruikt wordt. "Bedrijfstak" of "branche" zijn gangbare termen voor groepen van bedrijven met dezelfde hoofdactiviteit. Het CBS hanteert voor de indeling van bedrijven naar hoofdactiviteit de zogenoemde Standaard Bedrijfsindeling (SBI). Bedrijven in een bedrijfstak of branche kunnen naast deze activiteit ook andere activiteiten (nevenactiviteiten) uitoefenen. De SBI 2008 kent meerdere niveaus die aangegeven worden door maximaal vijf cijfers. Het niveau van vier cijfers komt vrijwel overeen met de indeling van de Europese Unie (NACE). De eerste twee cijfers komen overeen met die van de indeling van Verenigde Naties (ISIC).

Gemiddeld uurloon

Het basisloon van een baan per regulier gewerkt uur. Dit is berekend door de som van het basisloon van de betreffende subgroep te delen door de som van de reguliere uren van de desbetreffende subgroep. Het basisloon is gelijk aan het (fiscaal) jaarloon, exclusief bijzondere beloning en overwerkloon, maar inclusief de fiscale waarde van niet in geld uitgekeerde belaste vergoedingen. Het aantal reguliere uren is gelijk aan het totale aantal verloonde uren in het jaar, exclusief overwerkuren en verlofuren in verband met vakantie, adv en algemeen erkende feestdagen.

Vaste baan

Een baan met een vast arbeidscontract. Dit zijn banen van directeur-grotoaandeelhouders (DGA's), banen in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en reguliere banen met een contract voor onbepaalde tijd. Onder een vaste baan vallen geen banen van stagiaires, oproepkrachten en uitzendkrachten. Het percentage banen met een vast contract is berekend door het aantal banen met vaste contracten voor de betreffende subgroep te delen door het totale aantal banen voor de desbetreffende subgroep.

Werknemer

Een persoon die in een arbeidsovereenkomst afspraken met een economische eenheid maakt om arbeid te verrichten waartegenover een financiële beloning staat.

Afkortingen

- ABR - Algemeen Bedrijven Register
- AOC - Agrarisch opleidingscentrum
- AOW - Algemene Ouderdomswet
- BRP - Basisregistratie Personen
- CBS - Centraal Bureau voor de Statistiek
- DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs
- DGA - directeur-groootaandeelhouder
- EBB - Enquête Beroepsbevolking
- havo - Hoger algemeen voortgezet onderwijs
- hbo - Hoger beroepsonderwijs
- ISIC - [International Standard Industrial Classification of All Economic Activities](#)
- mbo - Middelbaar beroepsonderwijs
- NACE - [Nomenclature générale des Activités économiques dans la Communauté Européenne](#)
- ROC - Regionaal opleidingscentrum
- SBI2008- Standaard Bedrijfsindeling 2008
- vmbo - Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
- vwo - Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
- wo - Wetenschappelijk onderwijs
- WSW - Wet sociale werkvoorziening

Bronnen

Algemeen Bedrijven Register (ABR)

Het ABR vormt voor het CBS de ruggengraat van het statistisch proces voor economische statistieken. Het ABR is een systeem waarin identificerende gegevens en structuurgegevens over alle bedrijven en instellingen (inclusief zelfstandigen) zijn geregistreerd. Hieruit worden de statistische eenheden bedrijfseenheid, ondernemingengroep en lokale bedrijfseenheid afgeleid. Het ABR bevat informatie over de economische activiteit en het aantal werkzame personen. Daarnaast bevat het ABR ook informatie over bepaalde 'events'. Een event geeft een gebeurtenis of wijziging weer binnen het ABR: bijvoorbeeld de oprichting, overname of opheffing van een bedrijf.

Basisregistratie personen (BRP)

De BRP is de digitale bevolkingsregistratie van Nederland, en (sinds 2014) de opvolger van de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA). De BRP bevat gegevens over ingezetenen en niet-ingezetenen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het bijhouden van de gegevens over ingezetenen. Gegevens over niet-ingezetenen worden bijgehouden door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Elke persoon die naar verwachting ten minste vier maanden rechtmatig in Nederland verblijft, moet ingeschreven worden als ingezetene. Wanneer iemand niet aan deze voorwaarden voldoet maar wel een relatie heeft met de Nederlandse overheid, wordt de persoon ingeschreven als niet-ingezetene. Te denken valt aan mensen die buiten Nederland wonen en hier werken, studeren, onroerend goed bezitten, vanuit Nederland een uitkering genieten, enzovoorts. Ook ingezetenen die naar verwachting ten minste acht maanden buiten Nederland verblijven, worden niet-ingezetene. In de BRP zijn van iedere ingeschrevene gegevens als BSN, geboortedatum, geslacht, geboorteland en woonplaats geregistreerd, van ingezetenen bovendien gegevens over de ouders, partners en kinderen. Voor

ingezetenen wordt een adres in Nederland geregistreerd, voor niet-ingezetenen een adres buiten Nederland. Voor meer informatie over de BRP wordt verwezen naar de website van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens <http://www.rvig.nl/brp>.

Polisadministratie

De Polisadministratie is gebaseerd op het totaal van alle loonaangiften bij de Belastingdienst. De Polisadministratie is de directe of indirecte bron voor een reeks van statistieken. Op basis van deze bron wordt onder meer bepaald hoeveel werknemersbanen er zijn in Nederland, plus de daarbij behorende karakteristieken. Zie onderzoeksomschrijving van de [Statistiek Werkgelegenheid en Lonen](#).

Netto arbeidsparticipatie en werkloosheid

Populatie

Personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).

Peildatum

2006-2024.

Methode

Zie onderzoeksomschrijving [Enquête beroepsbevolking\(EBB\)](#)

Aandachtspunten

- De cijfers vanaf 2013 zijn niet zonder meer te vergelijken met de cijfers vóór 2013. Vanaf 2013 is het design en de vragenlijst sterk gewijzigd vanwege de introductie van internetwaarneming. Ook is de weging vanaf 2013 aangepast waarbij de kerncijfers consistent gemaakt zijn met de (niet-seizoengecorrigeerde) cijfers in de tabel [Arbeidsdeelname, kerncijfers seizoengecorrigeerd](#), waarin de uitkomsten voor de periode 2013-2020 zijn herberekend om aan te sluiten op de uitkomsten vanaf 2021, toen er ook een groot herontwerp heeft plaatsgevonden. Bij verdere detaillering van de uitkomsten naar bijvoorbeeld onderwijsniveau en herkomst kunnen er dus ook van 2020 op 2021 verschillen zijn als gevolg van de nieuwe methode.
- Uitkomsten die op te weinig waarnemingen zijn gebaseerd, zijn onderdrukt door middel van een punt (".").

Begrippen

Beroepsbevolking

Personen:

- die betaald werk hebben ongeacht de arbeidsduur (werkzame beroepsbevolking), of
- die geen betaald werk hebben, recent naar betaald werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn (werkloze beroepsbevolking).

Werkloosheidspercentage

De werkloze beroepsbevolking als percentage van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking.

Netto arbeidsparticipatie

Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking).

Afkortingen

- EBB - Enquête beroepsbevolking

Bronnen

- Zie onderzoeksomschrijving [Enquête beroepsbevolking\(EBB\)](#).

Statushouders en hun gezinsherenigers - financiële onafhankelijkheid, bijstand, werk na uitstroom uit bijstand, duur werk na uitstroom uit bijstand

Populatie

De populatie bestaat uit statushouders van 18 jaar tot de Algemene Ouderdomswet (AOW)-gerechtigde leeftijd die in de periode 1 januari 2014 tot 1 juli 2024 een verblijfsvergunning asiel hebben gekregen, inclusief nareizigers. Daarnaast bevat de populatie ook de reguliere gezinsherenigers die zich in deze jaren hebben herenigd met deze statushouders (niet zijnde een nareiziger). Statushouders die op peilmoment inmiddels vertrokken of overleden zijn, worden ook meegenomen maar apart weergegeven. Onder deze groep valt ook niet-geregistreerd verblijf in Nederland.

Peildatum

De gegevens over werk en financiële onafhankelijkheid betreffen de periode 1 januari 2014 tot 31 december 2023. Gegevens over bijstand zijn beschikbaar tot 1 juli 2024. Er wordt steeds gekeken naar de situatie op de 1e van de peilmaand.

Methode

Voor deze indicatoren is gebruik gemaakt van de onderzoeksbestanden van het [Dashboard asiel en integratie](#). In deze bestanden zijn verschillende kenmerken van personen opgenomen, waaronder:

- wanneer iemand een verblijfsvergunning heeft ontvangen. Deze gegevens zijn afkomstig van de registratie van verleende vergunningen van de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND). Op basis van het jaar van ontvangst van de verblijfsvergunning is afgeleid tot welk cohort iemand behoort. Personen kunnen al langer in Nederland verblijven, bijvoorbeeld in een opvanglocatie van COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers). Omdat er bij elk peilmoment andere statushouders tussen 18 jaar en de AOW-gerechtigde leeftijd zijn, fluctueert het aantal statushouders van het cohort gedurende de verslagperiode.
- demografische kenmerken als leeftijd, geslacht, nationaliteit, of iemand in Nederland verblijft en of iemand overleden is. Deze gegevens zijn afkomstig uit de Basisregistratie Personen (BRP);
- per maand of een persoon een bijstandsuitkering heeft (zie Begrippen);
- per maand of een persoon werkzaam is (zie Begrippen);
- per maand of een persoon financieel onafhankelijk is (zie Begrippen).

Aandachtspunten

- Alle cijfers zijn voorlopig.
- Aantallen zijn afgerond op tientallen. Hierdoor kan het voorkomen dat afzonderlijke aantallen niet optellen tot het totaal. Ook kunnen hierdoor kleine afwijkingen met andere publicaties ontstaan.
- De percentages zijn berekend op afgeronde aantallen en afgerond op hele getallen.
- Cijfers die kunnen leiden tot onthulling zijn onderdrukt door middel van een punt ("."). Wanneer het aantal onderdrukt is, wordt ook het percentage onderdrukt.
- Subgroepen waarvan het aantal personen gelijk is aan nul ontbreken in de Bijlage.
- De onderliggende data voor indicator 'Bijstand' is beschikbaar tot 1 juli 2024. Om voor iedereen in een cohort even ver vooruit te kunnen kijken, wordt deze indicator bijvoorbeeld voor cohort 2014 tot 114 maanden na verlenen vergunning weergegeven. Personen die later een vergunning hebben gekregen kunnen minder lang worden geobserveerd. Personen met een vergunning in 2023 en 2024 kunnen respectievelijk maximaal 6 en 3 maanden worden geobserveerd. Bij de andere indicatoren kunnen personen maximaal 108 maanden worden geobserveerd als ze een vergunning hebben gekregen in 2014. Personen die later een vergunning hebben gekregen kunnen minder lang worden geobserveerd. Personen met een vergunning in 2022 en 2023 kunnen respectievelijk maximaal 6 en 3 maanden worden geobserveerd.

Begrippen

Asielzoeker

Persoon die een aanvraag om toelating als vluchteling heeft ingediend.

Bijstand

Voor elke maand is bepaald of een persoon bijstand ontvangt. Dit wordt per huishouden bepaald. Wanneer in dit onderzoek wordt gesproken van bijstand of een bijstandsuitkering, dan wordt hier een algemene bijstandsuitkering mee bedoeld die wordt verstrekt in het kader van de Participatiewet, inclusief bijstand aan adreslozen, bijstand aan elders verzorgden en overige bijstandsuitkeringen. Dit is gebaseerd op gegevens uit de registraties van uitkeringen bij gemeenten (UG).

Duur werk na uitstroom uit bijstand

Per periode van 12 maanden worden alleen personen meegenomen met werk na uitstroom uit bijstand in die periode (zie begrip Werk na uitstroom uit bijstand). Voor de duur van het werk is gekeken naar opeenvolgende maanden van werk. Dit kan verschillende banen betreffen. Als de persoon binnen dezelfde periode meerdere keren uitstroomt uit de bijstand, wordt naar de langste duur van uitstroom gekeken. Daarbij kan de duur langer dan een periode duren. De categorie vertrokken/overleden bestaat uit personen die na uitstroom uit de bijstand zijn vertrokken/overleden.

Financiële onafhankelijkheid

Mate van financiële onafhankelijkheid van een persoon in de betreffende maand. [Financieel onafhankelijk](#) betreft de situatie waarbij het persoonlijke inkomen uit arbeid of eigen onderneming hoger is dan het wettelijk minimumloon, voor personen die werkzaam zijn én die geen uitkering ontvangen. Dit is gebaseerd op gegevens uit het [Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek](#).

Nationaliteit

Het wettelijk onderdaan zijn van een bepaalde staat (staatsburgerschap). Nationaliteit wordt in dit onderzoek afgeleid van geboorteland, land van herkomst of de oude nationaliteit indien de nationaliteit onbekend of inmiddels Nederlands is.

Periode

Aantal maanden na verkrijgen verblijfsvergunning. De Bijlage bevat voor de indicatoren financiële onafhankelijkheid en bijstand cijfers per maand en voor de indicatoren werk na uitstroom uit bijstand en duur werk na uitstroom uit bijstand cijfers per jaar (12 maanden).

Statushouders

Asielzoekers die een verblijfsvergunning asiel hebben gekregen, inclusief nareizigers en reguliere gezinsherenigers die zich hebben herenigd met deze statushouders.

Werk na uitstroom uit bijstand

Per periode van 12 maanden worden alleen personen meegenomen die op de 1e van een maand t in die periode bijstand ontvangen. Er is sprake van uitstroom wanneer een persoon op de 1e van maand t bijstand ontvangt en op de 1e van maand $t+1$ werkzaam is én geen bijstand meer ontvangt. Personen die tussen maand t en maand $t+2$ een maand (maand $t+1$) zowel geen werk als geen bijstand hebben, worden ook als uitstroom geteld. Als de persoon binnen dezelfde periode meerdere keren uitstroomt uit de bijstand, wordt die persoon één keer geteld op basis van de langste duur van uitstroom (die kan langer dan een periode duren). Als iemand in een periode eerst uitstroomt en in een latere maand in diezelfde periode vertrokken/overleden is, dan wordt dit gerekend tot werk na uitstroom uit bijstand. Als iemand in dezelfde maand vertrokken/overleden en bijstand en/of werk heeft, dan wordt dit gerekend tot de categorie vertrokken/overleden conform [Asiel en integratie](#).

Werkzaam

Onder werkzaam wordt zowel werkend als zelfstandige, als een baan in loondienst verstaan. Hieraan zijn verder geen voorwaarden gesteld, als een minimum aantal gewerkte werken uren. Werknemers zijn bepaald op basis van gegevens uit de Polisadministratie data. Zelfstandigen zijn bepaald op basis van gegevens uit het [Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek](#). Daarbij is een zelfstandige gedefinieerd als een persoon die arbeid verricht voor eigen rekening of risico

- in een eigen bedrijf of praktijk (zelfstandig ondernemer), of
- als directeur-groootaandeelhouder (dga), of
- in het bedrijf of de praktijk van een gezinslid (meewerkend gezinslid), of
- als overige zelfstandige (bijvoorbeeld in een zelfstandig uitgeoefend beroep).

De lijst met andere begrippen is te vinden in het [Dashboard asiel en integratie](#) (tabblad Bronnen, begrippen & afkortingen).

Afkortingen

- AOW - Algemene Ouderdomswet
- COA - Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
- IB - Inkomstenbelasting
- IND - Immigratie- en Naturalisatiedienst
- UG - Registraties van uitkeringen bij gemeenten

Bronnen

De lijst met bronnen is te vinden in het [Dashboard asiel en integratie](#) (tabblad Bronnen, begrippen & afkortingen).

Werk na uitstroom uit bijstand

Populatie

Per verslagperiode wordt gekeken voor thuiswonende personen van 15 jaar tot de Algemene Ouderdomswet (AOW)-gerechtigde leeftijd met een algemene bijstandsuitkering (Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers (IOAW), Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen (IOAZ), Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) uitgezonderd) hoeveel daarvan uitstromen uit de bijstand en een maand later werken en geen bijstandsuitkering hebben (populatie uitstromers). Er wordt gepercenteerd op het totaal aantal bijstandsontvangers (populatie bijstandsontvangers).

Uitstromers

De populatie uitstromers bestaat uit iedereen die in de verslagperiode volledig is uitgestroomd van algemene bijstand voor thuiswonenden en werkzaam is (zie begrip 'werk na volledige uitstroom uit bijstand'). Op de laatste dag van het verslagjaar moet de persoon tussen 15 jaar en de in het desbetreffende verslagjaar geldende AOW-gerechtigde leeftijd zijn.

Bijstandsontvangers

De populatie bijstandsontvangers bestaat uit iedereen die in de uitstroomperiode op enig moment een algemene bijstandsuitkering voor thuiswonenden ontving. Op de laatste dag van het verslagjaar moet de persoon tussen de 15 jaar en de in dat jaar geldende AOW-gerechtigde leeftijd zijn.

Peildatum

De verslagperiode loopt van 2008 tot en met 2023. Voor elk jaar is afzonderlijk gekeken naar het aantal uitstromers dat in het jaar volledig is uitgestroomd ten opzichte van het aantal bijstandsontvangers. Voor het bepalen van de uitstroom ligt de peilperiode van 1 december van het jaar vóór het verslagjaar tot en met 30 november van het verslagjaar. Het peilmoment voor werken na volledige uitstroom uit bijstand ligt exact één maand na de einddatum van de bijstandsuitkering (dus het uitstroommoment). Dit moment valt dus altijd tussen 1 januari en 31 december van het verslagjaar.

Methode

Er zijn alleen personen geselecteerd met een algemene bijstandsuitkering voor thuiswonenden op basis van de [Bijstandsuitkeringenstatistiek \(BUS\)](#). Dit betekent dat de IOAZ, IOAW en Bbz zijn uitgezonderd. Ook personen met een algemene bijstandsuitkering voor adreslozen zijn uitgesloten. Enkel personen die op de laatste dag van het jaar tussen 15 jaar en de AOW-gerechtigde leeftijd waren, zijn in de selectie opgenomen.

Iemand kan meerdere opeenvolgende bijstandsuitkeringen ontvangen. Deze uitkeringen worden aan elkaar geplakt, zodat de startdatum van de eerste uitkering en de einddatum van de laatste uitkering wordt meegenomen. Dit wordt alleen gedaan voor uitkeringen die elkaar direct

opvolgen (dus startdatum tweede uitkering ligt één dag na de einddatum van de eerste uitkering). Vervolgens worden alleen de personen geselecteerd wiens einddatum in de uitstroombestand valt (dus die mogelijk volledig uitgestroomd zijn in het verslagjaar). Wanneer iemand meerdere keren uitstroomt in de uitstroombestand, dan wordt het eerste uitstroombestand aangehouden in de volgende stappen. De latere uitstroombestanden vervallen dus.

Ook wordt gecontroleerd of de personen die uitstromen één maand na de einddatum van de uitkering (dus het moment van volledige uitstroom) nog in leven zijn op basis van de Basisregistratie Personen (BRP) en werkzaam zijn op basis van het [Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek](#). Personen die binnen een maand na uitstroom zijn overleden worden niet meegenomen in de populatie uitstromers en populatie bijstandsontvangers. Hetzelfde geldt voor personen die binnen een maand na uitstroom uit Nederland zijn vertrokken op basis van de BRP.

Voor deze populatie zijn aanvullende gegevens afgeleid:

- geslacht, leeftijd, geboorteland en herkomstland op basis van de BRP;
- hoogst behaalde onderwijsniveau op basis van het [opleidingsniveaubestand](#);
- bijstandsduur op basis van de [Bijstandsuitkeringenstatistiek \(BUS\)](#).

Aandachtspunten

- De aantallen zijn afgerond op tientallen. Hierdoor kan het voorkomen dat afzonderlijke aantallen niet optellen tot het totaal.
- Alle cijfers tot en met 2022 zijn definitief. De cijfers van 2023 hebben een voorlopige status.
- Er is niet gekeken of het werk één maand na uitstroom een bestaande of nieuwe baan is. Het kan dus zijn dat personen op of voor het moment van uitstroom uit de bijstand al werkten naast de uitkering.
- Personen die één maand na uitstroom zijn overleden of vertrokken naar het buitenland worden zowel uit de populatie uitstromers als de populatie bijstandsontvangers gehaald en tellen derhalve niet mee.
- In de gedetailleerde tabel naar de herkomstlanddriedeling (Nederland, Europa (excl. Nederland) en Buiten Europa) in de Bijlage worden steeds drie van de vier achtergrondkenmerken (Geslacht, Leeftijd, Onderwijsniveau, Bijstandsduur) uitgesplitst en weergegeven voor elke combinatie van Geboorteland en Herkomstland.
- In de gedetailleerde tabel naar de herkomstlandtiendeling (Nederland, Europa (excl. Nederland) en vijf grote landen, aangevuld met (gecombineerde) werelddelen) in de Bijlage wordt steeds één van de achtergrondkenmerken (Geslacht, Leeftijd, Onderwijsniveau, Bijstandsduur) uitgesplitst en weergegeven voor elke combinatie van Geboorteland en Herkomstland.
- Cijfers die tot onthulling kunnen leiden zijn onderdrukt en weergegeven met een punt ('.').

Begrippen

Verslagjaar/verslagperiode

1 januari tot en met 31 december van een jaar. In deze periode vindt de volledige uitstroom plaats.

Uitstroomperiode

1 december verslagjaar-min-1 tot en met 30 november verslagjaar. In deze periode vindt de uitstroom plaats.

Bijstand

Persoon heeft een algemene bijstandsuitkering voor thuiswonenden.

Werk na uitstroom uit bijstand

Persoon heeft een bijstandsuitkering beëindigd en heeft een maand later geen uitkering meer, maar is wel werkzaam (zie definitie 'werk'). De einddatum van de uitkering ligt in de uitstroomperiode en exact één maand na de einddatum (dus in de verslagperiode) heeft de persoon geen algemene bijstandsuitkering, maar is de persoon wel werkend. Het moment één maand na einde uitkering wordt gezien als de datum van volledige uitstroom met werk, dit is peilmoment 0 en dit moment moet tussen 1 januari verslagjaar en december verslagjaar liggen. De einddatum van de uitkering is peilmoment -1, dus exact één maand voor het peilmoment 0 en kan dus vallen tussen 1 december verslagjaar min 1 en 30 november verslagjaar.

Werk

Iemand heeft een baan in loondienst of is werkzaam als zelfstandige. Het maakt hierbij niet uit of het inkomen als werknemer of zelfstandige de grootste inkomstenbron van de persoon is. Ook is het aantal uren dat gewerkt wordt niet van belang om als werkend geteld te worden. Er is niet gekeken of het werk één maand na uitstroom een bestaande of nieuwe baan is. Het kan dus zijn dat personen op of voor het moment van uitstroom uit de bijstand al werkten naast de uitkering. Iemand wordt als werkend (als werknemer of zelfstandige) gezien wanneer diegene een van de volgende posities heeft:

- Werknemer;
- Directeur-groootaandeelhouder;
- Zelfstandig ondernemer;
- Overige zelfstandige;
- Meewerkend gezinslid.

Geslacht

Het meest recent bekende geslacht van de persoon is gebruikt.

Leeftijd

De leeftijd van een persoon wordt bepaald op de laatste dag van het verslagjaar.

Onderwijsniveau

Het onderwijsniveau is bepaald op het moment van uitstroom. Er worden drie niveaus en een categorie 'Onbekend' onderscheiden. De drie niveaus zijn:

- basisonderwijs, vmbo, mbo 1
- Havo, vwo, mbo 2-4
- Hbo, wo

Uitstroom

Iemand stroomt uit de bijstand als de persoon een einddatum heeft van de bijstandsuitkering en de dag erna geen uitkering meer heeft. Een persoon kan meerdere uitkeringen beëindigen in een jaar, in dat geval wordt de eerste uitstroom gevolgd. Voor die einddatum wordt één maand later gekeken of er sprake is van volledige uitstroom met werk.

Bijstandsduur

De bijstandsduur is bepaald op het moment van uitstroom. Voor de bijstandsduur wordt de duur genomen van de onafgebroken bijstand. Iemand kan meerdere opeenvolgende bijstandsuitkeringen ontvangen. De bijstandsduur is berekend als het verschil tussen de einddatum van de uitkering waaruit iemand stroomt en de startdatum van de eerste aansluitende uitkering. Stel dat iemand een uitkering ontvangt van 15 januari tot en met 30 maart en de volgende dag (31 maart) een nieuwe bijstandsuitkering ontvangt die loopt tot en met 15 april. In dit geval zou de bijstandsduur lopen van 15 januari tot en met 15 april, dus drie maanden. Als de persoon erna nog een uitkering was gestart die niet aansluit, bijvoorbeeld gestart op 20 april, dan telt die uitkering niet mee voor de bijstandsduur.

Afkortingen

- AOW - Algemene Ouderdomswet
- IOAW - Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
- IOAZ - Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
- Bbz - Besluit bijstandverlening zelfstandigen

Bronnen

- [Bijstandsuitkeringenstatistiek \(BUS\)](#)
- Basisregistratie Personen (BRP): zie onderzoeksomschrijving [Bevolkingsstatistiek](#)
- [Opleidingsniveaubestand](#)
- Positie in de voornaamste werkkring van personen met inkomen uit arbeid (werkzame personen) - bestand, onderdeel van het [Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek](#). NB: In de onderzoeksomschrijving wordt gesproken van een zwaartepunttypering, maar dit is hier niet gebruikt. Het maakt namelijk niet uit of de persoon werkt als werknemer of zelfstandige.

Zeven keer of vaker moeten solliciteren voor mbo-stage of -leerwerkplek

Populatie

Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)-gediplomeerden

Peildatum

2019-2024

Methode

Op basis van het Schoolverlatersonderzoek (SVO) van het CBS zijn alle mbo-gediplomeerden geselecteerd die gesolliciteerd hebben voor een stage- of leerwerkplek. Voor deze mbo-gediplomeerden zijn aanvullende gegevens afgeleid:

- geslacht, leeftijd, geboorteland en herkomstland op basis van de Basisregistratie Personen (BRP);
- niveau, leerweg, sector en sectorkamer van de mbo-opleiding waarin de mbo-gediplomeerde afgestudeerd is op basis van bestanden van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

Vervolgens is op basis van deze populatie berekend hoeveel procent 7 keer of vaker heeft gesolliciteerd voor een stage- of leerwerkplek. Wanneer er meerdere stages zijn gedaan dan gaat het om de stage waarvoor de meeste sollicitaties zijn gedaan. Zie ook de onderzoeksomschrijving [Schoolverlatersonderzoek \(SVO\)](#).

Aandachtspunten

- Mbo-gediplomeerden die in het Schoolverlatersonderzoek hebben aangegeven dat solliciteren niet nodig was, zijn buiten beschouwing gelaten.
- Voor cijfers over 2019-2023 is de sectorindeling gebruikt die in deze periode in het SVO gehanteerd werd. Vanaf 2024 is het SVO overgegaan op een indeling naar sectorkamer. Daardoor zijn cijfers over 2024 naar sectorkamer niet goed vergelijkbaar met cijfers over 2019-2023 naar sector.
- Alle cijfers zijn definitief.
- Uitkomsten die op te weinig waarnemingen zijn gebaseerd, zijn onderdrukt door middel van een punt (".").

Begrippen

Beroepsbegeleidende leerweg (bbl)

Een van de leerwegen waarop een mbo-opleiding in het kader van de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs) kan worden gevolgd. Bij deze leerweg wordt meer dan 60 procent van de totale opleidingsduur besteed aan werkend leren (stage) in de praktijk van een bedrijf of instelling. De bbl is uitsluitend toegankelijk voor personen van 16 jaar en ouder. Opleidingen

volgens deze leerweg zijn te vergelijken met de opleidingen van het vroegere leerlingwezen. Naast het onderscheid in leerwegen worden de WEB-opleidingen ook onderscheiden naar vier kwalificatieniveaus.

Beroepsopleidende leerweg (bol)

Een van de manieren waarop een mbo-opleiding in het kader van de WEB (Wet Educatie en Beroepsonderwijs) kan worden gevolgd. Hierbij wordt 20 tot 60% van de totale opleidingsduur besteed aan een stage in de praktijk van een bedrijf of instelling. Opleidingen volgens deze leerweg zijn te vergelijken met de mbo-opleidingen voordat de WEB van kracht werd. Ze kunnen als voltijdonderwijs en/of als deeltijdonderwijs worden aangeboden.

Niveau

Volgens de Wet Educatie en Beroepsonderwijs worden mbo-opleidingen ingedeeld in vier niveaus.

Sectorkamer

Een indeling van opleidingen volgens de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Een sectorkamer bestaat uit een of meer kwalificatiedossiers.

Afkortingen

- AOC - Agrarisch opleidingscentrum
- bol - Beroepsopleidende leerweg
- bbl - Beroepsbegeleidende leerweg
- DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs
- mbo - Middelbaar beroepsonderwijs
- ROC - Regionaal opleidingscentrum
- SBB - Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
- SVO - Schoolverlatersonderzoek

Bronnen

- Zie onderzoeksomschrijving [Schoolverlatersonderzoek \(SVO\)](#).

Bijlagen

In de digitale versie van het rapport kunt u op deze pagina voor een aantal indicatoren gedetailleerde tabellen downloaden.

Referenties

CBS (2024a). *Barometer Culturele Diversiteit*. URL:

<https://dashboards.cbs.nl/v6/barometerculturelediversiteit/>.

– (2024b). *Rapportage Integratie en Samenleven 2024*. URL:

<https://longreads.cbs.nl/integratie-en-samenleven-2024/>.

– (2024c). *StatLine - Uitstromers ho; arbeidsmarktpositie na verlaten onderwijs*. URL:

<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85776NED/table?dl=A75CE>.

– (2024d). *StatLine - Uitstromers mbo; arbeidsmarktpositie na verlaten onderwijs*. URL:

<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85696NED/table?dl=A75CD>.

– (2025a). *Dashboard asiel en integratie - geraadpleegd in april 2025*. URL:

<https://dashboards.cbs.nl/v5/asielenintegratie/>.

– (2025b). *StatLine - Arbeidsdeelname; leeftijd en herkomst*. URL:

<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85455NED/table?dl=C07CC>.

– (2025c). *Studierichting mbo-instromers 2023*. URL:

<https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2025/02/studierichting-mbo-instromers-2023>.